

వ్రతి దినము వ్రకటింవఁబడును.

311051

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-వ తేది శుక్రవారము } No. 178
సంపుటము 11 } శ్రీ రత్నాక్షి నామ సంవత్సరము, కాశికమాస శుద్ధ చవితి ౪. } సంచిక ౧౭౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము వలన జలము, వాయు, అగ్ని, అకాశ, అంతరిక్షములు పొందియున్నది. సంపదా, పిటి, కూచి కొనిన మౌనముగలుగడు.

అమృతాంజనమున కలవి

తలనొప్పుల మూర్చన, బాధాపూరిత బాధలు,
శరీరపు నొప్పుల కారణములు, బొట్టనొప్పులు,
బొట్టకుల భేదింపును బాధలు దూరముచేయును.
జ్వరము తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి డిహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. వ్రతియింట నుండదగినది |
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

నమ్రకము

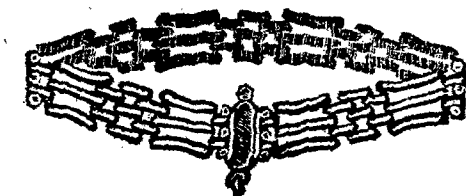
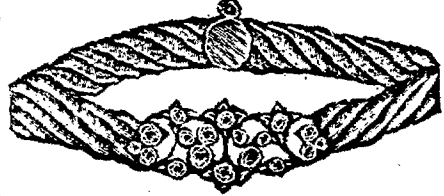
కల్పితేదు 1842 మోసము లేదు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల

చేతి గొ

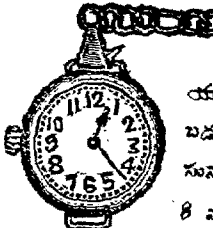
లుసులు.

ప్రస్తుత కాలపు వాగ్విగమమునకు తగినట్లు అనేక మందరమైన మార్పిడిలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎక్కు మొ
దలుకొని 6 సవరములు ఎక్కువవరకు తయారు చేయబడును. చేదారం మూల ర్వు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు.
మోపుకు పుష్కరాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, సీమకములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సాము చెల్లించవలసి
యుండును. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పుటులుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1.కి ధర రు 1
ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చై నాబజారుగొడ్డు, మద్రాసు.

అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ రిస్టవాచి

వేతిలో ధరించి వ్యవసాయ పనులచేసినను బాగుగా పనిచేయును

అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ వేతి గడి
యారము. 3 సంవత్సరములకు పూచీ ఇవ్వ
బడును. ఒకపర్యాయము రప్పించిన తెలు
సును. ధర 1.కి సహా వైపు ర్వు 5.8.0.
3 మూలములది వైపువహా 1.కి 6.0.0
తేడి బొమ్మగల కండ్లుకలిగియు అలరంటయింపిసు 1.కి 4.0.0
జి.జి.జి. లేక జి.జి.జి. గడియారము 1.కి 2.0.0
వపుకొట్టక కలములకు గ్లాసునందు చేసిన నిల్పు 1.కి ఆ 0.5.0
కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్సు,
164, చై నాబజారుగొడ్డు మద్రాసు.

నవలలు సరస్వతీగ్రంథమండలి నవలలు

ప్రకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు:

అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి, తల్లావజ్ఞుల శివశంకరశాస్త్రి,

సూత్రానుకూలములు—భౌతికసూత్రములు—మృదుమధురపద సహితములు—మహారాజకములు—నగు
నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలిగ్రాఫీ, ప్రవేశము 0.4.0 యిచ్చి చందాదారు
లగువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1.0.0; ఇతరులకు రు 1.8.0.

కుముద్వతి రచయిత: శ్రీమతి పులవర్తి కమలాదేవి

మహావీర మైనపల్లాలిత్వము—చమత్కారకథాకల్పనము—కుముద్వతి ధైర్యసాహసము—రామానందని
యుదారస్వభావవర్ణనము—మిక్కిలి రామాయకము. శ్రీలు వ్రాసిన గ్రంథ మిట్లుంటుండు యిది యిది చదువరులు
తలంతురు. రు చందాదారులకు రు 1.0.0; ఇతరులకు రు 1.8.0.

భద్దవేషి తెలిగించినది: శ్రీయత చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావు.

ఇందలికథ లితిచమత్కారములు—సంతక సక్లేషింపులు—చీటివారి పట్టుకొనుట—మున్నగు రహస్యా
స్వేదనము లిందు మిక్కిలి రమ్యముగ వర్ణింపబడినవి. రు చందాదారులకు రు 0.8.0; ఇతరులకు 0.12.0.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల సుపయోగించుటవలన శైత్యపు కలహాస్పి,
ఓంటికల హాస్పి కంటనే తోపును.
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు. బొంబాయి

రెడ్డిరాణి సచ్చిత్రమాసపత్రిక

సం॥ర చందారు 3

మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విజయలయ్య
అద్భుతవర్ణన, వీచివర్ణన చదివితీరవలయును. రు 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్ననలు) రు 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య
భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) రు 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) రు 10

ఆంధ్రనామసంగ్రహము (పటక) రు 4

రెడ్డిబ్రదర్సు రామవరముగోదావరిజిల్లా.

వల్లెప దేశములందు వైద్యసహాయము

(ఆలోచిత) పాశ్చాత్యవైద్యుల సేవ
వైద్యమొనర్చువారికి చేయూత

వల్లెప దేశములందు వైద్యసహాయ మందుబాటునందుండునట్లు చేయుటనుగూర్చి కొంతకాలమునుండియు ప్రభుత్వము వారు తలపోయుచున్నారు. ప్రస్తుతమున్న సహాయము చాలా తక్కువదని వారు మిగిలిన 60000 మందికి 200 చదరపుమైళ్లలో వైద్యశాలకలదు. మదరాసునగరమున లెక్కలోకి రానివారు 420 లక్షలమందికి 784 వైద్యశాలలున్నవి. ఇందులో ఆఫ్ఘానిస్తాన్ వారు ద్వితీయ ఆస్పత్రులను మొత్తముమీద 7685 మందిగొర్రులకు సహకరించును. ఇంగ్లాండుదేశములో యింతమందికి 952 ఆస్పత్రులలో 522000 పడకలుగలవు. ఇవిగాక వీరవారి ఆలయములందు 92000 పడకలు (శయ్యాలు) గలవు. వీటిలో ప్రైవేటు ప్రాక్టీసువారి సొంతవీర్యమునూడ నున్నవి. చాలామందిపల్లెటూరి ప్రజలకు అనుభవజ్ఞులై ఉత్తీర్ణులైన డాక్టర్ల సహాయములేదు. అనుభవజ్ఞులైనవారు క్రొత్త నగువారి వీరికాధారమును చూపుదు. ఇందులకు ప్రభుత్వమువారు చింతిల్చు త్వరలో సాధ్యమైనంత తక్కువఖర్చుతో పల్లెటూరివారి కెక్కువ వైద్యసహాయము అందునట్లు ప్రయత్నములచేయు యత్నించుచున్నారు. ఇంతంతెక్కువ కష్టమైనసమస్యకాదు. కాని ఇందుకు గవర్నమెంటుచేతుగా ద్రవ్యముండవలెను. అప్పుడు ప్రతిగ్రామమునూ లేదా ఏజెంసీలోని చక్కగ్రామాలకు నడుమగానో ఒక ఆస్పత్రినో చిన్నవైద్యశాలనో నిర్మించుటకు వీలగును కాని దురదృష్టవశాత్తు డబ్బులేకుండ నున్నది. ఇకమిందు ఉండునని గూడ తోచుటలేదు. ఇట్టిస్థితిలో ఇందుకు బదులేదోయొకటి చేయవలెను. ఇందుకు మూడుమార్గములు కనిపించుచున్నవి. 1. ఆయుర్వేద యానానీవైద్యశాలల స్థాపించుట. 2. మందులిచ్చుచు సంచారముచేయువారి నియమించుట. 3. పబ్లిక్ ఫండులలో నుంచి మందులఖర్చుయిచ్చి పాశ్చాత్యవైద్యులనేర్పిన వైద్యులను గ్రామములలోనుండవని కొంచెము ఏర్పాదిచేయుగా డబ్బు ముట్టచెప్పుట. మొదటివిధిప్రకారం చూచిన అది సాధ్యమగునట్లు లేదు. ఏలయున అట్టి వైద్యులకు చుట్టి దున్నెనవా కెక్కువ మందిలేరు. ఉంటే యీవైద్యులకి జనము సంతృప్తిగా ఆమోదముచూపుదురు. ఇక రెండోమార్గము ఇది యిదివరకు కొంచెముగా జరుపబడినది కాని ఫలితములు ప్రోత్సాహకరములుగా లేవు. ఈపద్ధతికి ఖర్చెక్కువ త్వరగా ఉండును. ఈసంచారము చేసేవైద్యుడు వచ్చుచో గోగియుంట కష్టము. కాలసంపన్నుడుండదు. ఈనాడు అచటతెగిన పరికరములుండవు. అదిగాక అప్రాజ్ఞ భాయంగావున్న వైద్యుడైనచో గోగిలకువిశ్వాసపాత్రుడుగా నుంటుంటే గాక, మంచిపని చేయగలిగి గ్రామము యొక్క ఆరోగ్య స్థితి నభివృద్ధిచేయుటకు తోడ్పడగలడు. అందుచే సంచార వైద్యముచూపగా నుండదు. లాభము లేకపోవుటయేగాక యీ సంచారకార్యక్రమము ఖర్చునకుమూల మగును గనుక దీనిని గూడ ప్రోత్సహించి నలసినచే ఇక మూడవమార్గము ప్రైవేటుగా ప్రాక్టీసుచేయువారిని గ్రామములందు ఖాయంగా నుండవలెను చోకగాను లాభకారిగాను నుండును. పట్టణములందు ప్రాక్టీసు లేక గుమిగుమి వారికి గ్రామములందుపని గల్గించుట దీని యుద్దేశము. వైద్యసహాయము మాత్రమేగాక నిరుద్యోగసమస్యనుగూడ యిదితీర్చగలదు ప్రస్తుతము రిజిస్టర్డ్ మెడికల్ ప్రాక్టీషన్లకు మాత్రమే యీస్కీమునందు దీనికొనబడుదును. మంచి ప్రాక్టీసు వచ్చువరకు తనుప్రక్కనున్న గ్రామస్థుల, వాకర్లించి వారికి నమ్మకము కలుగజేసి కష్టపడుటకు కొంతద్రవ్యము సన్నాహిగా

వీలగును. ఈసన్నాహిని పుష్కలమునగల వీరుగా నిర్ణయించిన గ్రామములలోనుండి పోయి వీరల నుచితముగ ఆదరింతుల కొప్పుకొనవలెను. వారు జేసిన సహాయమునకు వారు డబ్బురాబట్టుకొనుటకు హక్కుగలదు.

ఈ స్కీమునకు ఖర్చెక్కువలేదు. ఎందుకన్న క్రొత్తకట్టడములుగాని నెలపులు, అలవెన్సులు, పింఛన్లు వగయిరాలకుగాని డబ్బునెలపుచేయుటలేదు. ఇట్టి డాక్టర్ల గవర్నమెంటు సర్వేంట్లుకారు. స్వేచ్ఛగా వైద్యమునభ్యసించుటకు యీస్కీము సాయపడుచున్నది. ఇవిన్నియువారిలోంచి ప్రభుత్వమువారి స్కీమును ఆదరణలో పెట్టి ప్రస్తుతస్థితిలో, పల్లెప్రదేశములవారికి వైద్యసాయముచేయ నిశ్చయించినారు. ఈ స్కీముయొక్క చివరములేమన ఎల్. ఎం. ఎస్. ఎం. బి. బి. ఎస్. అయితే. మెడికల్ ప్రాక్టీషన్లకు సంవత్సరమునకు 600 (ఆనగా నెలకు 50) చొప్పున ఎల్. ఎం. పి. అయితే ఏడుకు 400 అంటే నెలకు 33.54 ఆడవాళ్లకుపయోగకరముగా ముక్రసానిని పెట్టుకొను చ్చ ద్యునికపైసలకు 100 లీచును, గోజును ముహూ 30 మంది గోరలకు సరిపోవుమందు నిచ్చుటకు 360 రూపాయల ఖరీదు గలమందులు సన్నెయి చేయుచును. ఈప్రకారముగా గ్రామ వైద్యశాలకు చదవించిన ఖర్చు 1000 చాటుగూడదు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు 200 గ్రామములకినా నుముచేతురు. తాలూకా బోర్డుకు 2 ఆస్పత్రుల చొప్పున నుండునట్లు చూడబడును. లోకల్ బోర్డువారు గ్రామముల నిర్ణయించి వైద్యుల నేర్పరతురు. గవర్నమెంట్ టీబిబి ఖర్చు పూర్తిగా భరియించును. డబ్బు లోకల్ బోర్డు ప్రెసిడెంట్లకు పంపును. వారు దానిని పంచి పెట్టుదురు. మందుల ఖర్చుమాత్రము లోకల్ బోర్డు భరింపవలసి యుండును. వీరల కుచితముగా సాయము చేయుట తప్పి నచో ఆరు నెలలు ముందు నోటీసు నిచ్చి ఆప్రాక్టీషన్లకు నలిగి పంపుట నావు అధికారము ప్రభుత్వము వారి కే కలదు. జిల్లా వైద్యాధికారి వీరిని పరీక్షించి గవర్నమెంటుకు లోకల్ బోర్డుకు రిపోర్టుపంపుచుండును. ఈ స్కీమును లోకల్ బోర్డులన్నియు నొప్పుకొనునని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారు. 1925 జనవరి 1 తేది చాటయే యీ స్కీము నాచరణలో పెట్టుటకు యత్నించుచున్నారు. ఈ విషయములో లోకల్ బోర్డుల ఆభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకు కుతూహలముగా నున్నాము. అంతేగాక ఏయే ప్రదేశములలో ఏయే మెడికల్ ప్రాక్టీషన్లకు ఏయే తేదీలనుండి పబ్లిక్ నిర్వహణయోగూడ సూచించుటగాక. ఇంతవరకు డిప్యూటీ మెడికల్ ఆఫీసర్లవద్దనుండి వచ్చిన సూచనల నాయా జిల్లాబోర్డువారికి పంపుటయొకది. 17 తేదీని లెజిస్లేటివు కౌన్సిలుకు గ్రాంటుచేసిన 50564 రూపాయలనుండి యీ స్కీముకకు డబ్బు ఖర్చు పెట్టుచును. (ప్రభుత్వప్రకటన)

మనోరంజితము

సెంటులకన్నిటికిరాజు

ఇది అనేకవిధములైన పుష్కములచే తయారుచేయబడి, మిక్కిలి అందమైన బుడ్డితో నుంచబడియున్నది. దీనిని చేతి కుమారుడు కొన్ని చుక్కలు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన మట్టు ప్రకటన వ్యాపించును.

1 బొట్టు బుడ్డి 1 కి రూ 2.0-0
1 డ్రాము బుడ్డి 1 కి రూ 0-12-0
1/2 " " రూ 0-8-0

అడ్రసు:—కర్నూలు-అందుకో
తలపెట్టె నెం 24వ మదరాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆక్టోబరు 31-వ తేది శుక్రవారము

(1) భాగ్యములు			
దనియాలు బా 1-కి ర	80.0-0	మొదలు	42.0-0 వంశ
లియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
కునుమ తెనాలిని ,, ప 48 గలవి	ర	14.0-0	14.8-0
నెల్లూరిని ,, డిటా		15.8-0	16.0-0
డిబ్బిని ,, డిటా 45 గలవి		16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి		8-12-0	9-0-0
నవ్వులు		20.0-0	24.0-0
(2) పప్పుభాగ్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	ర	11.0-0	12.0-0
సెనగలు ,, డిటా		11.8-0	12.4-0
పెసలు ,, డిటా		11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా		13.0-0	16.0-0
ఉలము ర 164		9.4-0	11.4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి	ర	170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి		14.0-0	14.0-0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పుబా 1-కి		65.0-0	68.0-0
ఇతరప్రదేశము		60.0	62.0-0
వేరు సెనగనూనె గామగ బా 1-కి ర	155	మి.క	న 150
ఆముదమునూనె బా 1-కి	ర	170.0	0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	ర	190.0-0	195.0-0
కూరపసుపు		125.0-0	130.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరిని) బా 1-కి ర	120.0-0	128.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు	1-కి ర	50, 55	
కాళసా స్థిపాయకట్టు		70, 75	
బెల్లము బా 1-కి	ర	35.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	ర	80.0-0	49.0-0
(5) ఇనుము			
పట్టారకంబా 1-కి	ర	82.0-0	88.0-0
చుర్ర		82.0-0	88.0-0
రవుండు		82.0 0	86.0 0
(6) లోహములు			
వెండి 100 కులంకి	ర	78.0-0	80.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	ర	22.8-0	28.0-0
పవరను 1-కి		14.13.6	
ఇత్తడి బా 1-కి	ర	260.0-0	265.0-0
రాగి డిటా	ర	295.0-0	300.0-0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	ర	38.4-0	38.12-0
(7) రంగులు అలిజరై ను			
ఆవుకృష్ణము	20 డి గ్రేలు ర		75.0-0
తొట్టికృష్ణము	డిటా		"
సింహం	డిటా		"
గుర్రం	డిటా		"
(8) కూడి			
బోంబా నెట్టు బారువ 1-కి	ర	820.0-0	
(9) నూలు			
కోయంబుతూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	9.10.0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	8.6-0	
పుల్లూరు తొనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	8-12-0	
అసామదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	ర	10.2-0	
నూళయేనుగ నెం 20	ర	11.18-0	
జపాక్ నెం 20	ర	11.12-0	
" " 40 ఏ లేటిలు అమునను	ర	14.6-0	
గోకాకు నెం 12 1/2	ర	9-10-0	
వద్యాక్ నెం 24 1/2	ర	12.0-0	
14 1/2 క్వీల కొ పక్షి	ర	9.12-0	

నూతన మైన ఎలిటిక్ దీపములు.

ఈ నూతనముగ యందు దీపములు చూచుటకు మనోరంజితమును ఉన్నది. ఇందుకు ఏమాత్రము నూనె గాని, పత్రిగాని అక్కరలేదు. ఇందులో యందు చక్రమును ఒక ప్రేతో త్రిప్పిన, తక్షణమే వెలుతురు వచ్చును. ఇది ప్రయాణికులకును, అనేకులకును చాలా ప్రయోజనకరముగ యున్నది. త్వరగా కావలయువాటికి ఆదర్శ యయ్య కోలేదము. 1-కి రు 1-4-0
12-కి రు 12-0-0
ఇందుకువేయు రాళ్లకు 12-కి రు 1-8-0

వి.వి.ఎస్. పాణి కంపెనీ, సావకారుపేట, మదరాసు.

వగుళ్లకు తైలము

నెల డబ్బీ 1-కి ర. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీ వరకు పోస్తే 0-5-0 మార్గము.
అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీకగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీది చిలపొయి మంచివర్షము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయమగును. స్వల్పకాయము. కాలి వగుళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.
అమ్మతాంబూలం డిటా, మదరాసు - బాంబాయి

కార్తిక ప్రభుత్వ పజయము

విశ్వానరహిత్య తీర్థానము

ప్రధానమంత్రి యుద్ధంతము

కామస్వస్థభావ - పూర్తి వివరములు

అక్టోబరు 8 వ తేదీని కామస్వస్థభావలో సర్ రాజగోపాలాచారి గారు కార్తిక ప్రభుత్వముపై విశ్వానరహిత్య తీర్థానము చేర్చుచున్నందున సంపూర్ణముగ అక్టోబరు 9 వ తేదీ లండను టైమ్స్ పత్రికనుండి యీ కింద ప్రకటించుచున్నాము:—
(నిన్నటి తరువాయి)

ప్రధానమంత్రి:—ఇంతవరకు జరిగిన చర్చయందు నే నా తేలికపాటిగా వేరుచేయుచున్నాను. సర్ రాజగోపాలాచారి గారు విధానమును గూర్చి ప్రశ్నించుచు తమ యుద్ధానామమును చక్కగనే ప్రారంభించిరి. అట్లే జనరలు తన అత్యధ్యక్షులతో పాటుగాను వచ్చి వారందరకును జరిగినదానిలో తప్పులున్నను లేకున్నను అయిక్రమముగ తనమనస్సు మార్చబడెనని నిందింపజాలరని వ్యక్తముచేసెను. (మంత్రిపక్ష హర్షము) నేను మధ్యాహ్నముముందే చర్చజరుగునపుడు ఒక యుద్ధానమును గావించెనని చెప్పినమాటను సర్ జాన్ స్టెయిన్ మనస్సునం దేమేమో ఆలోచనలతోనుండి వినలేదు. గాబోలును. నే నీసభకు కొన్నివిషయములు చెప్పక దాటజేసితిని సర్ జాన్ స్టెయిన్ సూచించెను. చెప్పలేకపోయాను. చెప్పెదను. (మంత్రిపక్ష హర్షము) ఇప్పుడువచ్చిన విషయము ద్వివిధముగ నున్నది. అట్లే జనరలు ప్రభుత్వముమీదను అభియోగము నచ్చినది. ప్రభుత్వమువారిమీద వచ్చినది మాఫూర్నికలకన్న మేము న్యాయసూత్రముల సంతక పాటించుటలేదనియే. అది సత్యముగాదు. (మంత్రిపక్ష హర్షము) రాజకీయముగ ప్రాసిక్యూషన్ లేబిజరిగినను లాఆఫీసులకు తమ యుద్ధానములను ప్రభుత్వనిర్వాహకులకు చెల్లి వారినలకును ఏదో విధముగ పుచ్చుకొనకుండ నడువలేదని రికార్డులను జూచినయెడల యీసభలో నేపథ్యమైనది చెల్లికొనగలదు. ఇంతేగాక లాఆఫీసులు అభిప్రాయములు ప్రభుత్వనిర్వాహకులవచ్చిన సలహాలను మారినటుల రికార్డులలో గలదు. అది యుక్తమా? నేను లాయరును కాదు. కాని యింతకన్న సాధ్యమేదియోనాకు గానించుటలేదు.

ప్రాసిక్యూషన్ వైనను ముఖ్యముగ రాజకీయవాదనగలవి ప్రభుత్వము నారసిమే గావించబడును ఇయ్యది యేదో కానననిబంధనల భగ్నముజేయుటయేగాదు. లాఆఫీసులు ప్రాసిక్యూషన్ నెత్తుకొనునపుడు అది ప్రభుత్వమునకు లాభకరముగ నుండవలెనని యుద్ధానముచేసినపుడు యీవిషయమై కొంతసలహా పుచ్చుకొనుట మంచిదియేయగును. కావున యింతవరకు యీ ప్రాసిక్యూషన్ నుండ ప్రభుత్వనిర్వాహకులు స్వలాభము నాలోచించిరనుటలో నేమియుపాపమును అన్యాయమును గానించుటలేదు. (మంత్రి పక్ష హర్షము.) ప్రభుత్వ నిర్వాహకులు లాఆఫీసులకు సలహానిచ్చుట అయిక్రమమని తలంచుటను రెండుమార్గములన్నవని తలంచెదను మొదటిదివ్యక్తి సంబంధకారణములచేత ఆనిందనాపైమోపబడెను. అదిపరిష్కారమైనదని తలంచెదను. ఈపార్టీల పత్రికలలో ప్రకటితమగునపుడు నేనుజెప్పినది సరిగాదని పత్రికాకు ప్రాయుట ధర్మమని సభలో నీ ప్రక్కన కూర్చున్నవారెవరైన చెప్పగలరా? నే నెప్పుడును అట్లు చేయను. (మంత్రిపక్ష హర్షము) అదినా పనిగాదు. నాకు సంబంధములేదు. నాకుండులాభములేదు. ఇంకను అన్యాయమును మరియొకరికి సలహాపాట్టిలాభము నాలోచించి యిచ్చునది గలదు. ఆనింద మాపై మోపబడుచున్నటుల చెలియుచున్నది. అది అపనిందగూడ గాదు. రన్వంతయైనను సాక్ష్యము లేకుండ దేనినోబట్టి తిప్పించి సర్ జాన్ స్టెయిన్ వలె కష్టపడి యేమాత్రము ఆధారము లేకుండ నేమో పెద్దవిషయమును గొప్పజెట్టికలు (నవ్వు) ప్రాసిక్యూషన్ తేదీలకును సోవియటుల రాయబారములకును జతగూర్చుటయైనలె నుండును. (మంత్రి పక్ష హర్షము)

ఈ 5, 6, 7, తేదీలందు మూడుకోజులలోను నాపై మోపబడిన నిందలుగాక నేను వేరేపనిలోనుంటిని. సంధివిషయమై యేమిజరుగునున్నదియు నాకు చెలియనే తెలియదు. అప్పుడు లండనునుమాసభ జరుగుచుండెను. యీసభలో నెవరుగాని యీ తేదీల విషయమున నెట్టియనుమానముండునెవల కమ్యూనిస్టు ప్రాసిక్యూషన్ నుకును సోవియటులసంధికిని యేమిసంబంధములేదని చెప్పెదను. (మంత్రిపక్ష హర్షము) అవి రెండును జతగాతేను ఒకదాని కొకదానికి సంబంధమున్నటుల విచారింపలేదు.

ప్రభుత్వము, కమ్యూనిజము
అయితే సంబంధమేమి? ఈదేశములో కమ్యూనిజము ప్రచారమునకు సాధ్యమైనంతవర కవకాశములేకుండ జేయవలెనని సార్వభౌముని ప్రభుత్వము నిశ్చయముతో నుండెను. మేము కమ్యూనిస్టులను కాము. మాకు కమ్యూనిజమునని నిష్టము లేదు. నిన్ను కార్తిక పక్ష మహాసభలో నత్యధిక సంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడిన తీర్మానము బోరిసభలోనే యుపపాదింపబడునెడల కమ్యూనిస్టులను జేర్చరాదను సంఖ్య బహుస్వల్పముగ నుండెడినని నేనుగట్టిగ జెప్పగలను. ఈ ప్రాసిక్యూషన్ ను విషయమై పత్రికలలో జూచినపుడు నామందున్నట్టియు, నెనుకనున్నట్టియు సభ్యులు యేమందుకొనెనని నేనాలోచింపనేలేదు. నేనిదివరకును వారితో నే కీ భవింపలేదు. ముందును ఏకీభవించును. ఆవిషయము నాకక్కరలేదు. పార్టీలో నేదైనకలతవచ్చినపుడు ఆమాతనపరిస్థితులకు తగినటుల నేనుమారుదనని సర్ జాన్ స్టెయిన్ ముగ రూపొందుటలో చాలసారబడిరి. (మంత్రిపక్ష హర్షము) నాకొక్కటిమాత్రము ముఖ్యముగ నుండెను. ఈ ప్రాసిక్యూషన్ ను జేసినపుడు ఆ యో! కమ్యూనిజమునకు ప్రకటన నిచ్చిరే యనిమాత్రము భయపడితిని. అది న్యాయభంగమే కాని ప్రాసిక్యూషన్ నువలన గల్గె ఫలితము నాలోచింపగా అది తప్పని నాకుదోచెను. కారణము సంఘమునకు సంబంధించిన పనులను జేయునపుడు పూర్వాపరములవిచారింపి జేయవలసియుండును. రై. ఆ. మహాశయుడు చదివిన డాక్యుమెంటులను చేసినట్లు మెంటులన్నిటిని జాగ్రత్తగ విని కూడ అట్లే జనరలు నన్ను నాగడిలో జూడవచ్చునప్పటికి మనోనిశ్చయముతో రాలేదని సాధిత్వముగ బోర్రి. ఇందులో దాచియుంచిన దేమియులేదు. కారణము దానిని తెలుపెట్టుటకు వీలులేదు. రిగంటలో నాలుగో ఐదో యెప్పుడైనసేమి? నేనేమోచెప్పటవలన అట్లే జనరలుమనసు మారెనని సానుయముగ బోర్రి.

సర్ జే. స్టెయిన్:—నే నేమి తెలుసుకొన గోరినో వివరించెదనా? ఆవివరకు అట్లే జనరలుతో మాట్లాడియుండకున్నయెడల ఈమధ్యమైన రోజుననే ప్రధానమంత్రి యీమహాశయులను జూచుటెగలెను?

మాగ్నెట్టగారు:—నే నేవిషయమును ముందే పూర్తిజేసి అట్లే జనరలు నన్ను మొదలు జూచునప్పటికి ఆయనను స్సునిట్లున్నదియు చెల్లెదను. అట్లే జనరలు ప్రాసిక్యూషన్ నుపసంహరించుకొనవలెనని నిశ్చయముతో వచ్చినటుల చెల్లెను. స్వయముగ తానే బోనిధికి పోచునాయను విషయముగూడ విచారింపవలెననెను.

క్రింగిలుగారు:—మీరు అంతకుపూర్వము అట్లే జనరలును జూచితిరా?

మాగ్నెట్టగారు:—నే నేమిన్ని జూడలేదు. నేనేమో దాచుచున్నటుల యీస్వల్పవిషయములన్నియు అడగుచున్నాను. నేనట్టిదేమియు జేయుటలేదు (మంత్రిపక్ష హర్షము) అట్లే జనరలు అన్నటికి ఆపైయే పట్టు ప్రాసిక్యూషన్ ను జూచెను. ఆయన అట్లు చెప్పచున్నాడు. అందుకు సంబంధించిన కాగితములన్నియు జూచి నేను మధ్యాహ్నము విదేశకార్యాలయమునకు పోతిని. ఈ ప్రాసిక్యూషన్ యొందుకు జరుపబడెనో తెలుసుకొనగోరితిని. నాకు చెలియలేదు. కాన తెలుసుకొనవలెననుకొంటిని. (మంత్రిపక్ష హర్షము) అందు నియే అట్లే జనరలు నాగడినద్దకువచ్చెను. మేముసంప్రతించితిమి:—ఇక్కడనే నాకువచ్చినకష్టము. కాబి నెలులో జరిగినవిషయములను సార్వభౌముని అంగీకారములేదే ప్రకటింపరాదు. అప్పటికిని యట్లుజేయుట యిక్రమముగాదు. అయిన నామనస్సులో అది నేధించుచును గూడ యిది నేను జెప్పచున్నాను. మాక్ ప్రాసిక్యూషన్ వ్యవహారము తెలియకముందే అదివరకిసభ జేయవలెననుకొంటిమి. (నినుడు. వినుడు) అందుచ్యుంప దలచినవిషయము విధానముకు సంబంధించినది. హాం నెక్రెటరీయు కా. నీల నెక్రెటరీయు ఆరోజుయము వచ్చిరి. మంత్రులసభ రిగంటకుజరిగెను. అసలుజరుగవలసిన పనిజరిగినది. అంతట యీ ప్రాసిక్యూషన్

విషయమై తెలుసుకొనగోరితిమి. (ప్రింగిలుగారు: మీకాసంగతి చెప్పబడెను.) (నవ్వు.) అట్లే జనరలునువచ్చి ఆసంగతి మీకు చెప్పమంటిమి. కాబి నెలులో నేమో మూరవించుము జరిగియుంటవలెనని సాక్షిమముగ బయ్యెను అట్లే జనరలు నేమో ఒత్తిడి చేసినటుల బయ్యెనపుడు నేనీమాత్రము చెప్పకతప్పదు. అప్పటికిని యిప్పటికిని ఒకటేజెప్పెదను. ఏటువంటి ప్రాసిక్యూషన్ నైననుసరే ఒకసారి చేసినపుడు సరియైన కారణములు మరతులు లేనిదే ఉపసంహరించుకొనరాదనియే నేనుజెప్పెదను. నేనిపుడుజెప్పిన భోరణినే అప్పుడును నాలభిప్రాయమును చెల్లితిని. అభిప్రాయమును చెప్పినపిదప బాధ్యత లాఆఫీసులకు దని నేనెచట వదిలివేసితిని. ఆరోజురాత్రి సభవది సాట్టుండుకు బయలుదేరువరకును ప్రాసిక్యూషన్ విషయమై ఏమిజరిగెనో నాకు తెలియదు.

రెండు మామిలు

రాజకీయపక్ష పుక యియ్యది. నేను అట్లే జనరలు నడుగుటలోగాని అట్లే జనరలు నాతో సంపదించుటలోగాని తప్పున్నదేమో నాకు చెలియదు. అట్లు నేననుకొనను. అట్లుగావలెనని నేనెప్పుడు నుద్దేశించలేదు. కాని నేను రెండువిషయములుమాత్రము గట్టిగ జెప్పగలను. ఏ అభిప్రాయములు చెల్లినను వానిని ఉత్తరువులుగ నెరవేర్చి తీరవలెనని చెబువలేదొకటి. ఇంకను రెండవది యే అభిప్రాయము తెల్పినను స్వీయ వ్యక్తి విషయము లాలోచించి గాని పార్టీలాభము లాలోచించిగాని చెబువలేదు. ఒక్కటిమాత్రము నేను పట్టుదలతో నుంటిని. ఇట్టి ప్రాసిక్యూషన్ నువలన యీదేశమునందు తలక్రిందులు జేయునొక పక్షమునకు యేమాత్రమును ప్రకటన మీయరాదనిమే నాయొక్కయు నాసహచరుల యొక్కయు నుద్దేశ్యమైయుండెను. (మంత్రిపక్ష హర్షము)

ఈసభవారేమి జేయబోవున్నారో నాకు చెలియదు. జనవరి మధ్యనో చివరనో నేను నా రై. ఆ. మి. త్రుభాట్టినుగారు గూర్చున్నచోటనుంటిని. ఆయన నేనిపుడు నిలుచున్నచోటనుండెను. అప్పటినుండియు నేనును నాసహచరులును చేయవలసిన పనులజేసితిమి. మాచేతనైవంతమట్టుకు జేయవలెననియే యున్నాము. కానిమేమిట్లు చేయవలెనన్న సభవారు మాయందు విశ్వాసముంచవలయును. (మంత్రిపక్ష హర్షము) సవరణ అవిధముగ నుండలేదు. నేనుజెప్పినదితప్పేమో నాకు చెలియదు. కాని నేనుదాచకుంజజెప్పెదను. సవరణ అన్యాయమైనదని నేను తలంచెదను.

(గొ|| సభ్యులు:— ఎందుచేత?) నాకు కడుపులో మంచుమన్నదిగాన ఆసవరణనీచముగ నున్నదని గూడజెప్పెదను. ఆకమిటిలో మాకు ప్రతికూలురు ఏడుగురును, అనుకూలురు ముగ్గురునుండురను విషయము ఆ రై. ఆ. మహాశయుని ఖండదృష్టికి గోచరింపలేదా?

క్రింగిలుగారు:— ఈమహాసభలోకల్లా మీరే న్యాయవంతులు.

మాగ్నెట్టగారు:— తీవ్రచర్చయైనపిదప ప్రాతినిధ్యపు దామాషాను బట్టి గార్టీ నాయకులు నియమించు నెలెక్టుమిటిని గూర్చి నేను జెప్పినదానిలో యీసభయొక్క గౌరవప్రకటనమేమియునులేదు. సభలో ప్రతివారును దానికనుమతముగనో ప్రతికూలముగనో, యీవిషయము పార్టీకి సంబంధించినదని నాకు ముందుపర్యసించినవారు జెప్పిన మీద వోట్లచ్చితిరెదరు. ఆ రై. ఆ. మహాశయుని యుపన్యాసము నా తేలియ వారెవరులేరు. కాని యిట్టి స్వల్ప సీచి: విషయాల చెప్పుటలో యీసవరణ నుపపాదించువారి యుద్దేశ్యము తెలిసిపోయెను. (కార్తిక పక్ష హర్షము.) ఈ విధముగ మాట్లాడునది నే నొక్కడనేగాను.

సెలెక్టుకమిటి కాక్షేపణలు

సెలెక్టుకమిటిలను గూర్చి యీ మధ్యసంవత్సరములలో యీసభలోని సుప్రసిద్ధసభ్యులే యేమనిరో యీ సభవారికి జ్ఞాపకము జేసెదను. రై. ఆ. మహాశయును చెప్పిల్లెగారు (బ్రిటిషుడక్షిణాగ్రాకా కంపెనీ పరిపాలననుగూర్చి విచారింపుటకు సెలెక్టుకమిటిని నియోగింపవలెనని ఉపపాదించుమి యీ మాటలను ప్రయోగించె:— “యిందు కమిషనును న్యాయ నిర్వహణ స్వభావముండవలెను. పార్లమెంటరీ కమిటీకన్న యెక్కువగ రాజకీయతత్వ మేమియు లేకుండ నుండవలెను. ఇట్లుండివ చాలలాభకరముగ నుండునని మీరందరు నేకీభవించెదరని నమ్మకము.” అదికమిటియొందు కమిషన్ నైనను న్యాయము జరుగవలెనని అధిక సంఖ్యాకులు తనతో నేకీభవించినటుల చేయల్లెగారికి చెలియును. (కార్తిక హర్షము) ఇంకను ప్రస్తుతమునకు వల్లము. 1918 మే 9 వ తేదీని మే జరుజెనరలు మారిను ఆరోపణలగూర్చి విచారింపుట కొకసెలెక్టుకమిటిని నియోగింపవలెనని ఆస్పిక్రుతుగా రుపపాదించగా లాయెడు జార్జిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిట్లుజెప్పిరి:— “ఈ ఉపపాదనమునందు కోరినది యీసభ చారిత్రములో నెప్పుడు

జరిగియుండలేదు. ఆచారములేదు. ఒకమంత్రి సరియైన యందం తమును బట్టి నో లేకొను విచారములు కొకసెల్లకమిటిని నియోగింపవలెనని నూచించుట కిది యే వెలదిసారిగ నాకు గాన్పించుచున్నది."

ఆస్పిత్యుగారు దానిమీదనే మాటాడుచు నిట్లు జెప్పిరి.

"మంత్రిలేనైన యందంతము గావించినపుడు దానినిచ్చి వపయించు స్థానించి విశదముజేయుటవలన ఆస్పిత్యు కుగ్రముగ చెలియునను వారముమీద కొడ పక్షపాతిమునకుగాని న్యేషమునకుగాని తావులేనపుడు విచారణజరుగుటయే యుక్తమని తోచుచున్నది."

అంతట ప్రధానమంత్రి యిట్లుచెప్పిరి:

ఇకను మిగిలిన రెండుపక్షములను గుడగుడ ఆలోచనలు జేసి మాప్రెస్టలసంఖ్యాక ప్రభుత్వముగదాయని ఒత్తిడితేయ వచ్చును. కాని వాని తిరస్కరింపగల్గినయెడల యేప్రభుత్వమును ఆంగీకరింప జాలదు. ప్రభుత్వసభ్యుని చర్యను శింకించు నపుడు విచారణజేయునెడల సరే మంచిదే. కాని అప్పటికైనను సెల్లకమిటి విచారణయేమి మంచిదియో? ఇవివరలో మా ర్గిని నిర్ణయముగా నేర్పడిన కమిటి మాకు పక్షములవారి చేతను పార్టీపక్షములపై పడునదేదాయని అప్పు డందు సభ్యులుగనున్నవా రెవరైనను యిక్కడ నున్నయెడల పడునను న్నాను.

మేము మాకళ్లజెప్పితిము. మామాక్కులను సాటికలు ప్రాసిక్యూటరులలో ప్రభుత్వనిర్వాహకుల లాభములగూర్చి చెప్పితిమి. మాచేతనంత జేసితిమి. ఈప్రాసిక్యూటరును కలన ప్రభుత్వలాభ మతిశయించెనా లేదాదానియే ఆలోచింపవలసినది. కాని అప్పటికిని మేమేమియు నుత్తరువుల జేసియుండలేదు. ఆదెప్పిన యభిప్రాయములు న్యాయాధ్యక్షులకై యుం డెను. వారికి గల యాద్యోగ భాగ్యాలవలన వారు అంత్య నిర్ణయము జేయవలసి యుండును. అందు సంప్రతింపేమి యు లేదు. సంభాషణముజరుగకముందే నిర్ణయముయేర్పడెను. అందేయు మార్పులుగలేదు. ఇందులకు మమ్ముల సీసభినిం దించునెడల అందులకు శక్తిగల్గి యున్నది. రెండురెండు గలపిన వికటికన్నయే కున్న పయే. ఒకటికన్నయే కున్న పయే. ఈరాత్రి వోట్లులెక్కజెలునప్పటికి యెవ రివోనో చేరియెడల అంతిమో మిగియును. ఇప్పుడే సభ యాతిశయానుమానగాని సవరణగాని ఆంగీకరించునెడలమేము పోయెదము. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము) దానితో అంతమే. (లిబరలు పక్షపువేళు). అవును. ఈదేశముయొక్క గౌరవమునకును, మాసాంఘిక శక్తిని చాల తోడ్పడిన ప్రభుత్వముయొక్క అంత మేయగును. దేశమెప్పుడైన దాని నిర్ణయము చెల్లనపు డది మరల లైటికివచ్చును. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము.)

ఆస్పిత్యుగారి అభిప్రాయములు

ఆస్పిత్యుగారు:—నేను యీచర్య వివాదమును దలపెట్టలేదు. ఇప్పుడు ప్రధానమంత్రి యొసంగిన అంత్యోపన్యాసమునకై సానుభూతిజాతువు కన్నీరుగాంచినవైన తలపెట్టలేదు. (నవ్వు) ఈవివరములన్నియును శవమును పాతిచేయినప్పు డో లేక ప్రాణముపోయినదని దాక్రు జెప్పినపుడో అనవలసిన వి. (నవ్వు) రై. ఆ. మహాశయుడు వెంటనే అప్పుడే ప్రాణ ముపోయినట్లు నూహించుట నాకు చాలవిచారముగ నున్నది.

(నవ్వు)

ప్రధానమంత్రి చివరకు సవరణగూర్చి రెండుమాడు అభిప్రాయములు చెల్లపుటవలన లేవనెత్తిన వచ్చినది. ఆయన ఆ సవరణగూర్చి తీసికొనినట్లు మాటాడెను. (నవ్వు) ఆయన యీ సభలో మాట్లాడుభాష లైట మాట్లాడుదానికన్న చాల సామ్యముగ నుండును. (నవ్వు) నేను ఆయన ఉపన్యాసమును నిన్న జదివెతిని. ఎవరయిన ఆచర్యము దీసికొని నేను ప్రశంసించి జాగ్రత్తగ నుండుటకైనను లాభము జూచుకొనెదను(నవ్వు) నేనిందు అరై ఆ. మహాశయుడు ఇండిపెండెంటు లేబరు పార్టీసభలో నువనకొనించినదానిని జెప్పుచున్నాను. అందు ఆయన చాల స్వతంత్రముగ నున్నట్లు గాన్పించును. అప్పుడా యన సవరణ వక్రముగ నున్నదెను. నేను నీచముగ మాత్రము గనే యున్నది. "పెద్దమనిషి తరహాగానిది కాదేమోతెలియదు అవును. పెద్దమనిషి తరహా లేని వాసన యనియుండెను. (నవ్వు) కార్మిక ప్రభుత్వమిట్లు చక్కగ సృష్టించిరి. అట్లు అభిమానము లేని వారల నింకొకరిని గానను. (నవ్వు, హాస్యము.)

సవరణలో వచ్చినదేమి? అది పూర్వాచారబద్ధమై యు న్నది. ప్రధానమంత్రి కీ|| శీ|| సుబ్రహ్మణ్యులకు జోసెఫ్త చేబల్లేనుగారు జెప్పినదాని నుద్ధరించెను. ఆభాగము జేంపను దొడ్డిపై సెల్లకమిటిని నియమించు సందర్భపు దనుకొందును.

మాట్లాడుటగారు:—బ్రిటిషు దక్షిణాఫ్రికా కంపెనీ పరిపాలనము.

ఆస్పిత్యుగారు:—జ్ఞాపకమువచ్చినది. నేనప్పుడు కా మన్యు సభలో నుంటిని. మి ర్ యొక పంచాయతీ విచారణకామన ఆంగీకరించెను. కాని జేమ్సు నరెయిడు సంవత్సరమున కలొనియలు ఆఫీసు, బొమ్మగూరు, చేంబర్లనగూరుగూడ తోడైరనివిచారించుట కొకసెల్లకమిటి నియోగింపబడెను. ఎవరునుగినియలేదు. ఇదిమామూలుగా జరుగు పార్లమెంటరీవిధానమే.

మార్క్సానికమిటి

కొన్ని సంఘములైనవిదవ నేమప్రభుత్వప్రధానిగనున్న పుడు మార్క్సాని కమిటివచ్చెను. నాసహచరులపై పెద్దనిండ మోపబడెను అదియే నిమిషయెడల వారలనున్న గౌరవమంతయు పోయెడిదే. అప్పటిప్రభుత్వముకమిటి విచారణకంగీకరించెను. అదికామన్యుసభ సెల్లకమిటి, అది వారములు నెలలు జరిగె ను. ఆరోజులలో మాసహచరులేమిజేసిరి? వారెమియు అంత్యోపన్యాసముల జేయలేదు మంత్రివర్గముభగ్ను మనసని భయపెట్ట లేదు. దేశములోకిపోయెద మనలేదు. (నవ్వు) వారుయెంతటికి త్తైన న చర్యనుతోచుటకు శిథిలముగనుండెరి. (నవ్వు)

ఈసెల్లకమిటి నియోజనమువలన ఉత్తరములు, దాక్రు మెంట్లు అన్నీ లైటికివచ్చినవిచెప్పెను. మార్క్సానికమిటి అంతే చేసెను. నాకు ప్రత్యేకముగ వచ్చిన లేఖలుగూడ లైటపెట్టవలసి వచ్చెను. అందువలన యాముద్దయిలందకను వనలితేయబడిరి. అట్టివిదయము వచ్చినపుడు, వ్యక్తినడతనుగురించి వచ్చినపుడు కామన్యుసభ కమిటియే ప్రపంచములో నెల్ల న్యాయమును పంచాయతీయని చెప్పగలను. (హాస్యము)

నేను జెనరలు మారెను ఆరోపణలపై సెల్లకమిటి నడ పాదించినపుడు లాయరు జార్జీ గారన్నమాటలను ప్రధానమంత్రి యుద్ధరించెను. రాజకీయ మిత్రత్వములో నీవును నేనును ఒక జేమనన్ను గల్గి యుండ నవసరము లేదు. (నవ్వు) అప్పుడు రై. ఆ. మహాశయుడు ప్రధానమంత్రిగనుండి అప్పటి క్వాటెయో జనమునకు విచారణజేయుట తగదని భావించెను: ఇప్పుడిది సెల్లకమిటి నిర్ణయమునకు నాకు కారణమేమియు గాన్పించుట లేదు. జ్యూరీలో అందరును యింకొక పక్షమేవారే చేరద రనుట కామన్యుసభ న్యాయభాగము నవమానించుటయగును. (వినుడు, వినుడు)

సెల్లకమిటి విచారణయే మంచిదని నేను నమ్మి చెప్పు చున్నాను. సెల్లకమిటిలో నాకును నా మిత్రులకును స్థాన ముక్కలేదు. (వినుడు వినుడు.) కాట్టియే మా జ్యూరీకుం పులా శేరము. (వినుడు, వినుడు) సెల్లకమిటివలన దాక్రు మెంట్లు లైటికివచ్చి న్యాయముజరుగును. ఇకను ప్రత్యామ్నాయము జ్యూరీ డిమలు కమిషను గలదు. దీనినిగూడ ప్రధాన మంత్రి వద్దనే దరు. కాని ఆవిచారణసంఘమైనయెడల దాక్రు మెంట్లు జెప్పించుకొనుట కధికారముండదు. దానితో ఫలితము త్వరగా లేదు. 40 యేండ్ల క్రింద విరివ పార్టీపై నేరముల విచారించుట కేర్పడిన పార్టీలు కమిషనులోనుండి అవధించిరిని. సెల్లకమిటిగా కుండ ప్రత్యామ్నాయము జాపునెడల నాకును మామిత్రులకును ఆత్మపణయేమియు లేదు. నేను చర్యను నిష్క్రమింపజేయితితో వింటిని. ఈకేసు మంచిచెడ్డలగూర్చి నేనేమియు చెప్పను; కాని అట్టివిచారణ వెంటనే జరిపించి కామన్యుసభకు నివేదించుట ప్రభుత్వమునకు, ప్రజాజీవితమునకు మంచిదని నేను జెప్పెదను. (హాస్యము)

తరువాత చర్య

అంతట మిచ్చెలు బాంకుగారు మంత్రివర్గపక్షమున మాట్లాడుచు ముందు సర్ రాబర్టు హోరను తీర్మానమును బల పరుచు నుద్దేశించినట్లును, ప్రధానమంత్రియొక్కయు అటోర్నీ జెనరలుయొక్కయు ప్రసంగముల విన్నపిదవ వారిమాటలు నమ్మకలెనని తోచినట్లును జెప్పెను. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము) అంతట బాన్సుగారు మాటాడిరి. జే. జే. ఓనీలుగారు యీ విషయమున తనపక్షమునకు ప్రతికూలముగ వోటుజేయవలసి వచ్చినదని చెప్పిరి. సర్ యథే. హోలుగారు ప్రాసిక్యూటరు నుపసంహరించుకొనుట ప్రభుత్వముది తప్పేయని చెప్పి సవరణ కనుకూలముగ నుండునని చెప్పెను.

హెచ్. మారిససుగారు అభిశంసనముననుగాని విచారణ కుగాని యేమియు లేదనిచెప్పెను.

కిన్నె, కమాండరుచెర్రెస్సు, హెమాట్టి గారలు మాట్లాడిన పిదప సర్ లెస్లీస్కాట్లులేచి అభిశంసనతీర్మానము మంచిదేగాని విచారణచేయుట తృప్తికరమని చెప్పెను.

టి. పి. ఓ. కనరుగారు ఈస్ట్రల్యునిషయముపై ఎన్నికలు సల్పుట పిచ్చియగునని చెప్పి సభకు చాలింపవలె నని యుపహాసించిరి.

బాల్వినుగారు

నేనిచర్యలో పాల్గొన నుద్దేశింపలేదు. కాని విరుద్ధిమి మనులుమాత్ర ముద్దపడవలసినవచ్చినది. టి. పి. ఓ. కనరుగారు యీ చర్యయంతయు వృధాసల్పాపమని తీసికొనినట్లు మాట్లాడ నా కార్మికముగల్గెను. ఇట్టిప్రభుత్వము లేచుటకంటె పెద్దదైన వని ఆయన మరచియుండెను. బోస్టనులేవులో కొంచెము రేయో కును పడత్రోయుటతో ప్రపంచచారిత్రమంతయు మారెను. (నవ్వు) అమెరికాలో టీపాట్ డిం అని మానెగములు గలవు. (మరలనవ్వు) ఇప్పుడు సభనాప నవసరమేమో నేను బలపరు పజాలను. అంతటి చిన్నవిషయ మిదిగాదు. నేను చర్యవంతము జాగ్రత్తగ వింటిని. నాఅభిప్రాయములు కొంతవరకు మారివని. కాని రాజకీయాలలో చూడే యిందు చాల పనిజేసినని లేలుచు న్నది. (యూనియనిను హాస్యము)

ఇందు ప్రభుత్వమువారి పన్యాసము మనకు చెలసినది. వారు మనులను లిబరలువోట్లతో ఓడించి, లిబరలును మనవోట్ల తో ఓడింపజూయరు, యీసభలో విచారణకై అనుకూలముగ నున్నవారిని జేరుజేయజూచిరి. యూనియనిస్టుహాస్యము) ఇట్టి దానికి మేము మాపక్షము మోపాదని మాత్రము జేప్పెదను. మేమా ప్లేటుమెంటులన్నియు నోపకొందుము. అటోర్నీ జెనరలు గౌరవమునుగూర్చి యేమియు బలపల్కులేదు. మాకు సవరణయి వ్వును. టి. పి. ఓ. కొనరుగారు ఎన్నికలుమాటజెప్పిరి. ఉండు ఉయో లేకపోవుటయో ప్రభుత్వముమీదనే ఆధారపడియుం డును. (యూనియనిస్టు హాస్యము) ప్రభుత్వమువారికి విచారణన్న భయమై లేక దీనిని వదలి రహస్యవిషయమై నెమ్మదిగ దర్శించు నెడల వాల్చెము. మేము మాత్రము సమాగ నంగీకరించెదము. ఓ. కొనరుగారు తటప్రతిపాదనమును బలపరుచువారు లేక పోగా ఉపసంహరించుకొనెను

సర్. డి. గిల్బర్టుహాస్య గారు, యిప్పుడు అటోర్నీ జెనరలు పై నిండయేమియు లేదనియు, అంతయు ప్రభుత్వము మీదనే యనియు, జెప్పి అటోర్నీ జెనరలైన న ఆగస్టు 6 తేదీ 5 గంట లకు పాతావుగ నిల్చియును నేల మార్పుకొనెనని యడిగెను. [యూనియనిస్టు హాస్యము.]

ధామసుగారి ప్రత్యుత్తరము

కాలనీల సెక్రెటరీ ధామసుగారు రెండు రోజులక్రింద యన్. చేంబర్లెనగారు "మేము లిబరలు పక్షమును నమ్ములేము" అని చెప్పినట్లు జెప్పిరి. (మంత్రిపక్ష హాస్యము) కాని అప్పటి నుండియు వారు సంప్రతింపూని పన్యాసమును మార్చుకొనిరి. (మంత్రిపక్షహాస్యము, నవ్వు) సభనాకు తను పార్టీ సంప్రతింపు జేయవచ్చును. యూనియనిస్టుహాస్యము) తమను తాము మోసపుచ్చు కొన వచ్చును గాని దేశమును మోసపుచ్చజాలదు. ప్రభుత్వము వారు రాజకీయ కారణములచేత న్యాయవిధానముతో గలుగ జేసికొనిరిని వారు నమ్మునెడల విచారణ యెందుకు? ఇందు ఆయన (ధామసు)గూడ జెరినె. ఆయనగౌరవమును ఆయనకు అతగలదు. కాని నెటుసభలో ఆయనగూడ నుండెను. ఎవరును గాని అటోర్నీ జెనరలు నిర్ణయమున కద్దుపడలేదు. వారు దేశముమీదికి పోవుచున్నారు. నిజమైన సంగతుల చెలుసుకొన వచ్చును. పైము, మార్షింగు పోస్టు, ఈవినింగ న్యూసు, మ్యూనిషను వర్కరుల ప్రాసిక్యూటరు జేసులలో అటోర్నీ జెనరలు ప్రభుత్వముతో సంప్రతింపుటయే గాక ఆయనను ప్రభుత్వమువారిని సాను లాపికో కాదని ఇదివరకు 10 యేండ్ల లోపల మంత్రిగ నున్నవారెవరైన నుండురా? అట్టివీరు 1 లేబరు ప్రభుత్వము న్యాయవిధానముతో జోక్యము గలుగజేసికొను చున్నది, యని దేశమునకు చాలజోవుచున్నార. ఇంతయు ఆయన క్షమని వారికి చెలియక పోలేదు.

చర్యను జెట్టిమాడ ఈతీర్మానము నీచమైన పార్టీ తగవని ఆయనకు దోచెను. కమ్యూనిస్టులచేతులలో బడిపోవుట కాయన విచారించెను. ఈదేశములో ఎర్రకసంఘోద్యమమును కమ్యూనిస్టులచేతులలోనికి పోనిచ్చినయెడల చాలభారముగ నుండును. పార్టీ విషయముగ జూచుటకుమందు బాగుగ ఆలోచింపవలసి యుండును.

ఈతీర్మాన మంగీకరింపబడినపుడు అది సభవారినిర్ణయ మని ఆంగీకరించుటకు ప్రభుత్వమువారు తగిన ప్రయత్నముల జేయుట అవసరము. అప్పుడు ప్రజలకు విజ్ఞప్తి జేయుట అవ సరమగును.

ఆయన మాట్లాడుచుండ 11 గంటలకు 1 నిమిషముండె ను. అప్పుడు హోరనుగారు చర్య నుగింపగోరెను. అంతట వోట్లు పుచ్చుకొనబడెను.

తీర్మానముపై వోట్లు

అనుకూలురు 198, ప్రతికూలురు 89, తీర్మానము ఓడిపోయెను.

సవరణపై వోట్లు

అనుకూలురు 864, ప్రతికూలురు 198 సవరణ గల్గెను. అప్పుడప్పుడు సెల్లకమిటి నియోజనసవరణనే అస లతీర్మానముగ పెట్టిగా యూనియనిస్టులు, లిబరలు పక్షము వారలు అనుకూలముగ నుండిరి. మంత్రిపక్షమువారు ప్రతికూల ముగనుండిరి. అభ్యుత్థు డడిగలిచినట్లు ప్రకటించెను.

నవదీప్ పట్టామయి తేక నడియాయననది కలకత్తా
తరమన 40 మైళ్ల దూరమున భాగీరథి యొడ్డున 1068 నిర్మింప
పడినది. ఆకాలమునే కళ్యాణాలగుడ నిర్మింపబడినటులు కా
నిండువున్నది. 12:31 లో వహమ్యునియలు దండయాత్ర

వంగరాష్ట్రమున భారత నిర్బంధచట్టములు

మహాత్ముని సంపూర్ణ వ్యాసము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ప్రకటనము

దేశమున బహిరంగనలు

మహాత్ముని వ్యాసము

ఎంగు యిండియా పత్రిక

అనుకొనినట్లులే జరిగినది. రాజకీయవిధి యిట్టి పిడుగును మహానాయకుని ఆంగ్ల దేశమునందలి ప్రతీక లిద్దవరకే సూచించియుండెను. ఇది హిందువులకు మోతీలాలు వచ్చి రాజకీయమున వంగరాష్ట్రము చూడ భారతదేశమున కంతటికిని కూడ ప్రసాదిం పబడెను. ఇందుల కెవరును నిర్బంధమును వెరగుపా టునుగూడ చెందనక్కరలేదు. కాలటూచట్టము అం తరించినను దానిని చేయుటయందుగల భావము నవ నవలామచునే యున్నది. ఆంగ్లేయుల దావము భార తీయుల ఆదాయములకు ప్రతికూలముగా నున్నంత కాలమును దేశమున అరాజకము తొలగదులేక అ రాజకమునట్లు భీతి దొరతనమునకుతోలగదు. దాని నడచుటకు కాలటూచట్టమువంటి చట్టముల అమలు నునకు తొలగదు.

కార్యవ్యవహారమున అధికారమును పొందవలెనని దానిని పూర్తిగా వ్యతిరేకము అనుగ్రహించుట తన సహజము దేశీయులకు కలుగలేదు.

ఆంగ్లేయులకు విరోధభావ మేల కలుగవలెను? భారతదేశపు ఆర్థికాభివృద్ధికి లంకామైదుబట్టల యంత్రశాలలు ప్రబుధిరోధకములు. లంకామైదు నుండిగాని మరి ఏవిదేశమునుండిగాని భారతీయులు బట్టలనుగాని నూలుగాని ఒక బై తయైన గొనగూ డదు. దేశహితార్థము వానిని బహిష్కరించుట అత్యవసరముగాని లంకామైదువారు యావ్యాపార మును వదలుకొనుటకు చురుకైనగా నంగీకరింపరు. ఇది దుర్మయవ్యాపారముని నేనందును. పలననగా ఈవ్యాపారమువలన భారతకృషివలులు ఒకేసారి పోయిరి. లిండిలేక మాడవలసిన స్థితికొనడ వచ్చిరి. ఐననుగూడ యావ్యాపారమును నిలువబెట్టుటకొర కు లంకామైదువారు సర్వశక్తులను వినియోగించక మానరు.

ఇంగ్లీషు సీనియర్ సర్వీసు

మన దేశమున పాలకవర్గమునందు చాలమంది ఆంగ్లేయులు (ఇంగ్లీషు సీనియర్ సర్వీసు) మితిమీరిన

సేనపురు పట్టణము తీసికొనుటకు, కాని పట్టణమునకు గాని కళాశాలకు గాని యేమియు నవ్వము కలగలేదు. అచట ను స్కూలువచ్చి పూర్వముగ నేర్వబడెడిది. వేదము వేదాంగ మును, మధ్యకాలముల పూర్వముగ త్రవ విమోచనము యోగము తర్కము అన్నియు నేర్పడినారు. ఈసర్వవిషయము యెచ్చు లు జూచినను కీడులలోను బహులలోను స్థానముకీయు గట్ట ములందును, విద్యార్థుల నుండి యుండి వాఙ్మయవిషయముల గూర్చి చర్చించుచు పుస్తకపాఠములై తనవారు యుండెడివారని తిరగ తు మా ర ఘో ష గా దు ప్రాయ ము వ్నారు. హిందూపాఠశాలకు వైద్యము మహమ్మదీయమునందు గూడ పూర్వపు విద్యార్థియము అన్నియునుండెను. రక్షిణదేశ మనందుచిన్న పాఠశాలలుండెడివి. కాని 1816 లో గ్రామ ప భిక్షము విధ్వంసముతో నన్నియు నాశనమయ్యెను.

ఈ హిందూయోగము విమర్శనము ముగించుచు నేను చెప్పగోరునది కీదికనునందు పూర్వమును భారతములను ప్రపంచ రుచి జ్ఞానసంపాదనమునకు క్షేత్రరేఖ విద్యాభివృద్ధిని నిరాడిం బరముగ నుండి నిర్మమును నుండి విధి నిర్వర్తించియుండిన దేశభిక్ష, అదియే అధునిక కీదికనునందు అధ్యయన నుండ కలేదు.

(నకేమము)

కేతములను పుష్కలముచున్నారు. ఈభారమంత యను మనదేశముపై ననే పెడినది. ఈ ఆంగ్లేయు లెంత సమర్థులైనను వారిని తొలగించి ఎంత అస మర్థులైనను భారతీయులనే వారిస్థానమున నియమిం చుట దేశహితమున కత్యవసరము. ఎరువు తెచ్చు కొనిన ఊపిరి తీతులతో నేమోనవుడును గాలిని పీల్చుబాలడు.

సైనిక దళము

ఆంగ్ల సైనికులకు ప్రారంభమున యుద్ధకైపు ణ్యమును నేర్పుటకు భారతదేశము అనుకూలస్థా నముగా నేర్పడినది. ఆ సైనికదళముల వ్యయములకు గాను దేశీయులు భరింపరాని పన్నులను చెల్లింప వలసివచ్చినది. దేశాదాయమున సగమువంతు సైని కదళములకే వ్యయమగుచున్నది గాన దేశరక్షణ భారమునుగూడ భారతీయులే వహించుట అత్యవస రమైయున్నది. ప్రస్తుతము దేశీయసైనిక దళము నకు పూర్తియగు ప్రజ్ఞ కలుగకపోయిననునరే దేశీ యసైనికదళమునే ఏర్పరచవలెను గాని ఆంగ్లేయు లేక విదేశీయ సైనికదళముల మనదేశమున నుండు నియమగూడదు. దేశీయులవలనను, విదేశీయులవలనను దేశమునకు నొందర కలుగకుండు కాపాడుటకు విదేశీ యులపై సాధారణదురువలన వా రెంతసమర్థు లైననునరే, దేశీయులలో ముష్కాతికవంతు పౌరుష మును గోల్పోవుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు పాలకజాతి వారగుటవలన వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యము కలుగుచు న్నది. బ్రిటిషువారి ప్రజావత్సల్యము భారతదేశమున ప్రబలుటవలన కలుగుచున్న అనర్థకములను ప్రభు త్వోద్యోగులు గానటి అధికసంఖ్యాకులగు ఆంగ్లే యులు పురుషులు స్త్రీలునుగూడ బాగుగాగుర్తింప దగును. భారతదేశమునకు వరాధీనతయు దాడిద్ర్య మును నానాటికి వృద్ధిచేయుచున్నట్టి విశ్వాంగ్ల నమ్మేళనము సాధ్యమును గాంచబాలడు.

నిర్బంధచట్టములకు తన కారణము కవబడలేదు రాజకీయవిధి ఎంత విపులము గ హేతు

వాదము గావించినను, నిర్బంధవిధానమునకు తగిన కారణము కనబడుటలేదు. కార్యవ్యయము తక్కువ కిక్కిరింపవలసినదేగాని అరాజకము మంచిదని నే నెన్నుకొని సమర్థింపను. అరాజకమువలన దేశమున పెట్టి లాభమును కలుగదని నేనెరుగుదును. తల కట్టిన తేక జరిగించిన సేరములు రుజువైనచో అవ రాధులను శిక్షించుటనేను, తేవలము అనుమానము విూచనే వారంటు లేకుండా అరెస్టుచేయుటకు ఉద్యోగుల కధికారమిచ్చుట వేరు. అనుమానింప బడినవారిని బెడదించుటయే యిప్పుడు జరుగుచున్నది. వెనుక దోషులకన్న నిర్దోషులే హెచ్చుగా శిక్షింపబడిరని అనుభవమువలన తెలిసియున్నది. దోరతనమువారికి కంపరముకలిగినపు డెల్ల నిటులే జరిగియుండెను. 1918 లో పంజాబులో శిక్షింపబడిన వారిలో హెచ్చుమంది నిర్దోషులేయని అందరు నెరు గుదురు. దోరతనమువారినిరంకుశచర్యలను ప్రారం భించినపుడెల్ల దేశీయులు దోరతనమునకు ప్రతికూ లుగుగానున్న రనియే గ్రహింపదగదు. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము ప్రజల ఆదరమును బడయబాలకపోయెనని రాష్ట్రీయ కానసనిధిలో దేశబంధువాడుగాయన్నట్లు

ముగా వెల్లడించిరి. దానుగూడ దేశీయులను బెడ దించి లొంగదీసినవాడము నవ్వకగినదికాదు. అం దులకు తగిననిదర్శనములు కనబడలేదు. ప్రజలను వెరపించునట్టి పద్ధతులవలన ఎన్నికలలో ఎవరును నెగ్గజాలరు. ఒక పెద్దపక్షమును నడిపింపజాలరు. దేశ బంధువాడుగారి చర్యలలో రాష్ట్రీవాసుల నత్యధిక ముగ నాకర్షించునట్లుభావ ముదోయుండుటవలననే రాష్ట్రీయున ఆయనకు ఎవరులేని సంపూర్ణాధికార ము కలిగినది అనుగ్రహము స్పష్టముగ కనబడుచునే యున్నది. ప్రజలకు అధికారము ను నమ కూర్చుట యే దానుగారి ఆశయము. దానుగాని పాలకులకు దాసాహమనువారు కాదు. వంగరాష్ట్రమును భారతదేశమును పీడించుచున్న మూడుభారములను తొలగింపవలెనను ఆవేదనము దానుగారిని చాల గూఢించుచున్నది. దానుగారి భోరణిని వదలి స్వాధీనచర్యమును వెల్లడించినచో ప్రజాధికార ముక్కడలేదని నుడివినచో ఆయన ఎట్టి బూకరితనముతో పనిచేసెనుగూడ ఆయన ప్రాముఖ్యత తక్షణమే అంతరించు ననుట నిశ్చయము. అనేక విషయములలో నేను దానుగారితో నేకీభ వింపజాలనుగాని ఆయనకు గల గాఢతమముగ దేశ భక్తినికూర్చియు స్వాధీనత్వమును గూర్చియు నా కెట్టిసంశయమును లేదు. ఆయనకుగల దేశభిమా నము నిరుపమానము. దానుగారికి కుడిభాజములవం టివారి నందరిని అరెస్టుచేసిరి. వారందరును సంఘ ముచే గౌరవింపబడుచున్నవారే. ప్రజానురాగము నకు పాత్రులైనవారే. వారిని న్యాయముగాను, బహిరంగముగాను, బహిరంగన్యాయస్థానములందు మామూలుచట్టములక్రింద ఏల విచారణ చేయ గూడదు?

వంగరాష్ట్రమువారికి మానక

అట్టివారిని కఠినతానములవలన అరెస్టుచే యుటవలననే యీక్రభుత్వవిధానము అక్రమమని న్యస్తమగు చున్నది. నిరంతరమును అత్యసంరక్షణము ఖడ్గములను, ఫిరంగులను, నిరంకుశాధికార ములను ప్రయోగించుచు కొట్లకొలది ప్రజలమధ్య అత్యల్పసంఖ్యాకులు నివసించుచుండుట అక్రమ మును అనాగరకమునుగూడ నగును. కొట్లకొలది ప్రజలను లొంగదీయగలప్రజ్ఞ వారికి కలదని దీనివ లన వెల్లడియగుట నిజమేకాని ఉల్లి పోరవలె నతి సూక్ష్మముగా నుండిన నాగరకతచాటున మొగము దాచుకొనిన ఆరణ్యకత్వమును మొరకుదనముగూడ దీనివలన బట్టలయలు కాకమానదు.

నిర్దోషులకు విజ్ఞప్తి

"వంగరాష్ట్రసోదరులూ గామీలో చాలమంది నిర్దోషులనియే నేను నమ్మెదను. అట్టిచో మీకు తట్టిపించిన విషయము నద్యావముతో మీరు సహించినచో అందువలన మీకును దేశమునకును గూడ చాలమేలు కలుగగలదు. కష్టముల ననుభవించిననే గాని మనకు స్వరాజ్యమురా"దని నేను నవినయ ముగా విన్నవించుచున్నాను.

అరాజకము హితవు

"కార్యవ్యయమునందు నవ్యుక్తము గలిగి అరాజకపద్ధతుల నవలంబించుచున్న దేశీయులారా! మీకు గల గాఢమగు దేశభక్తికి నేను చాల సంత సించుచున్నానుగాని మీదేశానురాగము అంధు రాలని చెప్ప సాహసించినందులకు మాత్రము నున్నింపుడు. పరిశుద్ధముగ వర్తనము కలిగి ప్రతీకార ము చేయకుండు కష్టముల ననుభవించిననే స్వరా జ్యము లభించుచు గాని కార్యవ్యయవలన స్వరా జ్యము రాదనియే నా అభిప్రాయము. ఈ అహింసా విధానమువలన దూఢిగాను శీఘ్రము గా ను స్వరాజ్యము రాగలదు. కాని యీపద్ధతి మీకు నచ్చకపోయినచో, కార్యవ్యయమే ముంచి దను

నమ్మకము మీకు గట్టిగానున్నచో, మీ రావిషయమును ధైర్యముతో స్పష్టముగా తెలియజేసి అందువలన కలుగగల కష్టముల కన్నీటిని మరణమునకునుగూడ సంసిద్ధులు కండని నేను తెలుపుచున్నాను. అట్లు చేసినచో మీ ధైర్యమును నిష్కాపట్యమును వెల్లడియగుటయే గాక నిరవరాధులగువారు నిష్కారణముగ కష్టములకు పాలగుటగూడ తప్పిపోవును.

మో. క. గాంధీ

పండిత మోతీలాలు నెహ్రుగారు

నిర్బంధశాసనముల నిరసించుట

“దొరతనమునకు పిచ్చి ఎత్తినది. అదియును సామాన్యమైన పిచ్చికాదు. దానియైన పిచ్చియే పట్టినది. దొరతనము వా రేమిచేసిననునచే స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ సిద్ధాంతములను పద్ధతులను ఎంతమాత్రమును వదలరు. సంస్కరణములను నిరసించిన వ్యక్తులను సంఘములను లొంగదీయటకే యీ క్రొత్తశాసనములను ప్రయోగించినట్లు నిశ్చయము. టిట్టను ప్రభువు పరిపాలనము నిష్కలముని వెల్లడించి వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమును పూర్తిగా పరాజిత మొనరించిన వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమును విచ్ఛేదమొనరింపుటయే వారి మొదటినిశ్చయము. వంగరాష్ట్రమున స్వరాజ్యపక్షము విచ్ఛేదమైనచో తక్కిన అన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ కులభయముగా జీవిపోవునని వారినమ్మకము. రాజకీయ సంస్కరణముల నిరసించినవారి నందరిని ప్రతిఘటించువలెనను నుద్దేశము రీడింగు ప్రభుత్వము కలదని ఆయన ప్రకటనమునలననే స్పష్టమగుచున్నది. పార్లమెంటు వారిచే నామోదించబడిన చట్టముప్రకారమే దొరతనమువారు పని చేయుదురనుటలో గల ముఖ్య భావము ప్రజాభిప్రాయమును తృప్తిచేయుటయే. ఇంటియామంత్రి కార్యాలయము వారి పుడు యిండియాదొరతనమువారికి గ్రామభూయంత్రముగా నమరియున్నార. ఇటీవల వారు చేసిన ప్రకటనములోని వాక్యములను రీడింగు ప్రభువు ప్రకటనములోని వాక్యములను వింబ ప్రతివింబములుగా నున్నవి. అంగ్లదేశమున నిపుడు ఎన్నికల గడవిడిలు హెచ్చుగా నుండుటచే మంత్రిసభ్యులవారికి తీరుబడియే లేనపుడు వారికి భారతదేశపు గొడవ ఎందులకు?

టిట్టనుప్రభువు పరిపాలనను ప్రారంభమై స్వల్పకాలమే యైనను, యాస్వల్పకాలములోనే చాల పారభాటులు జరిగెను. గాన ఆతని సమాధాన మొంతమాత్రమును తెక్కచేయదగినదిగాదు. దేశమున న్యాయసూక్ష్మతను పనిచేయు రాజకీయ సంఘములను అరాజక సంఘములను గూడ గలవు. అరాజక సంఘముల నడండుటకు మాత్రమే మేమీ కంపకాసనముల నమలు జరిపితిమి” అని రీడింగు టిట్టను ప్రభువు లిరువురును గూడ ప్రకటించినను మొట్టమొదట అరెస్టు చేయబడినవారిలోనే చాలామంది స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులుగూడ నున్నారని మన మెరుగయును. దేశబంధు దాసు గారిని గూడ అరెస్టుచేయు నూదఁ టిట్టనుప్రభువుప్రకటనలో స్పష్టముగా కనబడుచున్నందున రీడింగు యింకను దాసుగారు స్వేచ్ఛను గోల్పోకపోయినందులకు మనము టిట్టనుప్రభువును నిందింపగూడదు. ఆయనలోన మొంతమాత్రమును లేదు. దాసుగారినిగూడ యిప్పుడే అరెస్టుచేసినచో నిర్బంధచట్టములు స్వరాజ్యపక్షము వారిపై ప్రయోగించుట కుద్దేశింపబడిందిగావను వాదము పట్టి మోసముని వెంటనే లోకమున కంతటికిని వెల్లడికామానదని వారు సంకల్పించియుండవచ్చును.

దొరతనమువారికి యిష్టమైనాని రాజకీయ ప్రయత్నముల కన్నీటినిగూడ నడండుటకీ ఆర్థి నెన్నులో నవకాశమున్నది. భారతశాసనసభలో 1908 క్రిమినల్ లా ఆమెండు మెంటు చట్టము రెండవభాగము తీరస్కరింపబడినందున యీ గొప్ప పరాజయమునకు ప్రత్యుత్తరముగా దొరతనమువారు రెండవ భాగమునే యిటుల అతిదారుణముగ మార్చి ప్రయోగించిరి. ఈ రీతిగా దొరతనమువారు భారతశాసనసభవారిని పరాభవించిరి. శాసనసభవారి పరాభవమును సహించి మిన్నకుండవరా?

స్వరాజ్యపక్షమువారి కర్తవ్యము స్పష్టము. వారిఉద్ద్యమము ప్రబలము, దొరతనమువారి సవాలును వారు తిరస్కరించెదరు. దొరతనమువారి చేమిచేసిననునచే, అంగ్లభారతదేశములందు గల భారతదేశ విచ్ఛేదములతో స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రతిఘటింపకమానను. ఇట్టి నిర్బంధచట్టములకు వాగు నెడనవారుకాదు.

భాగ్యతలేని నిరంకుశోద్యోగుల పరిపాలనము క్రిందనుండి అవమానములకు పాలగుటకంటె కా రాగ్యవశానమైనను విభరకు ఉరి స్తంభము లైనను గూడ మేలే.

స్వరాజ్యపక్షమువారు నియమవికల్పముగాని విధానమును అంగ్లభారత దేశములందు బాగుగా ప్రకటించిరి. ఎట్టి అపదలు కలిగినను దాని ననుసంపాదనము. ఇక స్వరాజ్యపక్షమువారికిని నిరంకుశాధికారమును సంఘర్షణము కలిగిన ప్రతి అడుగును స్వరాజ్యపక్షమువారు తిరిగించి నిలచెదరే గాని వెనుక కొడుగడు.

తెదరింపులకు లొంగరు. ఎంతటి అగ్రహ కారణమును ప్రతిపక్షములు కలిగించినను దొరస్వమున కేంతమాత్రమును గడంగరు. వారికిగల ఆయుధ మొక్కటియే. అది స్వార్థత్యాగము. దానితోనే కడనరకును పోరెదరు.

స్వరాజ్యపక్షమువారి కంఠస్థ ఆత్మల్యముని దొరతనము వారు తలంపగూడదు. పరికలహము లెంత ప్రబలముగానుండినను మలామేము తలలు సగులగొట్టుకొనినను సతే, ప్రజానుకుల పక్షమును స్వరాజ్యపక్షమును రూపు మాపుటకు దొరతనమువారు పూనుకొనినపుడు, దొరతనమునందు అనగా ప్రభుత్వమును అవలంబించి అత్యల్పసంఖ్యాకమును కూటమునందు చేరినవారు తప్ప తక్కినవారిలో స్వరాజ్యపక్షమునకు బాంబు యగుటకు తగిన దేశభక్తి లేనివారొక్కరైన నుండరు. ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్ష మొక్కటియే ప్రజానుకుల పక్షమునకు కట్టిసంకేయమును లేదు.

వాగరక ప్రపంచమునందంతయు ఎట్టి భారతకార్యము భాసరించిన వానినైనను బహిరంగముగా విచారణ చేయుటయే ముఖ్యసాంప్రదాయము. ఎట్టి ముఖ్యతనమును మాట్లాడే దొరతనమువారు భంగపరుప బూనినపుడు చేయదగిన దేదో భారతీయులు బాగుగా తెలియియున్నారు. వారియ్యదగిన దొక్కటే జవాబు, అన్ని పక్షములవారును అన్ని మతములవారును ఏకీభవించి నిర్భయముగా ఆజవాబును చెప్పి తీసుదురు” అని పండిత మోతీలాలుగారు నడిపిరి. (ఆం. ప్రె.)

థిల్లో బహిరంగసభ

మాలానా మహమ్మదాళీగా రధ్యక్షతనహించిరి

నిన్న 80 వ తేదీసాయంత్రము థిల్లోనగరమునపట్టోదీధ వనమున మాలానా మహమ్మదాళీగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. చాలమందిచ్చిరి. మహాత్ముడుసభకు రాజాలనం దన ఉరుకుభాషలో సందేశము నంపెను.

“మనకు దొరతనమువారి ఉదేశము పూర్తిగా తెలిసినయే యున్నదిగాన నిట్టినిర్బంధ శాసనములను గూర్చి రిచ్చడడ నవసరములేదు. ఇట్టిసవాలును దొరతనమువారు చేసినపుడు దానికియ్యదగిన జవాబును యియ్యదగిన శక్తిని దేశీయులు గోల్పోయిరిని మాత్రమే నేను చింతించుచున్నాను. హిందువులకును మహమ్మదీయులకు గాఢమగు నైకమత్యము కలుగునరకును విముక్తి సాధనము లభింపజాలదని వారుగుర్తింపవలెను” అని మహాత్ముడువ్రాసెను.

శంకరలాలు, ఇంద్రు, అబ్దులఅజీజ్, దాక్టరుఅన్నాగిగారుగూడ తీర్మానములను బహువరమమటలాడిరి. తీర్మాన మామోదించబడెను.

ఇండియను డెయిలీ టెలిగ్రాఫు

నాలుగు ప్రధానవ్యాసములను వ్రాసెను

దొరతనమువారి నిర్బంధవిధానమును నిరసించుచు యీ పత్రిక వరుసగా నాలుగు ప్రధానవ్యాసములను ప్రకటించెను.

“భారత దేశమును పరిపాలించుటలో రాజప్రతినిధి న్యాయకాస్త్రాభిమానమును పూర్తిగా వదిలివేసిననట్లు కిది ప్రబల నిదర్శనము. బహిరంగముగను నిష్కపటముగనుపనిచేయుచున్న స్వరాజ్యపక్షమువారిని తెదరించుటకు దొరతనమువారిట్టి వ్యక్ సాధనమును ప్రయోగించుటలో అరాజకులకు మరింత సహాయమును చేసినవారైరి” అని యీపత్రిక వ్రాసెను.

లక్నో బహిరంగసభ

నాయకులఉపన్యాసము

లక్నోలోజరిగిన బహిరంగసభలో భారతీయులందఱును ముఖ్యముగ స్వరాజ్యపక్షమువారగు చాదరీ ఖాజీఖుబానును, పండిత హరకర్ణవాధమిశ్ర (ఎం. ఎల్. ఏ.), సి. ఎన్. రంగయ్యరు (ఎం. ఎల్. ఏ.), ముఖందలాలు (ఎం. ఎల్. సి.), బాబూమోహనలాలుసకేనా (ఎం. ఎల్. సి.) గార్లు నిర్బంధవిధానమును నిరసించుచుమటలాడిరి. “ఈచట్టములను స్వరాజ్యపక్షమువారిపైనే ప్రయోగించినట్లు కట్టిసంకేయములేదు. స్వరాజ్యపక్షమువలనయిందొరతనమునకు చాలకష్టముకలుగుచున్నది. నియమబద్ధమును విధానమునవలంబించిన స్వరాజ్యపక్షమువారిపైని ఎట్టి అక్రమశాసనమును ప్రయోగించినవారు తమ చేగిరపాటునకు వగ తిందవలసిన సమయము రాకమానదు. స్వరాజ్యములభించువరకును స్వరాజ్యపక్షము తొలగిపోవునదిగాదు. దొరతనమువారు దానినడచుట కెన్నిప్రయత్నములను చేసినను స్వరాజ్యపక్షము చిరజీవియైయుండగలను.” అని స్వరాజ్యపక్షమువారు నడిపిరి. మితవాదులెంతటిప్రముగా నిరసించలేదుగాని ఇట్టి శివశాసనము లవసరము. వానివలన అగ్రహము కలుగను అనినడిపిరి. ‘వివాళ కా లేబిఫరెంట్ బుడింగ్’ అనుశ్లోకమును రంగయ్యరుగారు చదివిరి. (ఆం. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రముల

స్వరాజ్యపక్ష సభ

నవంబరు 2 వ తేదీని గోరకుపూరులో జరుగును

రాష్ట్రీయసభలో పాటుకొనిరాష్ట్రీయశాసన సంఘసభ్యులగు స్వరాజ్యపక్షమువారి సభగూడ గోరకుపూరులో నవంబరు 2 వ తేదీని జరుగును.

కలకత్తా కార్యరేషను

ఉద్యోగులసభ

బోసుగారి అరెస్టు

సహాయ కార్యనిర్వాహకోద్యోగి జే. సి. ముక్కర్జీగారి అధ్యక్షతక్రింద కలకత్తా కార్యరేషను ఉద్యోగుల సభ జరిగినది. ప్రధాన కార్యనిర్వాహకోద్యోగి యగు బోసుగారిని అరెస్టు చేసినందుల కీసభవారు చింతించుచున్నారు. ఆయనను వెంటనే విడుదల సమంజసము అనుతీర్మాన మాసభలో ఆమోదించబడెను. (ఆం. ప్రె.)

రంగూను మెయిలు పత్రిక

సంపాదకుడు మో. సి. దేవర్జీగారు దాసుగారికి

పంపిన తంతివార్త

“మీ ఆజ్ఞానుసారము పనిచేయుటకు స్వేచ్ఛి. దాసుగారు నానని విన్నవించుచున్నాను” అను తంతివార్తను దేవర్జీగారు రంగూనునుండి దేశబంధు దాసుగారికి పంపిరి.

సర్. బి. యన్. శర్మగారు

అరెస్టు బాదు, ఎక్స్. బరు 80:—వైభాబాదునకు బ్రహ్మణమై బోవుటకు పూర్వము విశ్వవిద్యాలయ భవనమును వసతి గృహములను సంక్షించిరి. ఇం బహుమారు సప్రాగారు శర్మగారికి విందు చేసిరి. ప్రముఖులందఱు విందున కాహ్వానింపబడిరి. నేటిఉదయమున శర్మగారు వైభాబాదుచేరి. అమోఘమహారాణిగారి అతిధులుగ శర్మగారున్నారు. పురాతనపరిశోధక పంటపమును చుట్టుపట్టుదేశమును శర్మగారుసందర్శించిరి. సామంత్రముపై జాబాదుబ్లాసంఘమువారు శర్మగారికి విందుజేసిరి. కాశీబోవులకు రాత్రి శర్మగారు బహులుజేరిరి.

వర్ష సాతము

స్నిహ, అక్టోబరు 81:—మదరాసున కాశ్మీయములను మదరాసు దక్కనులో మదరాసు లియందు తేమలేదు. వర్షము అక్కడక్కడపడెను నాగపట్టణములోకంటె నెక్కుడను సాధికముగ వర్షము పడలేదు. ఇచ్చట 3/4 అంగుళముల వర్షముకురికెను.

నూచన:—మదరాసునకు దక్షిణమున అధికముగను ఉత్తరమున స్వల్పవర్షమును బడవచ్చును.

అంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం. ఆక్టోబరు 31 వ తేది

శుక్రవారము

పార్లమెంటు ఎన్నికలు: కన్సర్వేటివ్ల విజయము

తలవని తండ్రిగ కన్సర్వేటివ్ల పక్షమునకు విజయము చేశాడని. లిబరల్ పక్షమువారు కన్సర్వేటివ్లకు సహాయమొనర్చి తమను తా మంతరి పఁచుకొనిరి. అస్పష్టముగా రోడ్డిపోయినందుల కెవరును చింతించును. తుట్టుతుదకు వీరు లేబరు పక్షమునకు జేరినద్రోహము తంతవ్యముగా జాలదు. ఇతర కారణము లు లుండ, లేబరు పక్షమువారు లిబరల్ పక్షమునకు వెనుక జేరిన సహాయమున కయినను, లిబరల్ పక్షము కృతజ్ఞత జూపవలసి యుండెను. అస్పష్టముగా వున్నగ నెనిమిది సంవత్సరములు ప్రధానమంత్రి పదవిని నిర్వహించుటకు, లేబరు, ఐరిష్ జాతీయవాద పక్షముల సహాయమే ముఖ్యకారణము. లేబరు పక్షమువారు కన్సర్వేటివ్ల తొ చేతుల లిడియండినచో, లిబరల్ పక్షము వెనుకనే అడుగున జేరిపోయెడిది. కొంచెము ఉదారాభిప్రాయములుగల పక్షములు చేతుల గలుపుటచే ఇంగ్లండులో సక్రమాధివృద్ధి సాధ్యపడెను. కన్సర్వేటివ్లు ఉన్నచోట నుండి ముందుకు గడలరు. స్వాతంత్ర్యరాజ్యము ప్రధానాశయము గాదు. సామ్రాజ్యప్రజల్యమే వారికి ముఖ్యము. వీరల సంగతి వాద్యుద్ధికి గోచరింపదు. ఇట్టి పక్షముతో చేతుల గలుపవలసిన దుర్గతి, లిబరల్ పక్షమున కిప్పుడు బట్టెను.

కాని అందుకు తగినదంపన లిబరల్ పక్షమునకు వెంటనే సంప్రపించెను. కీరి కృతఘ్నత బయల్పడినది. కన్సర్వేటివ్లు నిలచుచోటల, లిబరల్ పక్షమువారు వెనుదగ్గి, లేబరు పక్షమువారిని ఒంటరిజేసిరి. కన్సర్వేటివ్లు లేబరు పక్షముల వాద్యులను గలిసి లేబరు పక్షమువారితో పోరాడిరి. ప్రస్తుత సత్తమనకు రెండుమూడు కారణము లేర్పడినవి. ముఖ్యముగ జనోవిఫ్ గారి లేఖను గూర్చి చెప్పిన నమూనలో గోరంతలు కొండంతలు జేయబడును. బెల్లుకుక్క నాయకులగు జనోవిఫ్ గారు ఇంగ్లండులో విప్లవము గలిగించుటకు కార్మికులను పురిగొల్పెనట, ఆ లేఖయందు గలదు. విదేశ కార్యాలయమువారు లేఖను జూచిన వెంటనే రుష్యా ప్రభుత్వమునకు బలపత్తరమును ఖంజనమును బంపిరి. ఇంతకన్నను వాడేమి జేయగలరు? ఎద్దు యీనినదనిన, దూడనుగట్టివేయమను సామ్యమున, రుష్యా లేఖ నిజమయినదాగాడా యని విచారించుట కెవరును బూనుకొన లేదు. జనోవిఫ్ గారు తా మా లేఖను వ్రాయలేదని గట్టిగ బదులు జెప్పిరి. ఇంగ్లండుకు వచ్చియున్న రుష్యున ప్రతి నిధియు అటులేనే దెలిపెను. కాని, ఈ సంగతుల నన్నిటని విచారించెడి వా రెవరుమరు? కన్సర్వే

టివ్లు బొబ్బలిడుటకు అనుకూలముగ కేక యొకటి వొరకనది. వారికి గావలసిన దంతియే.

“వర్కర్స్ పీక్స్” పత్రికాసంపాదకుని ప్రాసి క్యామను ను సహరించుకొనినందులకు, లేబరు పక్షముపై దాడి వెడలుటకు కన్సర్వేటివ్లు లిబరల్ పక్షములవారు సమకట్టిరి. పులిమీద పుట్రయను నటుల, రుష్యా లేఖవారికి మరింత సందుగలిగించెను. లేబరు పక్షమువారు విప్లవము నేవగించెదరని తెలిసిన సంగతియే. కమ్యూనిస్టులను తమపక్షమున జేరనియకుండుటయే యందుకు ప్రబల నిదర్శనము. అన్ని విధములను లేబరు పక్షమువారు మితముగనే ప్రవర్తించుచున్నారు. అయినను పార్టీ వైషమ్యమున కొకదారి తెన్నులేదుగదా! ఆత్మస్తుతి ధర నింద, బ్రిటీషు రాజకీయ పక్ష లక్షణము. ఎదుటివారెంత మంచిజేసినను దానిని నిరసించి, వారుచేసిన లోపములను గోరంతలు కొండంతలు జేయుట కన్ని పక్షములవారును ప్రయత్నింతురు. కోర్టులో న్యాయవాదులవలె ఒహిరంగసభలలో వీరొకరితో నొకరు పోరాడుదురు. ఇందుకొర కెంత డబ్బయినను వెచ్చింతురు. తుదకు పార్లమెంటు ప్రయోగమునకు సయితము బూనుకొందురు. అమాయకులగు ప్రజలు, వివిధ పక్ష నాయకుల గారడిలను కనిపెట్టజాలక, ఎవ్వ రెక్కడుగ గండ్రగోళము జేసిన వారి నంకకు మ్రొక్కుచుందురు. వీరు జెప్పచున్నమాటలు సత్యమా అసత్యమాయని విచారించుటకు ప్రజలకు వీలులేదు. ఉన్నను వారట్టిశ్రమ కోర్వజాలరు.

పలుకుబడిగల పత్రికలు ప్రజల అజ్ఞానమును ఆధారముజేసికొని, ఇచ్చవచ్చిన వ్రాతలను వ్రాయుచుండును. ఎన్నికలసభలలో దెలిపెడి ప్రసంగములెంత యనవ్యముగ నుండునో, వాని నొకమారు జదివిన దెలియును. ఇంగ్లండు మున్నగు దేశములలో ప్రజల అనుభవించెడి ఆఖండ స్వరూపాలన మిదియే. గాంధీమహాత్ముడు చాటెడి పవిత్రభావములకు, పాశ్చాత్య రాజకీయవిధానము చోటియ జాలదు. ఇట్టి విధానము నే మక్కికి మక్కిగ హిందూదేశమున ప్రవేశపెట్టవలయు నని కోరెడి వారు మనలో గలరు. స్వరాజ్యమునకు, డిమోక్రటిక్ స్వరాజ్య మనియు, పార్లమెంటరీ స్వరాజ్య మనియు విశేషణముల జేర్చవలెనని ఆశించెడివారు గలరు. అప్పుడే పక్షముల పరస్పర దూషణ హిందూదేశమున ప్రారంభమయినది. హిందూదేశము తన కనుకూలించిన స్వరూపాలనవిధానమును తాను నిర్మించుకొనినదప్ప, చాల చిక్కులలో బడును. ఇంగ్లండువలె హిందూదేశము ధనవంతమయినదేశము గాదు. పక్ష పోరాటములకు ధనము పుష్కలముగ నుండవలయును. లేబరు పక్షాశయములున్నతము లయినను, ధనాభావమువలన లేబరు పక్షము విజయము గాంచలేదు. కన్సర్వేటివ్ల ఆశయములు కడు సంకుచితము లయినను, వారికి ధనమును పలుకుబడియు విస్తారముగ నుండుటచే విజయము గాంచగలుగుచున్నారు.

చీటికిమాటికి హిందూదేశము ఎన్నికల గడ విడలకు లోనుగా జాలదు. డబ్బును నీటివలె పారబోయజాలదు. హిందూదేశము సం దెట్టి స్వరూపాలనవిధానమును నిర్మించినను, సత్యమును అహింసయు భ్రాత్మభావమును మూలాధారము

లుగ నుండవలయును. పాశ్చాత్యవిధానములను ఉన్నదియున్నటుల జొప్పించి ప్రయోజనములేదు. ఈ విషయమై తరుణసమయ మరుదొంచునపుడు నాయకులు దూరమాలోచింపవలయును. మున్నందు స్వయంనిర్ణయాధికారమును సంపాదించ ప్రయత్నింపవలయును. ఆ విషయ మటుండ, కన్సర్వేటివ్ల విజయమునకు మరియొక కారణముగూడ గలదు. వర్తకసంకములగూర్చి కన్సర్వేటివ్లు లే సంగతియు జెప్పరయిరి. లిబరల్ పక్షమువారిని మోసపుచ్చుట కిది సరిపోయెను. చివరదినములలో బాల్కువినుగారు ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు ప్రవేశపెట్టెదమని బయల్పరచిరి. లిబరల్ పక్షమున కాశాభంగము గలిగెను. కాని, అప్పుడు వా రేమి చేయగలరు? ఏర్పాటులన్నియు ముగిసిపోయెను. ఈ సంగతిని గూర్చి యనుకొనుటకు వీలులేకుండ, రుష్యా లేఖ గూర్చి గండ్రగోళము చేయబడెను. ఎట్టకేలకు లిబరల్ పక్ష మడుగంటి కన్సర్వేటివ్లను బైకి చెచ్చెను. ఇందుకు లిబరల్ పక్షము వారు చింతించిన ప్రయోజన మేమి?

ఎవరుచేసికొనిన పాపఫలమును వారనుభవించక తీరదుకద. అస్పష్టముగా రోడ్డిపోయినపుడు, తమ వ్యవహారము కూలిబోయెనని విచారించిరట. అస్పష్టముగా రింతటితో రాజకీయరంగమును విడువరు. మరలవీరు ఎన్నికలకు నిలిచెదరట. ఒకవేళ వీరు పార్లమెంటునభ్రాత ప్రవేశించగలిగినను లిబరల్ పక్షము నుద్ధరించుట దుర్లభము. లిబరల్ పక్షపు ఉదారస్వభావ మంతరించుటచే దానియావశ్యకత గనుపించదు. ముందుకయినను బోవలయును. వెనుకకయినను బోవలయును. అంతియగాని, త్రిశంకునివలె లిబరల్ పక్షము వారంతరమున నెంత కాలమని నిలిచియుండగలరు? లిబరల్ పక్షమునకు లను ప్రేళ్లమీద భేక్కుపెట్టవచ్చును. అస్పష్టముగారికి లిబరల్ పక్షవిధానమనిన కొంచెము అభిమాన వింకను వేధించుచున్నదేమో. లాయడుబార్నిగారు మాత్రము కన్సర్వేటివ్లవంకకే మ్రొక్కుచున్నారు. చర్చిహిల్ గారు కన్సర్వేటివ్లలో గలసినటులనే ఎంచవచ్చును. సత్రకాయగ నుండి, ఒకమారు ఈ పక్షమును మరియొకమారు అపక్షమును అభిమానించుటవలన లిబరల్ పక్షమువారు మిగిలినవారిని వశపర్తులుగ జేసికొనగలమని తలచియుండురు. తా మొకటి దలచిన దై వమింకొకటి తలచెనను సామ్యమున, లిబరల్ పక్షమువారు ఇతరులను వెక్కిరింపబోయి, తామే వెల్లకిలజేరిరి.

ఇకముందు లేబరు పక్షమువారికిని కన్సర్వేటివ్ల పక్షమువారికిని మాత్రము పోరాటము సాగుట నిశ్చయము. లిబరల్ పక్ష మేమయ్యెనో తలచెడివాకుండరు. లేబరు పక్షమువారి కీ సమయమున ఆశాభంగము కలుగుట సహజము. ధామనుగారు తమకు గలిగిన ఆశాభంగమును వెల్లబుచ్చుచు, తాము అధైర్యమును జెందలేదనిమాత్రము చెప్పిరి. అధైర్యముజెంద సభసరములేదు. కన్సర్వేటివ్ల పక్షము చిరకాలము నిలువజాలదు. ఇంగ్లండు నెదుర్కొనిన సూతనసమస్యలను, కన్సర్వేటివ్లు పరిష్కరించుట దుర్లభము. బాల్కువినుగారు వెనుక తమ యనవరత్తిను గనుబటచిరి. ఈమారు అంత కన్నను ఎక్కుడు సామర్థ్యమును గనుపటుజగలరని దోచదు. లేబరు పక్ష మధికారముం దున్నయెడల,

కమ్యవాణి వారి కమ్య విస్తరించుట కంతగ వీల లేదు. కన్యశ్రేణి ప్రభుత్వ వారు లగాక కమ్యవాణి వారిని నిర్బంధములను ప్రయోగించుట సహజము. అందుచే నాకమ్యవారి కమ్య ప్రోత్సాహము గలుగవచ్చును. చిత్తరంజనదాసుగారు లేబరు కమ్యను విజయముగొరచు తంజనావర్తనమిది. ఇతరకమ్యులకన్న లేబరుకమ్యము మెరుగని భారతీయు లంగీకరించెదరు. అందుచే లేబరుకమ్య మధికారవదలినుండి తొలగినందులకు, భారతీయులు సానుభూతి జూపెదరు.

కన్యశ్రేణి విజయమువలన, భారతవర్ష పురోభివృద్ధి ఏమగునను ప్రశ్న జయలుదేరును. ఆ విషయమై విశేషముగ చింతింప సక్కురలేదని మా యభిప్రాయము. ఏ నన, భారతవర్ష పురోభివృద్ధి ఇంగ్లండుపై నాధారపడుటకు మారుగ, భారతీయులైననే ఆధారపడయ న్నది. గాంధీ మహాత్ముడు ఈ ప్రాథమిక సూత్రమును సంతతము చాటుచున్నాడు. లేబరుకమ్యవారు వెలుపల కలుగు చున్నను, భారతవర్షాభివృద్ధియనున కెట్టి సహాయము కలగరయి. సాంస్కృతికముల విచారణ సంఘము నేర్పరచుట దప్ప, వారు చేసిన ఘన కార్య మేమియుగ నుపించదు. స్వయంసర్జయసూత్ర మును మూలద్రోచి, స్వపరిపాలనమును గూర్చి కన్యశ్రేణిలతో బాటు మామూలు ఆభిప్రాయ ములనే వీరును చెలువసాగిరి. కన్యశ్రేణి లికిముందు తీవ్ర నిర్బంధములను ప్రయోగించెదరని తలంపవచ్చును. కన్యశ్రేణి విజయదుండభి మ్రోగుటకో యన, బెంగాలు నిర్బంధములు మున్నందు సజ్జతేనను. వీరి పరిపాలనమునకు, అనుకూలవాతావరణము హిందూదేశమునందేర్పడినది. బెంగాలు నిర్బంధముల సంగతి యటుండ, హిందూమహాత్ముడియ సంయోగమును బలపరచుటకు గాంధీమహాత్ముడు జేసెడి ప్రయత్నములకు సయితము ప్రాందవవాధికారవర్షమువారు అడ్డు గలిగించుచున్నారు. ఇక ముందు అధికారవర్షము నిర్బంధవిధానమును యథేచ్ఛగ కొనసాగించవచ్చును. బాటువినిగారు ఇది వరకే తా మేమి జేయదలచినదియు ప్రకటించిరి. హిందూదేశపు భావిని ఆంధకారబంధురముగ నున్నను, భారతీయులు కృతనిశ్చయై స్వరాజ్య సిద్ధి కై పాటుపడెదరని, చిక్కట్లు దొలగిపోవును. కన్యశ్రేణి లయినను, లేబరుకమ్యవారు రయినను, ప్రాందవాతా సాఫల్యమును నిరోధింపజాలరు. లేబరుకమ్య ప్రభుత్వప్రతికూలవత్సముగ నుండుటయే మేలుగనుండును. లేబరుకమ్యము పరిపాలించుచో, ధైర్య మవలంబించి ఏదనిజేయుటకును సాహసించును. లేబరుకమ్య ప్రతికూలముగ నుండుచో, కన్యశ్రేణిల నిరంకుశత్వమును స్వలాభము కొరకయినను ఖండింపక మానరు. పార్లమెంటుసభలో కొంతవరకు గండ్లగోళము చేయకమానరు. కన్యశ్రేణిల విజయము హిందూదేశపు సత్వరాభివృద్ధి కనుకూలించుననియే నమ్మెదము. భారతీయులెక్కుడుదీక్షతో పాటు బడుట కికి నుండియు, ఎక్కుడుప్రోద్బలము గలుగును. ఎక్కుడు చురుకు పుట్టును. కర్మనుప్రభువు సంగడేశమున జాతీయభావమును బలపరచెను. మరల వంగ దేశమునందు స్వాతంత్ర్యవాంఛను గట్టిపరచుటకు కన్యశ్రేణి ప్రభుత్వము అడ్డుపడగలదు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి కన్యశ్రేణిలనుపజయము తోడ్పడుగాక!

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గాంధీ మహాత్ముని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

చందాలు
49775-8-8

ఇదివరకు
49775-8-8

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి చేరిన వసూలు
24245-1-8

ఇదివరకు
24245-1-8

పూజానిధికి సమర్పించుచు లేదనామా - కా నాగేశ్వరరావు నెం. 7, రంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

అహింసావ్రతదీక్ష

బెంగాలు నిర్బంధములు అహింసారక్షణావశ్యకతను మరల బైకిబెచ్చినవి. లండను టైముస్, మార్నింగ్ పోస్టు పత్రికలు బెంగాలు ప్రభుత్వ చర్యల నామోదించుట వింతగాదు. నూతననిర్బంధ చట్టము సక్రమమోక్షము నణగద్రొక్కుట కుడయోగపడును. హిందూ మహాత్ముడియ కల హము లనేక ప్రదేశములలో బెరిగియుండ. లా ఆర్డరులను రక్షించుటకు మామూలు శాసనములు అక్కరకరాగ, బెంగాలులో మాత్రము నవివల సరి పోవని, ఫార్మల్ ప్రతీక చక్కని ప్రశ్న నడుగుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితి విషయమై గాంధీమహాత్ముడు “యంగు ఇండియా” పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసము, ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును గూడ చక్కని హిత మొగుచున్నది. దార్శనీకహిత అనహాయోద్యమమును దేశము ఓడిమితో నిర్వహించియున్నచో, అహింస కెట్టిభంగము వాటిల్లుకుండ స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు విలయ్యెడిది. అందుకు మారుగ, ప్రధానవిషయములను వదలి గాలిని మూట గట్టుటకు ప్రయత్నించిన కొలదియు, అభివృద్ధి సంభింజొచ్చెను. ఇప్పటికయినను నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటకు మారుగ, నాయకులుకొందరు ఆవేశపూరితముల కార్యక్రమము లవసరమని చాటుచున్నారు. బుద్ధుడప్రాయ మగు ఆవేశము చిరకాలము నిలువదని, వీరి కింకను చెలియలేదు. పద్ధతులవిషయమై నెట్టిభేద మున్నను అహింసచేతనే దేశమోక్షమును సాధింపవలయునని, బహిరంగముగ బనిచేసెడి అన్ని పక్షముల వారును అంగీకరించియున్నారు. అరాజక కృత్యములవలన స్వాతంత్ర్యము లభింపనేరదని. చిత్తరంజనదాసుగారు ఖండితముగ వెల్లడిజేయుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో, అహింసకు భంగము కలుగకుండ జేయుటకు ఎల్లరును బూనుకొనుట ధర్మము. స్వాతంత్ర్యోద్యమము నణచుటకు అధికారులు సలిపెడి ప్రయత్నములలో, నిరపరాధులు బాధ జెందనలసినవైనను, అయ్యది దేశాభివృద్ధి కే తోడ్పడగలదు. నిరపరాధుల బాధానుభవమే దేశము క్రింది త్వరలో చేకూర్చగలుగును. ఇప్పుడు తలపింపెడి సంఘటనములన్నియు, తుదకు ప్రజాభ్యుదయమునకే దారి జూపగలవు. ప్రజల సమయమున ధర్మమార్గము సత్క్రమింపకుండా జూచుట మాత్రము నాయకుల ముఖ్యధర్మము.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఔషధాలయము

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఔషధాలయపు డైరెక్టరుల 1923-24 సంవత్సర నివేదిక మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. గత సంవత్సరమున 45480 రూపాయలపండుల సమ్మతి, నివేదనసంవత్సరమున 62558 రూపాయలపండు లభ్యమైనను. ఆయుర్వేద వైద్యాధ్యయములను నెలకొల్పుటకు స్థానికస్వపరిపాలనసంఘములు విశేషశ్రద్ధ వహించుట శుభచిహ్నము. ఔషధాలయము, ఆయుర్వేదకళాశాలా పోషణకు విశేషముగ తోడ్పడుచున్నటుల, నివేదిక చెలుపుచున్నది. ఆయుర్వేద ఔషధప్రభావమును చెలుపుటకు, డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు విశేష ప్రచారము సలిపిరి. ఇందుకొరకు కొంతసామ్య వ్యయమగుట సహజము. ఆకారణముచే గతసంవత్సరమునందు వలె యీమారును 100 కి 5 పంతుల మాత్రము మేరుపూల్లరులకు లాభమును పంచుటకు నిశ్చయించిరి. మేరుపూల్లరులు కేవలలాభమునే పాటింపక, దేశమునందు జరుగవలసిన ఆయుర్వేదప్రభా భావశ్య కతను గుర్తించి, యీ ప్రయత్నమును ప్రధానముగ ధర్మకార్యముగ పరిగణించెదరుగాక యని కోరెదము. ఆయుర్వేద ఔషధాలయభివృద్ధి కై తమశక్తి సంతకు ధారణాయుచు దేశమునకు మార్గదర్శకులగుచున్నందులకు డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారి నభినందించెదము.

పన్నండిహత్య

ధిల్లీ, ఆక్టోబరు 30:—పన్నండి హత్యనేరము విచారణ తీరిగి నేడు ప్రారంభమయ్యెను. సాక్షులు దీక్షింపబడెను. మనాంతిలాల్ గదర్ లో జరిగిన ఆల్లరి విషయమై దా నరిగినంతయు చెల్లెను. ముద్రాయస్థిదారు గ్రామయోగామిసేషను జేయగా హిందు మహాత్ముడియ పోలీసు అధికారులకు విరోధములేవని చెల్లెను. కాని జమీందారీను సబుయిన్ స్పెక్టరును, అలీహాబాద్ అను హెడ్డుకాని షేబును నేరములో కలిసియున్నట్లు అనుమానముగలదని హిందువులు చెల్లెరిని ఒప్పుకొనెను.

కాశీమి రుడ్డినుగారిని పిమ్మట సాక్షులు నీయ విలివిరి. తానును, (తా మా లో హక్కు, 8 భి నీ గార్లు రాయసాసేబు రూఫ్ నారాయన్ గారి ఆధిపత్యమున పోరాటములకేసులు హత్య నేరములనుగురించి కోడన చేయుచున్నారనియును చెల్లెను. రేపటికి యీకేసు వాయిదావేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి ఆగమనము

మద్రాస్, ఆక్టోబరు 30:—రాజప్రతినిధి, సతీమణి సహితముగ నే డిక్కడకు కాశీరమునుండి 12.30 గంటలకు వచ్చిరి. సిసెలు హోటలులో వారు విడిది చేసిరి. గౌరవార్థము వారికిందు చేయబడెను. డిల్లీ తిన్నగ బోవుటకు రావల్సిందిక ప్రముఖవేషపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

కన్య ర్వేటివుల ఆఖండవిజయము

398 పేజీల ములు

వక్రతువాలా (పార్సీ) ఎన్నుకొనబడెను

ఆస్పిక్తుగారు ఓడిపోయిరి

ఇండియా అండ్ సుక్రేటరీ రిఫర్మస్ గారు ఓడిపోయిరి

కాంటెలు కేసును ఉపసంహరించుటకు కారకుడైన అటార్నీ జనరలు సర్ పాట్రిక్ హేస్టింగ్స్ గారు గెలిచిరి

హోమ్ సుక్రేటరీ కుమారు లిరువురును బాల్వినుగారి కుమారుడును ఓడిపోయిరి

బొంబాయి గవర్నరును జార్జి లాయడుగా రెన్నుకొనబడెను

పార్లమెంటులోని నలుగురు స్త్రీ సభ్యులు ఓడిపోయిరి

లండన్, అక్టోబరు 29:— సేటివినము ఎన్నికలు ప్రారంభమైనవి. మాంచెస్టరు (ఎస్పీఎంజి)లో ఈసారి కన్య ర్వేటివులు నెగ్గిరి. పాతు సాల్వడలో గూడ కన్య ర్వేటివులు నెగ్గిరి. కార్మికులు ఓడిపోయిరి.
వేకుపీట్లు, వెస్టు సార్వర్డులలో గూడ కన్య ర్వేటివులే నెగ్గిరి. నిరుడిచు కన్య ర్వేటివు సభ్యుని నోడించిన టిల్లెటుగారు ఓడిపోయిరి.

ఎన్నిక ఫలితములు

లండన్, అక్టోబరు 30:—

ఉదయం 12.45. ఎన్నుకొనబడినవారు.

కన్య ర్వేటివులు 74
కార్మికులు 89
లిబరల్స్ 18
ఇండిపెండెంట్లు 1

కన్య ర్వేటివుల లాభములు

కన్య ర్వేటివులు 27
కార్మికులు 4
లిబరల్స్ 4

నష్టములు

కన్య ర్వేటివులు 2
కార్మికులు 12
లిబరల్స్ 20

లండన్, అక్టోబరు 30 ఉదయం 4.45

కన్య ర్వేటివులు 161
కార్మికులు 78
లిబరల్స్ 22
ఇండిపెండెంట్లు 2

లాభములు

కన్య ర్వేటివులు 56
కార్మికులు 19
లిబరల్స్ 7

నష్టములు

కన్య ర్వేటివులు 6
కార్మికులు 32
లిబరల్స్ 44

లండన్, అక్టో 29:—

సార్వర్డు (పాతు)

ర్యాడ్ ఫీడ్ (కన్య ర్వేటివు) 15163
టూలీ (కార్మికు) 14455

నిందు ఎన్నికలందు కార్మికులు 2731 ఓట్లను ఎక్కువ సంపాదించిరి. ఇప్పుడు 708 ఓట్లు ఎక్కువగా పోయినవి.

వే క్షే ప్టి

ఎల్లిన్ (కన్య ర్వేటివు) 11086
చేర్యుడ్ 10192
పోయిన ఎన్నికలలో కార్మికులు 621 ఓట్లను ఎక్కువ సంపాదించిరి. ఈ ఎన్నికలలో కన్య ర్వేటివులకు 894 ఓట్లు ఎక్కువపెచ్చినవి.

మాంచెస్టరు ఎక్స్ ప్రి

ఫీల్డ్స్ (కన్య ర్వేటివు) 18200
బార్క్లె (లిబ) 10698

నిరుడు లిబరల్స్ కు 1799 ఎక్కువ ఓట్లువచ్చెను. ఇప్పుడు కన్య ర్వేటివులకు 2507 ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చినవి.

సార్వర్డు (రెప్టె)

ఆస్టెరి (కన్య ర్వేటివు) 16719
హేకాస్ (కార్మికు) 12867

పోయిన ఎన్నికలలో కార్మికులు 116 ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చెను. ఇప్పుడు కన్య ర్వేటివులకు 4802 ఎక్కువ ఓట్లు కన్య ర్వేటివులకు వచ్చెను.

ఉత్తర భాగము

పిన్ గున్ (కన్య ర్వేటివు) 14250
డిల్లెటు (కార్మికు) 11814
రాల్ఫ్ టి (లిబ) 5818

నిరుడు కార్మికుల ధృక్కి 567 ఎక్కువ ఓట్లువచ్చెను. ఇప్పుడు కన్య ర్వేటివులకు 2986 ఓట్లు ఎక్కువవచ్చెను.

లండన్, అక్టోబరు 30:—

సేడు 1.30 Xll ఎన్నికల ఫలితము:

కన్య ర్వేటివులు 199
కార్మికులు 85
లిబరల్స్ 24
ఇతర పక్షములు 2

నూతన లాభములు

కన్య ర్వేటివులకు 67
కార్మికులకు 19
లిబరల్స్ 7

నష్టములు

కన్య ర్వేటివులు 6
కార్మికులు 85
లిబరల్స్ 12

ఈ సంఖ్య కామన్స్ లో అగ్ర భాగ ముండును. నిన్న సాయంకాలము 4.30 గం. లకు ఎన్నికల ఫలితములు

కన్య ర్వేటివులు 378
కార్మికులు 141
లిబరల్స్ 86
ఇతర పక్షములు 5

లాభించిన స్థానములు

కన్య ర్వేటివులు 141
కార్మికులు 21
లిబరల్స్ 8

నష్టపొందిన స్థానములు

కన్య ర్వేటివులకు 6
కార్మికులకు 61
లిబరల్స్ 109

(ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ప్రత్యేక తలంపి వార్త)

లండన్, అక్టోబరు 31:— ఎన్నికలలో రిఫర్మస్ గారు ఓడిపోయిరి.

నిన్న సాయంకాలము 7 1/2 గంటలకు బలబలములు.

కన్య ర్వేటివులు 398
కార్మికులు 151
లిబరల్స్ 40
ఇతరము 8

కన్య ర్వేటివులకు సభ్యులు 170 ఓట్లు ఎక్కువపెచ్చినవి. పార్లమెంటు సమావేశమగుటకు పూర్వమే వడ్డోనాల్డుగారు రాజీనామానిచ్చెదరని నమ్మకముగ చెలియచున్నది. దీనివలన కన్య ర్వేటివులకు ప్రతిభాను సేర్పాటుచేయుటకు అవకాశమునిచ్చెదరు.

పిరు సార్వభౌముని యుపన్యాసమును పార్లమెంటులో ప్రకటించెదరు.

మరికొన్ని కన్య ర్వేటివు విజయములు

లండన్, అక్టో. 29:— కార్మికుల ధృక్కు విక్టోరియా కన్య ర్వేటివు లిబరల్ కన్య ర్వేటివుల ధృక్కుల నోడించి 927 ఓట్లను ఎక్కువ సంపాదించెను.

ఈమె మాంచెస్టరు పురపాలక సంఘ సభ్యురాలు. (సేటి కన్య ర్వేటివు)

లింకా మేయరు టెయిలరుగారు (కార్మికు) 89 ఓట్లను ఎక్కువ సంపాదించిరి. ఇతడు పూర్వము రిస్క్ లో కళాశాల విద్యార్థి. కార్మిక వ్యవసాయ వాదలలో ప్రచారమును సల్పుచుండువాడు.

డడ్డిలో బాల్విను గారికొమార్డు ఆలివరు బాల్వినుగారు (కార్మిక పక్షవాది) ఓడిపోయెను. కాని కన్య ర్వేటివులే ఎక్కువ ఓట్లు సంపాదించిరి.

కన్య ర్వేటివు హాన్రీ క్లింటన్ ప్రభువు కార్మిక సభ్యుని ఓడించెను. లిబరల్ సభ్యుడు ప్రతేపించుటచే కన్య ర్వేటివులకు ఎక్కువ ఓట్లువచ్చెను. కన్య ర్వేటివు సర్ హాన్రీ పేజి క్రాఫ్ట్ 12885 ఎక్కువ ఓట్లను సంపాదించెను. కార్మిక ధృక్కుని పార్టీ లెడ్జరు కన్య ఓడిపోయెను.

కన్య ర్వేటివు, లూస్టీ నోడించి కార్మిక పక్షవాది హేజే గారు 2902 ఎక్కువ ఓట్లు సంపాదించిరి.

కన్య ర్వేటివు సర్ డబ్ల్యూ. సర్జెంట్ గారు లిబరల్ సభ్యునోడించి 8858 ఓట్లను ఎక్కువగా సంపాదించెను. ఈ లిబరల్ సభ్యుడే క్యాంటెలు అభియోగములో ప్రభుత్వమునకు ఆనుకూలముగా ఓటునిచ్చెను.

యున్ ధములో రెండుకాళ్లు పోయిన మేజరు కవనీ (కన్య) తన స్థానమును నిలబెట్టుకొనెను. బర్మింగ్ హామ్ పురపాలక సంఘ సభ్యురాలిని (కార్మిక ధృక్కు) ఓడించి 5865 ఎక్కువ ఓట్లను సంపాదించెను.

యున్ ధములో స్త్రీ కేజ్ వాషు పూర్వము ఇండియను సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగిగనన్న కన్య ర్వేటివు సభ్యుని గేల్ రియలుగారి నోడించి.

కన్య ర్వేటివు సర్ డబ్ల్యూ. మాపరు కార్మికుల నోడించి ఓట్లపాంలో గెలుపొంది. రెండవ స్థానమును లిబరల్స్ సాధించిరి. తన భర్తను ఎన్నుకొన్నచో సృశ్మము సర్వేదనని డయా నాడవ్ మాపరు సతి తెలియజేసెను.

కెన్సు గారు

లండన్, అక్టోబరు 30:— కామన్స్ లో నాయకుడు లార్డు ప్రివిలీ కెన్సుగారు 1065 ఎక్కువ ఓట్లతో మాంచెస్టరును ఎన్నుకొనబడిరి.

కమ్యూనిస్టు సభ్యుడు మ్యూనుగారు ఓడిపోయిరి. కన్య ర్వేటివు జయించెను. నాటింగ్ హామునకు ముగ్గురు కన్య ర్వేటివులు ఒక కార్మిక ప్రతినిధియు గలరు.

పింఛనుమంత్రి రాబర్ట్స్ గారు కన్య ర్వేటివు నోడించి విజయము గాంచెను. మాంచెస్టరుకు 6 కన్య ర్వేటివు 4 కార్మిక ప్రతినిధులైనారు.

లిబరల్ హోం ఎడ్యుర్డుగారు కార్మిక సభ్యుని రాబర్ట్ బక్స్ నుగారిని ఓడించిరి.

సర్ శ్యామ్సుల్ హక్ గారు

కన్య ర్వేటివు ప్రాతిమంత్రి చెల్సీకి ఎన్నుకొనబడిరి. 8/55 ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చినవి. కార్మిక ధృక్కుని డెర్బీ గుండు రన్సేలు అను నామెను ఓడించిరి.

సర్ కింగ్స్ లీ ఉడ్ గారు పూర్వీకి ఎన్నుకొనబడిరి, కార్మిక సభ్యుడు డెర్బీ గుండు ఓడిపోయెను కింగ్స్ లీ గారు కార్మిక ప్రభుత్వ గృహ విభానమును సదా ఆశ్రేపించుచుండెడివాడు. తూర్పు ఆఫ్రికానుండి ఇప్పుడే వచ్చిన కార్మిక సభ్యుడు హ్యారి న్నీలుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

సర్ డగ్లస్ హాగ్ గారు కార్మిక ప్రతినిధి నోడించి 15527 ఓట్లను ఎక్కువ సంపాదించెను.

ఆస్పిక్తు గారు

అన్న ప్రకారము ఎన్నికలందు ఓడిపోవుటచే రాచకీయ రంగమునుండి మరలుచున్నారు. వైమానిక సహాయమంత్రి విలియం లీచిగారు ఓడిపోయిరి. కన్య ర్వేటివు నెగ్గెను. 1202 ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చెను.

తీవ్రమగు పోరాటము

లీక్స్ లు, అక్టోబరు 29:— సేటి ఎన్నికలను ఎన్నడును మరచుటకు వీలులేదు. మొన్నటివరకును ఎన్నికలందు కార్మికులు అంతగ పాల్గొనలేదు. ఇప్పుడు లిబరల్స్, కన్య ర్వేటివు, కార్మిక పక్షమువారు మువ్వయిన ప్రయత్నించుచున్నారు. స్త్రీలు ఎక్కువగా వచ్చుచున్నారు. ఓట్లు విస్తారముగా ఇచ్చుచున్నారు. అంతయు సక్రమముగా నున్నది.

కన్య ర్వేటివు పక్షమువారికి ఎక్కువ అవకాశమున్నది. కెన్సును నమ్మకమున్నది. 615 స్థానములలో అధిమము 808 స్థానములను సంపాదించెదరటం. నిరుడు 258 స్థానములను బడసిరి. జనీవిపుగారి లోపలన తమకు మొదటి విజయము గల్గెననిరి.

మూడువాయిదానూలు పంపినవారి నామములు—సభ్యతరులు

వాతావరణస్థితి

1924 సం. ఆక్టోబరు నెల 31-వ తేదీ శుక్రవారము

సం.స	సభ్యతరుల పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు సంఖ్య	నూతనపాడవు	నూలు సంఖ్య
370	దాసరి వెంకటప్పయ్యచౌదరిగారు	గుంటూరు	811	2000	18
371	కొమరిగిరి కనకమ్మ	గంజాం	812	2000	10
372	యం. రామయ్య	చిత్తూరు	813	518	16
373	టి. కే. తాతాచారి	"	814	1680	43
374	యం. రాజగోపాలాచారియర్	"	815	840	13
375	రామి నేని రామయ్యచౌదరి	గుంటూరు	816	1000	14
376	మద్ది లక్ష్మీహనుమంతం	"	817	1425	15
377	కామమూసు లక్ష్మీనారాయణ	ప.కృష్ణ	818	2000	11
378	పెన్నుత్తే బలరామరాజు	గుంటూరు	819	2240	19
379	మాధవపెద్ది నరసింగరావు	"	820	840	19
380	వెలగా ముత్యాలమ్మ	గోదావరి	821	1000	14
381	బొట్ల కోటయ్యచౌదరి	గుంటూరు	822	2000	12
382	కంభపాటి లక్ష్మయ్య	ప.గోదావరి	823	1172	19
383	నేలి సోమయాజులు	గుంటూరు	824	1000	8
384	జమిరి సుబ్బారావు	"	825	2000	15
385	రావు జగ్గయ్య	గోదావరి	826	2000	14
386	గుంటూరు అయ్యతరామయ్య	గుంటూరు	827	5000	48
387	వేయూరి రామకృష్ణరావు	"	828	6000	11
388	కొత్తపల్లి లక్ష్మీకామేశ్వరమ్మ	ప.గోదావరి	829	1160	12
389	జలనూత్రం ఆంజనేయులు (రెండవ నాయుదా నూలు నేరుగా మహాత్మునకు పంపబడినది)	తూ.కృష్ణ	830	2000	66
390	య. సత్యజ్ఞానప్రసాదాంబ	గుంటూరు	831	2000	26
391	దేవల్ల నూర్యనారాయణమూర్తి	గోదావరి	832	850	7
392	పెన్నుత్తే బ్రహ్మదేవునిభార్య (పేరయ్యవ్వవలెను)	"	833	2000	7
393	పాడిలి శ్రీరామమూర్తి	"	834	1000	11
394	తుంగల లక్ష్మీదేవి (12 సం.ల బాలిక)	గుంటూరు	835	1000	8
395	పండిత్ రామానందశర్మ	"	836	2300	10
396	శివపురపు వెంకటనరసమ్మ	"	837	800	10
397	మంత్రవాది వెంకటరత్నం	"	838	1075	9
398	అక్కిపెద్ది వెంకటాచలం	తూ.కృష్ణ	839	2531	19
399	పోలవరం పోటిపరీక్షుల తీసినమూలు	గోదావరి	840	700	13
400	శిష్ట వరప్రసాదకామ్రే	ప.కృష్ణ	841	600	10
401	వెలుతురుమిల్లి అన్నపూర్ణ	"	842	2100	10
402	బంజానూర్యనారాయణ	"	843	900	11
403	కృష్ణ శేషంతుల	"	844	700	20
404	యస్. పరాశరరావు	"	845	1000	19
405	పి. వెంకటజగన్నాథం	విశాఖపట్నం	846	700	6
406	వారకాశి సీత (13 సం.ల వయస్సు)	ప.కృష్ణ	848	2000	35
407	బిక్కిన లక్ష్మీవెంకటసుబ్బయ్య	గోదావరి	849	1500	15
408	మైలవరపు సత్యనారాయణ	"	850	895	15
409	సాన వెంకట్రామయ్య	విశాఖపట్నం	851	2240	10
410	చుండూరు హనుమంతరావు	గుంటూరు	852	600	29
411	వేదాంతం సత్యనారాయణ	ప.కృష్ణ	853	2000	8
412	లక్ష్మీరాజు సాంబశివరావు	గోదావరి	854	800	8
413	ముళ్లపూడి కోటంరాజు	"	855	2150	15
414	టి. పూర్ణ చంద్రరావు	ప.గోదావరి	856	4100	16
415	ఉప్పల పెదవెంకటరమణ	విశాఖపట్నం	857	2200	9
416	గంగిన మంగమ్మ	గోదావరి	858	1900	17
417	కే. శోభనాద్రి	ప.గోదావరి	859	1500	29
418	వాడపల్లి మంగతాయమ్మ	గోదావరి	860	500	13
419	వేదాంతం అన్నపూర్ణమ్మ	ప.కృష్ణ	861	2000	23
420	ఆకొండి రాజారావు	గోదావరి	862	2000	34
421	పవన కుమారిదేవి	కడప	863	2000	17
422	కూచిపూట్ల అన్నపూర్ణ	తూ.కృష్ణ	864	1466	14
423	కోమంచి నరసయ్య	గోదావరి	865	2000	14
424	దుర్గిరాల రామయ్య	గుంటూరు	866	1000	15
425	యనమండ్ర వెంకటరమణమ్మ	గోదావరి	867	1500	16
426	శ్రీ విశ్వేశ్వరగంగాలయం	విశాఖపట్నం	868	800	17
427	తాడేపల్లి అన్నపూర్ణదేవి	గుంటూరు	869	500	24
428	ముప్పానేని మాణిక్యం	"	870	2570	30
429	తంగిరాల సీతమ్మ	"	871	1100	8
430	మారిన మంగమ్మ	గోదావరి	872	2020	24
431	పులగం శేషమ్మ	"	873	766	17
432	పూర్ణం నూర్యప్రకాశరావు	ప.కృష్ణ	874	500	12
433	యల్లాప్రగడ నూరమ్మ	గంజాం	875	500	8
434	సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు	గుంటూరు	876	600	20
435	రాజకొండ వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం	"	877	400	12
436	వరగాణి నాగభూషణం	"	878	1000	14
437	సోమ సోమసుందరరావు	"	879	825	24
438	లింగమల్లు శ్రీరామమూర్తి	"	880	396	14
439	తూతులూరి రామయ్య	"	881	400	9
440	కొత్తమాను ఆంజనేయులు	"	882		14
441	పుష్పటూరి నరసింహారావు	"	883		9
442	చేగు రామారావు	"	88		14

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఆర్థికస్థితి	గత 24 గంటలలో ఆర్థికస్థితి	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఆక్టోబరు 1-న వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము
గోపాలపురం	88.3	89.6	...	8.78	44.96
విశాఖపట్టణము	88.4	78.1	...	4.83	37.09
కాకినాడ	86.2	74.9	...	5.40	39.09
మచిలీపట్టణము	87.8	77.6	...	2.29	41.59
కర్నూలు	90.2	71.6	...	1.99	26.01
బళ్లారి	87.5	66.1	...	1.95	20.51
కడప	90.4	74.2	0.55	1.60	81.28
నెల్లూరు	88.1	74.3	0.24	0.97	37.98
మద్రాసు	89.2	74.8	0.12	4.80	50.74
కడపూరు	87.4	76.6	...	6.75	52.94
నెలమ	91.5	74.4	...	2.55	39.30
కోయంబతూరు	84.7	72.8	...	5.60	22.29
తిరుమనాపల్లి	92.6	76.1	0.04	3.84	33.18
నాగపట్టణము	86.9	74.6	0.72	4.48	54.98
మధుర	90.4	75.0	0.40	1.20	33.58
పాంబన్	82.0	77.7	0.41	5.09	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	0.24	9.05	28.34
తిరువేండ్రము	82.1	74.4	0.22	6.59	64.51
కొచ్చిన్	84.5	75.1	0.01	3.48	114.51
కాలికట్టు	89.8	74.4	...	5.53	117.16
మంగళూరు	90.4	75.6	...	8.12	125.68
తెంగుళూరు	84.2	67.8	...	1.61	35.87
మైకార	76.6	62.8	...	4.26	125.46
కొడైకనాల్	63.5	51.2	0.12	2.97	62.18

సర్కారులు:— గోపాలపురములో ఆకాశము పరిశుభ్రముగ గలదు. కొన్ని చోట్ల ఆకాశము కొంచెము ముప్పుగానున్నది. విశాఖపట్టణములో ఆర్థిక స్థితి శుభముగ నున్నది. విశాఖపట్టణమునందును మచిలీపట్టణమునందును రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు హెచ్చుగానున్నది. గోపాలపురములో 2½ డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి తక్కువగలదు.

కడపలో:— కడపలో 0.55 అంగుళముల వర్షము కురిసెను. ఆకాశము స్వల్పముగా మేఘావృతముగ నున్నది. కర్నూలులో ఆర్థిక స్థితి శుభముగ నున్నది. కడపలో ఆర్థిక స్థితి కుదుగుల గలదు. బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 3½ డిగ్రీలు తక్కువగలదు. కర్నూలులో పగటివేడిమి 2½ అధికముగ నున్నది.

కర్ణాటకము:— సాధారణముగ వర్షమంతటనుకురిసెను. నెల్లూరులో 0.24 అంగుళములను, మదరాసులో 0.12 అంగుళముల వర్షముపడెను. స్వల్పముగా మొదలు దట్టముగా ఆకాశమున మేఘములు గలవు. మదరాసులో పగటి వేడిమి 2½ డిగ్రీలు హెచ్చుగానున్నది. కడపూరులో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు హెచ్చుగా నున్నది.

మధ్యజిల్లాలు:— తిరుమనాపల్లిలో స్వల్పమైన వాన కురిసెను. సాధారణముగా ఆకాశము మేఘములతో నున్నది. కోయంబతూరులో ఆర్థిక స్థితి హెచ్చుగానున్నది.

దక్షిణము:— వర్షము సామాన్యముగగలదు. నాగపట్టణములో 0.72 పాంబనులో 0.41, మధురలో 0.40, తిరునల్వేలిలో 0.24 అంగుళముల వర్షము కురిసెను. పాంబనులో పగటి వేడిమి 2½ డిగ్రీలు హెచ్చుగానున్నది.

పడమటితీరము:— కొచ్చినులో స్వల్పముగను, తిరువేండ్రములో 0.22 అంగుళముల వర్షమునుపడెను. ఈ ప్రాంతమున ఆకాశమునందు విస్తారముగ ముప్పులుగలవు. ఉత్తరమున 4 మొదలు 4½ డిగ్రీలువరకు పగటి వేడిమి అధికముగ గలదు.

మైసూరు—కూర్గ:— ఆకాశమునందు దట్టమైన ముప్పులు గలవు. రాత్రియు పగటియువేడులు 3½ డిగ్రీలు అధికముగ నుండెను.

కొండలు:— కొడైకనాలులో 0.12 అంగుళముల వర్షము కురిసెను. ఆకాశమునందు ముప్పువిస్తారము గలవు. ఆర్థిక స్థితి అధికము. పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు హెచ్చు.

విశేషమార్పేమియు కలుగలేదు.

సి. ఆర్. సామూరు.
వాతావరణ

స్థానిక వార్తలు

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—రేపు సాయంత్రం 5-30 గం|| లకు చాకలపేటలో వావిళ్లవారి మండలమునందు ప్రార్థన జరుగును—ముఖ్యోత్సవము.

జగన్నాథభక్తసభ పారికథాకాలక్షేపము:—

ఎస్. వి. రామస్వామిమొదలియ్యగారి ప్రాజ్ఞాక్రింద పద్మినీబాయిగారు ఆదివారమునాడు 4.15 గంటలకు ఎగ్జుకు వేదవిలాసమునందు విత్సలకల్యాణమును పారికథగా చెప్పుదురు.

మరణముల నివృత్తి:—చెన్నపట్నములో 25 తేదీ

లో ఆంతమద్యేవారములో 1000 కి 45.9 మరణించిరి. ఇంతక్రితమువారము 488 మరణించిరి. 18 మందికి మనూచితగిరి 4 చచ్చిరి. కలరా యివ్వరికి తగిలి యివ్వరూ మరణించిరి. తిమిన్యా బాధ్యాలవల్ల 32 చచ్చిరి. 1923లో 1000 కి యీవారములో 83.8 చచ్చిరి.

మైసూరు చౌడయ్యగారి గానసభ:—రేపు

నవంబరు-1 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5.15 గంటలకు జాట్టిపును ఆర్మియస్ వీధి గోల్డేహౌస్ లో బ్రీత్ గానవి కారదవిదారంకృష్ణప్పగారి శిష్యుడైన చౌడయ్యగారు ఏడుతీ గలుగల క్రొత్తరకము ఫిడేలుమీద తమనిరుపమాన పాండిత్యమును కనబరచెదరు.

నేలనాయకరుగారు మదరాసు - వృందం.

సుందరం ఆయ్యరుగారు డిమియాపురం-ఘటం.

ఎస్. పి. ఏ. కాన్ఫరెన్సు:—శనివారము నాడు

రాయపేట వెస్ట్ కాలేజీలో 4.30 గంటలకు వై సంఘమువారు సభ చేయుదురు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయముగా నుండురు. ఈ క్రింది స్త్రీపురుషులు పాల్గొనింతురు: 1. డి. నెంటు మృగారు 2. ట్యూక మృగి 3. డి. జి. ఎం. తిల్. ఎం. పి. 4. పి. మ. బ్రహ్మయ్యయ్యోక్. వి. 5. ఎల్. టి. 5. స్వామి ఆశోకానంద 6. పి. వామిదస్వేన్. 7. పి. ఎల్. ఎల్. 7. సి. ఆజ్ఞాన హాసీసాహెబ్ 8. హాజీమా లానాహాల్వీకజుల్లాహ్ 9. ఫిరోజీషా. 10. హాబర్.

సుబ్రహ్మణ్య శివగారి వాఙ్మూలము

(ప్రభుత్వ ప్రకటన)

నేలం జిల్లాలలో పశుపరపత్రిలో నేను చేవాలయము కట్టుటకు శ్రమపడుచున్నాను. ఆ సందర్భములో నేను రెండుపన్నాసముల నిచ్చితిని. వాటికే నేనిపుడు చార్జి చేయబడితిని. నేనెప్పుడును ప్రభుత్వము పై ద్వేషమును పురికొల్పలేదు. అది నా ఫడ్డేశముకాదు. తయారు చేసుకొనిరాకుండా ఆ పృతికపృథుపన్నాసము చెప్పటచే అందులో కొన్ని భాగములందు రాజద్రోహమున్నదని చెప్పటకు వీలుగానుండవచ్చును. కాని నాకట్టి తలంపెన్నడునూలేదు. గవర్న మెంటులో తలపడుట నా కోరికకాదు. నేను శాంతముగాను ఉపయోగకరముగాను జీవించుకొందును. ఇది నిజమని నమ్మవచ్చును. ఇది నాస్వభావము. ఇది నేను వ్రాసినటుల ప్రభుత్వమువారికి తెల్పబడునుగాక."

ఈప్రేటు మెంటునుచూచి ప్రభుత్వమువారు తమకేసు నుపసంహరించుకొనిరి.

మైసూరు లేఖ

అక్టోబరు 29:—మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ కాన్ఫరెన్సు జరిగినది. బి. నెంటుమృగా రుపన్యసించిరి. అందుద్దీగ్రీలు పుచ్చుకొన్న ఎం. పి. లు 12 గురు బి. పి. లు 134 గురు బి. సి. లు 7 గురు బి. యి. లు 29 గురు బి. ఎస్. సి. లు 48 గురు. బహుమతులు గూడ పేకులయ్యబడెను. ఈ డిగ్రీల పొందినవారిలో స్త్రీలుగూడగలరు. ఫలితములు బాగుగ నేయున్నవని విలేఖరి క్రాయుచున్నాడు.

అదోనిజాలు

అక్టోబరు 23:—జరుగబోవు కాంగ్రెసు నిర్వహణమునకు గంగాధరరావు చేతపొందాడుగారు మాఫూ రరుడెంచిరి. హనుమంతరావుగారు మరికొందరు వీరితోనుండిరి. 1500 ధనము ప్రాగుచేసిరి. బహిరంగ సభలో నుపన్యసించిరి. కాంగ్రెస్ డిక్షతో పని జరుగుచున్నదని విలేఖరి వ్రాయు

హిందూ అగ్రజాతి వైకంజిత

రేపు తిరువేండ్రము కాలినడకను బోవబయలు చేరును

జ త యే ర్పా ట్టు

కొచ్చిను, అక్టోబరు 30—హిందూ అగ్రజాతి వైకంజిత తిరువేండ్రము బయలుదేరట కేర్పాట్లన్నియు గావించబడెను. రేపు బయలుదేరి జితకాలినడకను తిరువేండ్రము బోనున్నది. కె. పి. కేశవమినను, ఎ. కె. పిల్లై, మన్నన్ పద్మనాభ పిల్లై మొదలైనవారు వైకంజిత పాఠ్యంత్రియనకు వచ్చుచున్నారు. ఉత్తర తాలూకాలనుండి అగ్రవర్ణములవారు 101 మంది వచ్చుచున్నారు. బ్రాహ్మణులు, నాయర్లు, గౌడలు, సరస్వతీ బ్రాహ్మణులు, అంబలవాసీలు జితలోగలరు. జిత 101 మందితో ప్రారంభమగును. రానున్న వారిని సన్మానించుటకు స్థానిక అగ్రజాతులవారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. నల్లరు సభ్యులంగలసి ప్రయాణము చేయును. ప్రతిపదిసభ్యులకు నోక్ యిన్ స్పెక్టరు అధిపతి. ప్రతి నూరు మంది సభ్యుల పై న ను రెస్పెంటు గలరు. 250 మందిపై కెప్టెనును, యవత్తు జితపై అధికారముగల కమిషనరును గలరు. వేరువేరు గుర్తులుగల తులపాగాలను, చిహ్నములను ధరించెదరు. జితలోనివారి వాంఛితములను నెరవేర్చుటకు వారీతోగూడ నోక్ సివిలుకాఖయిండును. సంస్థానమంతటను యీజితతో రాలేనివారందరు పెద్దపెద్ద సమావేశములు చేసెదరు. జాతి, కాఖ, వర్ణ భేదములు లేకుండ అన్నిరహదారులను సర్వజనుల యుపయోగమునకును దెరువ వలసినదని మావేశమునందు తీర్మానముగావించబడి జిత మహాజను మహారాజీరీజంటు గారి కర్పింపక బూర్సమే సంస్థానముల దన్ని ప్రాంతములలో జరిగిన సమావేశమునందు ప్యాసు చేయబడిన తీర్మానములు తిరువేండ్రములో మహారాజీ రీజంటు గారికి బంపబడును. (ఆ. ప్రె.)

గౌరవనీయులు ఎల్. బి. యస్. శర్మగారిరాక

అలహాబాదు, అక్టోబరు 30—గౌరవనీయులకు సర్. బి. యస్. శర్మగారు, అలహాబాదు సందర్శించుటకు నిన్నచచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

గౌరవ నీయులగు ఆర్. యి. హాలెండుగారు

ధిల్లీ, అక్టోబరు 30:—గవర్నరు జనరలుగారికి రాజపుటానాలో యేజంటుగనున్న గౌరవనీయులగు ఆర్. యి. హాలెండుగారు ఉద్యోగకాలమును పూర్తిగా నిర్వహించి బోనున్నారు. ఉద్యోగకాల ముదచే నోక్ సంవత్సరము అదనముగా బనిచేయ నెలవీయబడెను. ఆ. ప్రె.)

గ్లెన్స్ గా ఆరోగ్యము

రంగూను, అక్టోబరు 30—గ్లెన్స్ గారును వారి సతి యు అనుపత్రించి వచ్చి గాయములు మానెను. వీరు అమెరికాకు బోయెనురు. కావీరిని కొట్టువచ్చిన వానిపై చేయబడిన నేరము విచారణనిమిషము పడచటి సబ్ డివిజనులు మేజస్ట్రేటు గారి సందర్శన శనివారమాడు లేబడును. (ఆ. ప్రె.)

వాపట్ల స. జడికోర్టులో

1924-12 వ నెయి దివాలా పిటిషన్

పిటిషనర్:—రాళ్ళి బోగయ్య
యక్కువల్లి వెంకట—మరి నలుగురు

రిస్పాండ్ డెంటులు: 1 ఎ రెస్పాండ్ డెంటు (అనగా బాకీదారుడు దివాలా తీసు నిర్ధారణ చేయవలెనని రుణదాత 23-9-24 తేదీన 4 కోర్టులో పిటిషన్ పెట్టెను. 20-11-1924 వ తేదీన ఆక్షణ్ గూర్చి రికార్డున జరుగునని 1920-5 వ ఆక్టు 19 సెక్షన్ 2 క్లాజు ప్రకారము ఈనోటీసు ఇయ్యడమైనదికాబట్టి మను అక్షేపించ గోరువారు స్వయముగా గాని అధికారమును పొందిన స్టేషన్ ద్వారా గాని 30-11-24 తేదీన నైనను అంతకుముందుగా నైనను హాజరైనవారు.

సబ్ జడ్జి } 5. నీలకంఠం పత్తులు
వాపట్ల 23.10.24 } సబ్ జడ్జి నేటి జడ్జి.

పశ్చిమకృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు ఖద్దరుబోర్డు ప్రజవాడ

ఖద్దరు వస్త్రములు విశేషముగా వున్నవి. చాకధరలకు యివ్వబడును. రంగుల అద్దకముల వీరలు రవికలతాను దొరుకును.

కేసరిపల్లి:—ఇచ్చట 4 మగ్గులు పనిచేయుచున్నవి. ఈమగ్గులకు కావలసిన మహారు మ 7 ల నూలు, మగ్గులకు వాళ్లీ పడికి తయారుచేసికొనుచున్నారు. దగ్గర గ్రామములలో కూడా పడికించు చున్నారు. ఘమారు మ 15 ల ముతక నూలు తయారగుచున్నది. యీసంఘము, మానూపరవిజను క్రింద పని జరుపుచున్నది. ఈసంఘముకు, ఏమలు మేమే సప్లయి చేయుచున్నాము. ఈసంఘములో తయారైన బట్టలు గూవత్తు వారు అమ్మకొనగా మిగత సర్క్ తీసుకుని వచ్చి మావద్దనుంచి ఏమలు తీసుకు వెళ్లుచున్నారు.

కొడవటికల్లు:—నందిగ్రామ తాలూకా:—ఈబ్రాంచిలో మ 10 ల నూలును 400 గజముల బట్టలను తయారగుచున్నది.

నందిగ్రామ:—ఈబ్రాంచిలో నాల్గు నెలలనుంచి ఘమారు మ 30 ల నూలు తయారుచేయించినాము. నె 10 రుకు సమానముగా వుంటుంది. 500 గజముల బట్టలకూడా నేయించినాము.

గొడవల్లు:—ఇచ్చట 4 మగ్గులున్నవి. మాపెట్టుబడి ఏమిలేదు. చక్కని చేతిలోబట్టలు తయారగుచున్నవి. ఖద్దరు అంతయు మేముకొని వారికి ప్రోత్సాహము కలుగచేయుచున్నాము.

బెజవాడ:—మా ఖద్దరుబోర్డుకు హెడ్ క్వార్టర్లు. బెజవాడ. ఇచ్చట 12 మగ్గులు పని చేయుచున్నవి. కొల్లాయిలు, సాదాతాన్లు, తువ్వార్లు మొదలైనవి పై ముతక నూలుతో నేయించుచున్నాము. నెంటులో స్టోర్సు ఒకటి స్థాపించినాము. దూది ఘమారు 4 పుట్టున్న రు 8000 ల బట్టలున్నా నిల్వవుండియున్నవి. నూలుకూడ నిల్వయున్నది. కాంగ్రెసు కమిటీలవారున్నా తదితరులన్నా కావలసినవారు మాకు వ్రాసి రెస్పిండుకోవచ్చును. ధరలు సరసముగా నుండును.

బెల్లం కాంగ్రెసుకు కావలసిన ఖద్దరురకములు ధోవతులు, రంగుచీరలు, తువ్వార్లు, సాదాతాన్లు మొదలైనవి తయారుచేయించి వుంచినాము. చాకధరలకు మొత్తముగా కొనువారి కిచ్చెదము. కావలసినవారు మావద్ద కొనుక్కున వచ్చును.

2000 గజముల నూలుంపువారి కొకవిజ్జిపి

ఈ జిల్లాలో 2000 గజముల నూలుపడికి గుంటూరు పంపువారు బహు కొలదిమందియే యున్నారు. ఇతర జిల్లాలకంటె యీ విషయములో వెనుకబడియుండుట చాలా లజ్జాకరము. కాన ఖద్దరు అభిమానులందరు పురుషులు స్త్రీలు నెల 1 కి 2000 ల నూలుపడికి మాకు ప్రతి నెల 1 వ తేదీ లోగా మాస్టోర్సుకు చేరేలాగున పంపిన మేము గుంటూరు పంపెదము. ప్రతిజిల్లా కాంగ్రెసు సభ్యుడున్నా మావద్ద ఏమలు కడుట్లున్నా తీసుకువెళ్లి వారు ఎరుగున్నవారి నందరిని ప్రోత్సహపరచి పడికించి మనజిల్లాలోకూడా ఎక్కువమంది వడుకునట్లు చేయుదురని తలచుచున్నాము.

బండ సూర్యనారాయణ్

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారకుల సమైక్యసముఠా

ఆంధ్రదేశమున ప్రచార మొనర్చుచున్న హిందీ ప్రచార కార్యాలయముతరపున స్వంతముగాను హిందీ ప్రచారకుల సమైక్యసము న సంజు ౧౨, ౧౬ తారీఖులందు కారదానకేశనం గుంటూరులో జరుగును. హిందీభాషాభిమానులగు శ్రీయుత డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు అధ్యక్షత వహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి. దూల ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. గాన ప్రచారకసోదరులందరు తప్పక విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

ఇందుపాడింపదలముకొన్న తీర్మానములు నవంబరు 5 వ తారీఖులోగా మాకు చేర్పవలయును.

హృషీ కేశవరెడ్డి,
మోటూరి సత్యనారాయణ్,
కార్యదర్శులు.

కవచారి

నీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహాయ 1-0-0

దగ్గు క్వాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు వైద్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. కీరకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. క్వాసకోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయనగ్గు దగ్గుకు నేందివలవడిన కుండు దగ్గు విధమున బట్టి యుండును.

అమృతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి

సుంకములకార్యక్రమము లేకపోవుట ఇంకాకారణము. గృహ
సంస్కారములను పూర్తిగా వదిలివేసి యింకా
భక్తియువారి చర్యలు ప్రజలకు ఆకాభంగము గల్గించుట ఇం
కొక కారణ మనుచున్నాడు.

కార్తికమంత్రము

కార్తికపక్షమువారు తమకు చాల లాభము గలుగునని
నమ్ముచున్నారు. జినీపుగారిలేఖ అడ్డురాదని విశ్వసించుచు
న్నారు.

ఇదివరలో పనిలేనికార్తికల కుపాధిని గలుగజేయుట
లోను గృహసమస్యవిషయమై జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు
ఇదివరలో వ్యవధిలేనందున ఈపర్యాయము కార్తికప్రభుత్వము
నకు కార్తికులు సహాయముచేసెదరని నమ్ముచున్నారు.

క్రొత్త కామస్సంభోలో 238 స్థానములను బడయుగల
గ్నిని కార్తికపక్షమువారు ఆశించుచున్నారు.

లిబరల్స్

తమకు ఎన్నికలందు ఎక్కువస్థానములు కామస్సంభో
లో ౨ వని తెలిసికొనిరి. కార్తికలనుండి తొలగిపోయినవారు
లిబరల్స్ కమ్మటకంటే కన్సర్వేటివుల కిచ్చెద రనుకొనుచు
న్నారు.

ఎన్నిక ఫలితములను దూరద్రష్టాంతముద్వారా ప్రక
టించును.

జె. హెచ్. థామసుగారు ఎన్నుకొనబడిరి

జె. హెచ్. థామసుగారు దేవస్థానమునకు 2, 251
మంది అధి: ఓట్లతో నెన్నుకొనబడిరి. ౨౦ హార్బరు కేబు
(కన్సర్వేటివు) పార్టీవారు దక్షిణానమునందు మినుజాన్సీ
ఫెను (కార్తి) గారి నోడించిరి. పార్టీవారు అంతయు యిప్పు
డు కన్సర్వేటివుల యధీనమైనది.

ఆర్థికవికసందు తేబరు స్థానమును కన్సర్వేటివు సభ్యుడు
గెలిచెను.

లిబరల్స్ ప్రాతినిధ్యము రికన్సర్వేటివు
లతోను, 2 కార్తికులు, స్వాతంత్ర్య సభ్యునితోపూర్తి అయ్యెను.

విద్యాబోర్డు అధ్యక్షుడు సి. పి. బ్రెవిలూసుగారు న్యాయ
సంఘము ఫిషరులను కన్సర్వేటివు సభ్యుని ఓడించెను.

ఉత్తర బ్రిష్టులుస్థానమునందు కెప్టెనుగెట్టు అను లిబరలు
బ్రిష్టులునునెట్టు కార్తికసభ్యుని గెలిచెను.

స్వాస్థియా పక్షమునందు వాల్టరు రుసిమునగారు
లిబరలు (యిదివరకు మంత్రిగా నుండెను) గెలిచెను. స్వాస్థి
యా తూర్పునందు కార్తికసభ్యుడు గెలిచెను.

కత్తువాలు (పార్టీభారతీయుడు) ఉత్తర బాటర్నీ
యందు హాగ్నియను లిబరలు నాయకుని 502 ఓట్లతో ఓడిం
చెను.

మాట్టరువను (లిబరలు) యిదివరకు మంత్రి కన్సర్వేటి
వు సభ్యునిచే నోడింపబడెను. ఆస్థానమునకే పాలయను క
న్సర్వేటివుపక్షమువాడు గూడ నిలచెను.

కార్తికులలో పేర్కొనబడిన నెక్ట్యుగారు సెంటుపె
స్సనందు కన్సర్వేటివు ప్రీ నోడించెను.

యూస్టేసిపెర్స్ ప్రభువు (కన్సర్వేటివు) మారియులు పార్టీరు
సతి (లేబరు) నోడించెను.

బాతులో కార్తికుడొకడు పోటితగిలి లిబరలువారి
కాభంగము కలిగించుటచే కన్సర్వేటివులు జయముబొందిరి.
బర్మింగ్హామనునందు అన్వెను చాంబరులేసుగారు 7648
ఓట్లతో ఓడినట్లును కన్సర్వేటివును ఓడించెను.

ఆర్థరు పాన్సన్సీ విచేరిష కార్యాలయ అండరు సె
క్రటరీ గారు కే 3, 845 ఓట్లతో కన్సర్వేటివుని ఓడించెను. ఇం
డిపెండెంటు, లేబరు లిబరలు ముగ్గురిని ఆటనునందు కన్సర్వే
టివు అధ్యక్షి ౨౦ హో (బ్రిటుగాలు గెలిచిరి.

మోటారుడ్రైవరుని ఎన్నుకొనిరి

జెనుస్సీతు కార్తి ఇదివరకు మోటారు డ్రైవరుగా ను
న్నవాడు పెరుమ హీలియందు ఎన్నుకొనబడెను.

మైను న్యూకాసిలునందు ఒక కన్సర్వేటివు మువ్వరు
కన్సర్వేటివును ఎన్నుకొనబడిరి.

డెర్బీయందు ప్రభుసారి కన్సర్వేటివు సభ్యుడుగా ౨౦
పి. ల్యూసుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

డా॥ మాకుమారా గారు ఓడిపోయిరి

డా॥ టి. జె. మాకుమారా (లిబరలు) ఇదివరకు మంత్రి,
బురులేను ఉత్తర భాగమునందు ఓడిపోయెను. కన్సర్వేటివు
పక్షము ఆయన కుమార్తె ఇలియసుసతి కార్తిక సభ్యునిచే సా
ధించుటకు ఓడిపోయెను.

ఫేంబరులేసుగారు ఎన్నుకొనబడిరి

సెవిలి భాంబులేసు గారు లేడివుడు స్థానమునందు కర్జను
ప్రభువుని జామాతయగు ఓస్వల్డు మాన్సేసు[కార్తి] 18, 297 అధిక
ఓట్లతో నోడించెను. దీనితో బర్మింగ్హామనునందుగల 12
స్థానములు కన్సర్వేటివుల వశమయినవి.

కార్తికమంత్రుల జయము

కార్తికపక్షమువారు కిక్కువుడు ఇ. డి. మరేలు స్క్రీము
జీవు గార్లు, మంత్రులు ఆమును కర్జుర్ చెడ్డివుడు టాముసా
గార్లు కన్సర్వేటివులు సర్ ఆర్థరు స్టీలు మేయిటు లాండు,
జాన్సను హిక్సుగార్లు ఎన్నుకొనబడిరి.

రాచిడేలునందు లేబరు అధ్యక్షి లిబరలు సభ్యుని ఓడించెను.
బ్రిష్టులునందు కార్తికులు తొలగింపవలె నను నుద్దేశ
ముండెను. 2 రు కన్సర్వేటివులు, 1 కార్తికుడు, 2 లిబరల్స్
ఎన్నుకొనబడిరి.

పెఫీల్డునందు

లిబరల్స్ లేనేలేరు. 3 రు కన్సర్వేటివులు, 4 కార్తి
కులు ఎన్నుకొనబడిరి.

బర్మింగ్హామనునందు యానాటికి కార్తికులు కాలుబెట్ట
గలిగిరి. డెనిసనుగారు 148 ఓట్లతో (కన్సర్వేటివు) లిబరలు ప్రత్యర్థుల
గెలిచెను.

లిబరలుపక్షము యింపుమించు నాశనమయ్యెను

ఇప్పటికి తెలిసిన ఫలితములట్టి వ్యాఖ్యానములు చేయ
జాలము. కాని డైలెన్సాసుపత్రుక యేదైన అద్భుతమైన మార్పు
రావలెనుగాని లేదా ఫలితము స్పష్టముగ తెలియుచునే యున్న
దని నుడిచెను. కన్సర్వేటివులు జయమొందుటయేగాక తక్కిన
రెండు పక్షములు కలసి యున్నను యెదుర్కొనగలంత బలము
చేకూరినదని వాకొనుచున్నది. లిబరలుపక్షము ఇంచుమించు నాశ
నము చెందినట్లే యని తెలుపుచున్నది.

ఫర్వీలుగా రెన్నుకొనబడిరి

విప్లవ చర్యలుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

ప్రధాని ఎన్నుకొనబడెను

రామ్సే మాడ్గానాల్డుగారు ఆరిరావననందు ఎన్నుకొన
బడిరి.

కన్సర్వేటివులకు చాల అధికసంఖ్య వచ్చెను. కాని బాం
బాయిలో అడ్వోకేటు జనరలుగా నుండిన సర్ తామసుప్రాన్
గమనుగారు (కన్సర్వేటివు) లిబరలుచే నోడిపోయిరి. హార్డె
(కన్సర్వేటివు) గారు లేబరుచే వోకొనో నోడిపోయిరి.

ఆస్క్విత్తుగారు మరల నిలిచెదరు.

లండను, అక్టోబరు 31:—ఆస్క్విత్తుగారు గ్లాస్టోనుండి
యన్వెనుకు బోవుచు తాను రాజకీయరంగము విడిచి పెట్టెదని
యనుమరల యెన్నికలకు నిలుచుననియు ప్రకటించెను.

బాంబాయి గవర్నరుగా నుండిన సర్ జార్జిలాయడుగా
రు (కన్సర్వేటివు) 18, 365 ఓట్ల అధికముతో ఎన్నుకొనబడెను.

అబరుడీసులో ఫలితములు

ప్రధాని మాడ్గానాల్డుగారు. 17,724

విలియమ్స్ (లిబరలు) 15,621

గోస్లింగ్ ప్రాసోస్పెర్టు మంత్రిగారు వైటుఛాపెలునందు
ఎన్నుకొనబడిరి.

ఆస్క్విత్తుగారి ఆశాభంగము

లండను, అక్టోబరు 30:—ఆస్క్విత్తుగారి ఓటమి పేర్కొని
92 ఏండ్లనుండి లిబరలు పక్షమువారి పలుకుబడిని పోగొట్టినది.
ఆస్క్విత్తుగారు తన ఓటమిని చాల ధీరచిత్తముతో నాకర్ణించి
నవ్వును తన భార్యకు తెలియజేసెను. ఫలితము డెలుపునపుడు
“నేనోడిపోతిని” అని ఆయనయే ముందు కేకజేసి తన ఆశాభం
గమును వెలిబుచ్చెను.

తామసుగారి ఓటమి

డెర్బీనడ్ల తామసుగారు సందర్భన మొసగి, ఈయెన్నికల
యన్వెనేము ముఖ్యముగా కార్తికుల నోడించుట యను సంగతి
ఒప్పుకొనక తీరదనియు, కన్సర్వేటివులు లిబరల్స్ కలియుట,
రిషియను లేఖయి చివరకు ప్రమాదము తెచ్చిపెట్టినవని దెలి
పెను. కాని యిది తన కాశ్చర్యము కలిగించలేదని తెలిపెను.

లాయడు జార్జిగారు ఎన్నుకొనబడిరి

(ఆంగ్లపత్రిక ప్రత్యేక తులనార్థ)

వికటర్బక్ ప్రభువు

ఎన్నుకొనబడెను. కార్తికఅధ్యక్షికంటే 18178 ఓట్లు
ఎక్కువ వచ్చినవి.

సోదకగాక ఎన్నుకొనబడిరి. 8248 ఓట్లు ఎక్కువ
వచ్చినవి.

ఆరోగ్యముగలి విట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. 630 ఓట్లు
ఎక్కువ వచ్చెను.

యన్వెనేము కార్తికదర్శి అట్టిగా రెన్నుకొనబడిరి. 6021
ఓట్లు ఎక్కువవచ్చెను.

వ్యవసాయమంత్రి ఆర్థిక కార్యదర్శి గ్రాహం నేయులు
బక్స్ నుగార్లు ఎన్నుకొనబడిరి.

స్కాట్లండు ఆరోగ్యశాఖకు సహాయకార్యదర్శి పీతర్
గా రెన్నుకొనబడిరి.

స్కాట్లండు కార్యదర్శి ఎన్నుకొనబడెను. లిబరలు
సేనాని హిల్టరు ఎంగు కన్సర్వేటివు కప్టెన్ పెయిర్సాన్సు
గెలిగిరి. కన్సర్వేటివు కూపరుగారు గెలిగిరి. ప్రాతకన్సర్వేటివు
మంత్రి సర్ వర్రింగ్ట్ ఇపస్సుగా రెన్నుకొనబడిరి. కార్తిక
యధ్యక్షి ఓడిపోయెను.

బెంగాలు శాసనములు అవసరము

(ఆర్డి నెన్సన్)

కతినశాసన పర్యాయగము

పత్రికాభిప్రాయములు

లండన్, అక్టోబరు 29:—బెంగాలు కతినశాసన ప్రవేశ
మునుగూర్చి ప్రస్తావించుచు బెంగాలులో ఇది అవసరమనియు
ఈశాసనములను పోలీసువారు వినియోగించుకొని భారతీయుల
ను వెతలపాలుజేసెదరని ఏమియు భయపడ నక్కరలేదనియు
లైబుస్ పత్రిక వాకొనుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి చర్యలను ఆవ
లంబించుటకు కొందరు అక్రమముగ ప్రవర్తించుట కారణ
మైనది.

లిట్టప్రభువు లిబరలు

సాని భూతిగలవాడు ఓర్పుతో ధైర్యముగ పాలించుట
లేదని నిందించుచున్నారు. లాభములేదే దానుగారి పక్షము
ను సమాధానపరచుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనుచున్నారు.
అసాలోచితముగ తొందరబడి ఈశాసనములను ప్రవేశపెట్టవని
రీడింగ్ ప్రభువనుటచే దుర్వినియోగము జేసి ప్రజలను బాధించ
చి నమ్ముచున్నవనుచున్నది.

మాంఛెస్టరు గార్డియన్ పత్రికాభిప్రాయము

బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు భయోత్పాదమును పరిస్థితుల
నెదుర్కొన వలసి వచ్చెను. పరిస్థితుల నెదుర్కొను
ట కు మా మూలు విధానము నుకొంత మార్పు
నలసివచ్చెను. న్యాయస్థానములను ఈ ప్రచారము నిమిత్తము
దింపరాదు. సాక్షులను గాపాడవలెను. వీరిపై పగసాధించు
వారున్న సాక్షులను గాపాడవలెను. ఒకపుడు విచారణలేకనే
ప్రజలను ప్రవాసముల కంపవలసివచ్చును. అనవసరముగ ఈ
శాసనములను వినియోగింపవలెను రీడింగ్ ప్రభువే ప్రమాణము
ఈ శాసనము లవసరమగుచో అవసరమనే మనము గ్రహింప
వలెను. కాని మనము రోగచిహ్నులతోడనే ప్రసక్తిని గలుగ
చేసికొనుచున్నా మను సంగతిని గ్రహింపవలెను. రోగ
నిదానమును జూడలేదని గ్రహించవలెను. బెంగాలులో విప్ల
వోద్యమమును అడంచుటకు అధికారముతో ప్రవర్తించగలము.
ఇట్లుచేయుటచే ఇండియాలో ఆసంతృప్తి కలుగజేయుచున్నార
మని మితవాదపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ప్రతిభారతీయు
డును ఆసంతృప్తి జెందుచున్నాడు. భారతదేశములో ఆసం
తృప్తిని మన సంస్కరణములు ఆపజాలవనుచున్నారు. భార
తీయుల యభిప్రాయమిది. సిక్కుల సాంఘిక ఆశలను తృప్తి
పరచినంత, ములకనగ ఇండియాలో క్రొత్తగజయలు చేరు
జాతీయభావమును తృప్తిపరచుట చులకనకాదు. అట్లును
కొన్నచో గొప్పతప్పుజేసినవార మగుదుము. మహాదీయులు
నేడు ఇండియా ప్రభుత్వము ఏమియు విశ్వసించజాలవనుచుదురు.
హిందూ ముస్లింలగు ననుసరించి కాశ్చర్యమైనగాని లాభకర
మగు పరిష్కారమును చేయజాలము. సుప్రొ శివస్వామయ్యరు
వంటివారుగూడ గభీమని ఈ పరదేశ ప్రభుత్వమునుగూర్చి
ప్రజానురాగముగల ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టుటలో గల
ప్రమాదములను గ్రహింపలేకున్నారు. కాని బ్రిటిషు మంత్రి
వర్ణమువా రీప్రముఖులందరివారి సలహాను దీసికొని మరేవని
నైన జేయవలెను. వీరిసలహాను తీసికొనవలెనని మాంఛెస్టరు
గార్డియన్ పత్రికనుచున్నది.

కుర్కొ ఇరాకుసరిహద్దుగూర్చి విచారింపటకు
తాత్కాలిక సంఘము నేర్పాటుజేసిరి.

చీనావార్తలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రవార్త)

లండన్, అక్టోబరు 31:—ల్యాంంగుప్పాంగుకు పెంగుయా సియంగునేనలను కురిపించుచున్నారట. పూపూపీనేనలను ముట్టడించుటకు ముందుకేనుచున్నారట. పూపూపీగారినిబట్టి తలదృంచి తెచ్చినవాటికి 100000 వేల డోలరుల నిచ్చెదమని పెంగుగాను ప్రకటించిరి. షెక్-హాయికూడగగ పూపూపీగారిపై న్యాయులు పీడిపోయినమాట నిశ్చయము. ఇతనికి అపాయకరముగ్గతి సంభవించెను. పెంగుసియంగుగారిసేనలు దారిని అరికట్టెను. పికింగుపంక్తి నరికిరట.

చాన్సలీస్సుగారి సేనలు త్వరితగతిన బోవుచున్నవి. పూపూపీనేనాని చాన్సలీస్సుగారి సేనలొకన నిశ్చయించుకొనిరి. బీస్సుటల గాపాడదలంచిరి.

బిటిషు

సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రవార్త)

ఆహారాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ప్రదర్శన ప్రతినిధులకు విి బి విజయరాఘవాచారిగారు వింతోసగిరి. చాలమంది ప్రతనిధులు ఆర్థిక ఏర్పాటులు జయప్రథముగ జరిగెనని అభి నందించిరి. అమృతముగూడ బాగుగ జరిగెను. యూరపు, అమెరికా, సామ్రాజ్యములతో వత్తక సంబంధము లేర్పడినం కు ఉత్సాహమును జూపిరి.

1925లో వార్తల ప్రదర్శనము జరిపితేని భారతదేశముతరపున ప్రభుత్వమువారుగాని ఇతరవ్యక్తులుగాని ప్రాతినిధ్యము చేయుటజేసి ప్రదర్శనములో పాల్గొనటకేర్పాటుజేసెదరు గాక యని ఏర్పాటుజేసిరి. విజయరాఘవాచారిగారిట్లుజెప్పిరి:—భారతదేశము నీ ప్రదర్శనములముగ లాభమునుతీయదలచెదను. ఆనుకొన్న వానిని నిర్వహించగలదని వినుటకు సంశయముగ నున్నదానిని ప్రవృత్తుల ఆర్థికవిషయములందు జయప్రథముగ నెగ్గిరి. భారతదేశభాగ్యదాయము సహకారముమీద ఆధారపడియున్నదిగాని అసహాయోద్యమమునలేదు. రాచకీయ ఉద్దేశ్యములతో తొట్లు బాటుపడుచున్న మనదేశమునకు ఏకమన్నారము సహకారము నలన ఎంతనైనను సాదించవచ్చు. బోధించుటకు అవకాశ మేర్పడినది. దీనికొంత దైర్యముగానున్నయిన్నది.

కాని నిజమును ప్రజల్పించుట మంచిది. తుదకు జయము గాంచితిమను. ఇంగ్లండుకు ఇండియా ఆధారము ఇండియాకు ఇంగ్లండు ఆధారము. ఒకరికొకరు సహాయముగ లేనిచో మన జాలరు. ఉభయులను గలసి పనిచేసిన ఎంతయు ప్రతిభగాంచి వాసిగాంచెదరు.

ఆలివియరుప్రభుని ప్రశంస

భారతముంటపమున అనేకవస్తువులను కొని భారతమైనాం దవ మంటపమును కొనియాడి ఎంతయు ఆలివియరుప్రభువు ప్రశంసించెను. అధినీవేశ ప్రదర్శనములందు ఇండియా బర్మాప్రదర్శనములు చాల మందిచిరి.

పలసయిన భాగ్యోదయము

క్రీటుబ్రీటును పలసయిన ఆక్రమించుకొన్నప్పటి నుండి 40000 యూదులపైగాని వాన మేర్పరుచుకొనిరనియు పలసయిన త్వరలో యభివృద్ధిగాంచుచున్నదనియు తెలియజేసిరి.

నియమత్తులూఖానుగారి

ని కతికారగములచే ఉడికిరనియు ఆఫ్ఘాన్ ప్రభుత్వముపై కుట్రబన్నినందులకు గాదని ఇండియా కార్యాలయము వారు తెలియజేసిరి.

హిందీప్రచారము

కార్తీక శు ౧3 ఆదివారమున (9.11.24)భూయ్యకృష్ణా జిల్లా హిందీప్రచార సమితివారు, తమ జిల్లాలోను, తదితరజిల్లాలోను హిందీప్రచారము చేయుచున్న ప్రచారకులయొక్కయు, హిందీభాషాభివృద్ధినికల్పించుచున్న సామాన్యసభకు, సమితియొక్క కార్యనిర్వాహకసభకుగూడతాలూకా పెను మెచ్చగ్రామములో జరుపనిశ్చయించినారు. గాన హిందీ భాషాభివృద్ధి, ప్రచారణ లెల్లరు ఆనాటికి దయచేయ ప్రార్థితులు.

ప్రధానకార్యదర్శి—దండమూడి పూర్ణయ్య చౌధరి.
సహాయకార్యదర్శి—యలమంచిలిసోంకటప్పయ్యచౌదరి

బిటిషు సామ్రాజ్యము

సంపత్తిచు చున్నది

బెర్నార్డు హూటనుగారు

("స్వరాజ్య" నుండి ఆనువాదము)

పేరునకు ప్రధానమంత్రి, మాన్యగౌనాల్లు సాంఫీవాది. నిజముగా సామంకార్ల నమృతమైన యేజేటు. సామ్రాజ్య రాజ్యాంగ ఓడ నడపుట బహుకష్టమని తెలిసికొనుచున్నాడు. ఒకచిల్లిన అతుకుటతోడనే నేరొకచిల్లి పడుచున్నది. ఒకకష్టమునునివారణగావించిన వెంటనే నెక్కునవస్థలు ఎదుర్కొనుచున్నవి. హిందూదేశములో నిరంకుశ ప్రభుత్వవిధాన నాటకమును వంగరాష్ట్రీయమును, మధ్యభరణిచాల దును స్వరాజ్యవాదులు అంతమొందించిరి. ఇండియాప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించిరి. మిలీటరీలు సహితము రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యయుగావలయునని కలవరము చేయుచున్నారు. బాతీయవాదులు దెలిసినట్లు సంస్కరణములు నిష్ప్రయోజనమైనవి మిలీటరీవాదులును స్పష్టముగా దెలుపుచున్నారు. ప్రజాస్వామ్యపరిపాలనవిధానము అవలంబించిన దక్షిణ చైనా దేశమునకును, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యపక్ష మవలంబించిన హంకాంగు, హ్యుంఘై, బ్యాంకుస్వాతికీయమునలన ప్రాచ్యదేశమునందు స్థితిగతులు సందేహముగా నున్నవి. లాన్సు కర్నలుగారిచే దువ్వబడిన బఖోరా అమీరుగారు ప్రజలచే దేశమునుండి వెడలకొట్టబడిరి. నూని ప్రభువుల సౌకర్యములు పెరిషియాలో శీతి సురక్షితముగా నున్నట్లు గనపడదు. నూనిప్రభువుల తియ్యనీమాటలను నమ్మి తెలివితేని పన్ను చెల్లిండుబ్రిటిషుప్రజలు, 15 కోట్ల పౌతులను నిర్ధకముగా ఇరాకు దేశములో వ్యయపరచినను స్థితిగతు లచ్చట చక్కగా లేవు. మసోలు ప్రజలను పశువులవలె పరిగణింపబడుటకు దానియ్యకొననని కెమాల్ పాషాగారు నిష్కర్షగా దెలుపుచున్నారు. మసోలు ప్రజలకు స్వతీయనిర్ణయము గావలెను. ఇట్టి గర్వతీతయపు బలకులకు వారు ముఖ్యపట్టణమును బ్రిటిషునానికాదశముచే ముట్టడించుట సులభసాధ్యమైనది కాదు. సామ్రాజ్య ప్రాతినిధ్యము వహించిన సాదాను ప్రతి సంఘము వారు క్రొత్తగా సామ్రాజ్యకాంక్షపరుల బలననుండి దప్పించుకొన్న ఈజిప్టు దేశీయలమీద కారములు మిరియములు నూరుచున్నాడు. హిందూదేశములో కెన్యామర్మవిషయమై తీవ్రమైనరోషనలము ప్రజ్వలిల్లెను. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో రిపబ్లికను పక్షము వారు రాజ్యాధికారమును నున్నారు. సామ్రాజ్యము నుండి అనతికాలములో వెడలిపోకుండజేయుటకు భామసుగారు నచ్చటకు పరుగెత్తిరి కెనడా దేశముపేరునకు దప్ప నిజముగా స్వాతంత్ర్యరాజ్యముగా పరిగణింపబడుచున్నది. ఇతరరాజ్యములతో ఒడంబడికలను గాడించుకొనుచున్నది. తన యిష్టము వచ్చిన రాయబారులను నియమించుకొనుచున్నది. లండను గవర్నమెంటుమీద అలస్తరు ప్రోటెస్టెంటులు తిరుగుబాటుజూపుచున్నారు. ఎక్కడనుకాంతిగాని బకమత్తముకాని పూజ్యము. సంపత్తుతోతుల మాగుడు కాంతముగాను, తల్లియెడల భయభక్తులుగగిరి ప్రసరించుచున్నట్లు వెంటిప్రదర్శనమున జూపబడిన చిత్రకపు ఎండమావులవంటిది.

జాంబికములు

ప్రధానమంత్రి నడభిప్రాయముల సెంతవెజజ్జిననకు, వెంటిప్రదర్శనము ఎండమావులేగాని యెప్పటికిని నిజము కాదు. ఆకాశికావము పరస్పరప్రయోజన ఆంగత. గొప్ప సామంకారుల సంఘములు ప్రజాస్వామ్యక పరిపాలన విధానమును ఎడవొయ్యవు. యుద్ధమునకుపూర్వము ప్రజలు మోషోయిరి. సంగ్రామసంతరము వారిని మోసముచేయుటకు పీటులేదు. వారి యుద్ధప్రకారముగా పరిపాలన చేసికొని గోరుచున్నారు. కపటపు నవనములు చెప్పినవారిని సంతోషపుచ్చలేదు. లూయిడ్లు జార్జి ఆడినటువంటి పచ్చి అంధములు మాన్యగౌనాల్లు చెప్పినను నమ్ముచారు ఎవరును లేరు. నూత్నిజ్ఞానమును, సహజబే మును ఎంతరకు కార్యాచరణమునకు బోసుపడునో అంతవరకు మాన్యగౌనాల్లు కార్యభారము నిర్వహించగలడు. డెంబూరాయు డెగు కర్ణనుప్రభువునలె తపస్సుచేయడు. ఎంతకష్టపడినను కార్యభారము మానవసామర్థ్యమునకు మించినది.

నానావిధమైన జాతులు

సామ్రాజ్యపటమును చూడుడు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర సామ్రాజ్యము వలెగాని లేక జపాను రాష్ట్ర సామ్రాజ్యమువలెగాని గుమ్మములో లేదు. కొచ్చిన వైనాయను, మడగాడ్డుడునగాక క్రైంచి సామ్రాజ్యము చక్కగా యిమిడి రున్నది. భూభాగ మంతయు వెడజల్లబడినట్లు అక్కడకలదు. సాంప్రదాయములందును, ఆచారములందును, భాషయందును, మతమునందును, విద్యా ప్రవృత్తియందును, యీ అనన్యమిత భాస్కరమగు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నివసించుప్రజలకు యొక్కతేదు, అయి

నప్పటికిని యిందలి ప్రజల ఆర్థిక ప్రయోజనములందైనను నొకటిగావు. ఆర్థిక ప్రయోజనములు ప్రజల జీవితములను సుఖించునని చరిత్ర దెలుపుచున్నది. తెరగాటునుండి వెళ్లుమిన్నట్లు రిలోని వంతులను కీలు బొమ్ముగా నాడించు పెద్ద సామంకారుల స్వప్రయోజనమునకు యీ చిన్నలన్నియు యిబ్బడిని కలుగజేయక మానవు. 19 థి ని వేళే రాజ్యములు వెళ్లుమిని పట్టు లోని నుండు ప్రభుల పిడికిటి లోనుండి చాలకలము గ్రేందటనే నిష్పించుకొనెను. హిందూదేశములోని సామంకార్లతో మైత్రీసన్నాహములు జరుగుచున్నను శృంఖలను ద్రెంచుకొనుటకు మైందపులు తీగ్రముగా పనిజరుపుచున్నారు. పరస్పర విరుద్ధములైన ప్రయోజనములు గల యీబు రచనంటలో సామరస్యముగాని, స్థిరతగాని యెచ్చటనున్నది? ఆధికారసంఘము

అంతర్గతమైయున్న విరోధభావముల వలననే గాక సామ్రాజ్య అధిపతినమునకు వేరకారణ నూచనలకలవు. సామ్రాజ్యములోని ప్రతిభాగమునకును వేరువేరు బహిరంగసమస్యలు కలవు. కాలమునుబట్టి విదేశాంగ నీతి మారుచుండును. ఇది సామంకార్ల పలుకుబడిని బట్టియుండును. ముఖ్యముగా అనేకులగు సామ్రాజ్య కాంక్షాపరులతో, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు, పరానుచారు, జపాను వారు మొదలైన వారితో పోరాటములు సంభవించును. సామ్రాజ్యపరులు దేగల నంటికన్నులుగలవారు. వారిదృష్టి అంతరాష్ట్రముయొక్క కురుదండును.

బుజ్జించుచు, భయపెట్టుచు, కుట్రచేయు ఒకసమగ్ర నుండి మరియొకసమగ్రకు పరగెల్తుమందురు. కాన బ్రిటిషు రాజ్యముయొక్క సమస్యయేదో యీ వేరభావము చూపబడుచున్నది. ప్రజలఆర్థిక జీవనమును పరిపాలనచేయుచున్న సామంకార్ల సంఘములు, నిజముగా బ్రిటిషుప్రజల యజమానులు. వారేయీన మధ్యలను దీర్చునలెను. సామ్రాజ్య యొచ్చిపొవులులగు నావిక సైనికాదుకములు పోషింపబడవలయును. సామ్రాజ్య స్థాపన కొరకు చేయబడినఅప్పులు తీర్చబడవలయును. ఆనగాసామన్య ప్రజలు వీస్తారముగా పన్ను చెల్లింపవలయును. తినుటకు అన్నమును, నివసించుటకు గృహమును లేకపోయినను యీబ్రిటిషు రాజ్యములోని ప్రతిమానసిక ఆసుప్రతియందును పెక్కువేలు ల తామెక అఖండ సామ్రాజ్య స్థాపనాధునంధులని గర్విం చుచున్నారు. కోటి క్షేత్రుల యొక్కయూ, ఉద్యోగములకేటాడువారి యొక్కయూ కుట్రలకులోపై అర్థ.పాణముల బ్రిటిషుప్రజలు త్వరించుచున్నారు. ఈకడలుచున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము మీదని వారు అభ్యము చెప్పినప్పుడు, నిజమని నమ్మి వారు వెచ్చించిన సామన్యసమస్య అర్పించిన ప్రాణనష్టము మనకు, తగిన ప్రతిఫలము యీసామ్రాజ్యముని అమానుక బ్రిటిషు ప్రజలు నమ్ముచున్నారు.

కల్లికోట మునిపలునంధుము

మన్యనిషేధన కింకరించుట

కల్లికోట, అక్టోబరు 30:—మలబారు కల్లెరు గారు రాబోవు సంవత్సరములో అప్పుబోవు కల్లులుకాణుల జూచి తాను ప్రకటించుటకు గాను నొక బాబితా కల్లికోటునునిషేధన సంఘమువారికంపి పారిసూచనలు దెలియపర్చులసినదనిగోరిరి. ఈ కమయమై పరపరిపాలన సంఘములో చాలచప్పు జరిగెనని కల్లికోటునుండి వచ్చినవార్త దెల్పుచున్నది. వెనుక ముసిసి పలు సంఘమువారిచే నిరూపింపబడిన సిఫార్సులు త్రోసివేయబడుటచే మారేమి సిఫార్సులను జేయబడవని మన్యనిషేధనా సమితిలగు అడ్డుబెట్టె గారు దెప్పిరి. కిరిముత్తులు గభవారి యా మోచన బడియలేదు. అందుమీద ఉత్తరము యి. నారాయణ నాయకు గా మునిసిపలు సంఘములో కల్లులంగడు లండనిమహాదేవని యొకర్యూనములను బ్రతిపాదించెను. భాగ్యవంతులు బాంది మొదలగు మత్తుపదార్థములు ద్రాగుమండ మీష్టానుత్రాగకుండఆదంకములుగలగుజేయుటభావ్యముగనుండనీఆంగ్లో హైం చవుడును మితపానీయుడు నగు యస్. జే. రోబారియోగారు వాదించి ఉపాధ్యక్షుని తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి. తుదకు ఉపాధ్యక్షుని తీర్మానము వోటుకు బెట్ట అధికసంఖ్యాకులయూ మోదమును బడసెను. రోబారియో క్రినివాసగపుగార్లు ప్రతి కులముగ వోట్లు ఇచ్చిరి. (అ.ప్రె)

అన్నకోట ఉత్సవము

సాంఫీ బాంటులు లేవు

వారణాసి, అక్టోబరు 31:—వారణాసియందు కాంముగా అన్నకోట ఉత్సవము జరుగడెను. యాత్రికులు మండమందుగవచ్చిరి. వంగదేశీయ విచ్చికభటులు యాత్రికుల ర్యములకు జూపినశ్రద్ధ ప్రశంసార్జమైనది. ఈభటు లాన బసలలో పోలీసువరడ్లురాలేను. బాధ్యతంతయు వంగప్రతి విచ్చికభటుల మీదబడెను. సాంఫీక పోరాటములు జరుగని భయమేమియు బుట్టలేదు. (అ.ప్రె)

ఇరిగేషన్ చట్టము

సాధారణముగా చేయబడిన చట్టము (నిర్మాణ కార్యము)

9 వ అధ్యాయము

జమీన్దార్ల నందరములందు సాధనసామగ్రిని పొందుటను గురించి

జమీన్దార్లుగా కాలపాతమునకు సాధనసామగ్రిని సంపాదించుటకును నైన చట్టము.

[71. ఏదో ఒకప్పుడు చెబుతే జరిగించబడిననే తప్ప ఆకస్మికమైనట్టియు, విస్తారమయినట్టియు హానిని కలిగించునంతటి గొప్పనష్టము ఏదయిన యిరిగేషన్ లేదా డ్రైయనేజీ వ్యవస్థను సంభవించునట్లు ఒక ఇరిగేషన్ అఫీసరును కనుపఱచునట్లు, అట్టి అఫీసరుగాని, ఈవిషయము ఆతనిచే అధికారమివ్వబడిన ఏమనిషిగాని అట్టి ఇరిగేషన్ లేదా డ్రైయనేజీ వ్యవస్థను చట్టప్రకారమునకు ఏర్పాటు చేయవలయున ప్రవేశించి, నిలిచియున్ననుసరే, నిలిచియుండకున్నను సరే ఏమైనట్లైన లేదా వెదుర్తూ మరయు అట్టి ఆస్తిలోగాని, అట్టి ఆస్తిమీదగాని కనుపడు ఏకలపను, చాపలను, త్రాళ్లను, గడ్డిని, వట్టిని, రాళ్లను లేదా ఇతర పదార్థమును స్వాధీనపరచుకొనవచ్చును, వాడుకొనవచ్చును, తీసివేయవచ్చును. మరియు దానిని అట్టి వర్కుయొక్క కార్యముల నిమిత్తము ఉపయోగింపవచ్చును.

ఈ సెక్షన్ ను [ననుసరించి] అధికారమివ్వబడిన ప్రతి ముఖ్యుడును ఇండియా డిప్యూటీ కమిషనరీయొక్క ఆర్డరు ప్రకారము ఒక పబ్లిక్ (సర్కారు) ఉద్యోగముగా నున్నట్లు భావించబడవలెను.

తీసుకొనబడిన సామగ్రికి ప్రైవేటును చెల్లించుట.

[72. ప్రైవేటువలన సెక్షన్ ననుసరించి ఏమనుష్యుల ఊహనలు తీసుకొనబడి యుండగలవో అనుమతించబడినవి, అలాంటివలనకు తీసుకొనబడిన అట్టి సామగ్రిలకు గల అత్యధిక మైనవలనకు ధరచూపునట్లు అట్టి సామగ్రిల నిమిత్తము వ్యాపారముగా సాధనమునందు తర్వాత ఇరిగేషన్ అఫీసరుచే ప్రైవేటు చెల్లించబడవలెను.]

సాధనసామగ్రిని తీసుకొనిపోవుటలో కలుగజేయబడిన నష్టమునకు పరిహారము.

73. 71 వ సెక్షన్ ననుసరించి ఏదైన చెట్లను, చెరువులను, మట్టిని, రాయిని, లేక ఇతర సామగ్రిని తీసికొనిపోవుటకు ఫలితముగా అట్టి సామగ్రికి, [వాటికి] చెల్లించబడవలసిన వాటిఖరీదుకు మించిన్ని ప్రైవేట్ ని, ఏ మనుష్యునైన ఏదైన నష్టము [కలుగజేయబడిన]యెడల, అట్టి నష్టమునకు ఒక వ్యాయమైన పరిహారద్రవ్యమును నీటి పారుదల అఫీసరు అట్టి వాడుకను చెల్లించవలెను.

చెల్లించబడవలసిన ప్రైవేటు మొత్తములను గురించిన తగయిచాలా కలెక్టరుకు రిఫర చేయబడవలెను

74. నీటిపారుదల అఫీసరుకు, ఏమనిషిగాని, అట్టి మనిషికి 72 వ, 73 వ సెక్షన్ లు ననుసరించి చెల్లించబడవలసిన ప్రైవేటు మొత్తము విషయమై కలుగు ఏదైన తగయిచాలా కలెక్టరుకు తెలియజేయబడవలెను; మరియు అందుచే కలెక్టరు యొక్క తీర్పు కడపటిదిగా నుండవలెను.

10 వ అధ్యాయము

రివాజుగా చేయబడు పరిశ్రమను గురించి

రివాజుగా చేయబడు పరిశ్రమను నిర్బంధపరచ దిగివచ్చును.

75. (1) ఈ అధ్యాయముయొక్క నిబంధనలు ఈక్రింది నీటిపారుదల లేదా మురుగునీటి పనులకు, [నిర్ణయించబడిన విధమున విచారణచేయబడిన తరువాత లోకలు గవర్న మెంటు వారు ప్రకటనచేయరా వాటి విషయమున కూలియివ్వబడిన పరిశ్రమనుచేయుట రివాజు అని ప్రసిద్ధపరచునట్లగునట్లు, అట్లు ప్రసిద్ధపరచునట్లగునట్లు] వర్తిండును:—

(ఎ) నదుల సంబంధమైనట్టియు, ఉంట సంబంధమున నట్టియు యావత్తుకాలువలు; (బి) యావత్తు చెరువులు; (సి) చెరువులకు సంబంధించిన (నీరును) సరఫరా చేయునట్టియు, విడుదల చేయునట్టియు, యావత్తుకాలువలు; మరియు (డి) ఏ యితర నీటిపారుదల లేక మురుగునీటిపని యైనను.

(2) ఏ ప్రదేశములో నైననును ప్రైవేటువలన పనుల అన్నిటి విషయముగాని, వాటిలో చేతివిషయముగాని, 76 వ సెక్షన్ లో తెలుపబడిన రివాజుగా చేయబడునట్లు అంతయుగాని, కొంతభాగముగాని చేయబడ నక్కరలేదని ఉత్తరువు ద్వారా ప్రసిద్ధపరచుట లోకలు గవర్న మెంటువారికి చట్టసమ్యక్తములు యుండవలెను.

కుడి మరమ్మత్తుపని నిర్వచించబడినది దానిని చేయుటకు బద్ధులైయుండు మనుష్యులు

76. ఏదైన నీటిపారుదల లేదా మురుగునీటి పనులను నీళ్లు పారుదలచేయుట లేదా వడిచుచేయుటకు భూమి తాలూకు ప్రతి భాగమునకు లేదా ఆక్రమణదారుడును అట్టి పని విషయమున ప్రైవేటు చెల్లించబడునట్లనే ఇటు తరువాత కుడి మరమ్మత్తుపని యని చెప్పబడు ఈక్రింది రివాజు పనిలోను [నిర్ణయించబడిన విధమున విచారణచేయబడిన తరువాత ఆ ప్రదేశములో రివాజు అయి ఉన్నట్లు లోకలు గవర్న మెంటు వారిచే కనుగొనబడి, వారిచే జారీచేయబడిన ప్రకటనచేయరా అట్లు ప్రసిద్ధపరచబడగలట్టి పద్ధతులు] చేయవలెను:—

(ఎ) జలదాళన, బీటలన, పల్లములన, రంధ్రములను భర్తీ చేయుట;

(బి) బ్రహ్మజెముడును, అడవి నేపాళమును, పాదలను, ఇతర విశేషముగా పెరిగిన చెట్లను చెదారమును లేదా హాని కరమయిన కలుపును తీసివేయుట;

(సి) నీటిపారుదల అఫీసరులను హానికరముగా తలచబడగలట్టి క్రింద చెరుగు చెల్లించుటను తీసివేయుట;

(డి) కలుజలనుండియు పిల్లకాలనుండియు ఇసుకను లేదా ఒండుమట్టిని తీసివేయుట;

[ఇ] కలింగులయొక్క నిడుపురాళ్లనుధ్వ నందు స్థలములలో, అట్టి స్థలములను తాత్కాలికముగా కప్పియుండుట [అచారములనగాని, ఇరిగేషన్ కార్యముల నిమిత్తము] నీటి వారుదల అఫీసరులనగాని అనుమతించబడినంత మట్టుకు తప్ప, ఎదియును లేకుండజేయుట మరియు (ఎఫ్) ఏ యితర పనిగాని.

వివరము:— ఒక నీటిపారుదలపని తాలూకు కలెక్టరు చేయబడిన లేదా అంగీకరింపబడిన ఆయకట్టు భాగముగానుండు యావత్తు భూమియును ఈ సెక్షన్ యొక్క ఆర్డరులోగా అట్టి పనులను నీరు పారుదలచేయుటకు భూమిగా భావించబడవలెను. భావించబడిన మనుష్యులు వాచాలను చేయవచ్చును.

[77. దీనికి అవసరమైనట్లుగా పూర్వము చెప్పబడిన రెండు సెక్షన్ లును అనుసరించి గవర్న మెంటువారిచే చేయబడిన ఒక ప్రకటనలన బాధింపబడిన ఏ మనిషి యైనను తనపక్షమునను, తనవలెనే భావించబడిన ఇతరులపక్షమునను ప్రసిద్ధపరచబడిన అచారము పూర్తిగానైనను సరే, కొంతవరకైననుసరే, లేదని నిర్ణయించుటకు గాను దావాను దాఖలుచేయవచ్చును.]

కుడిమరమ్మత్తు పని క్రమముగా చేయబడుటకు గ్రామ నాయకుడు బాధ్యుడు

78. తన హావాలలోనుండు గ్రామము లేక గ్రామములలో నున్న ఏ నీటిపారుదల లేదా ముడికనీటిపని విషయమున గాని కుడిమరమ్మత్తు పని క్రమముగా చేయబడునట్లు చూచుట ప్రతి గ్రామ నాయకునియొక్క లేదా ఈ విషయమున నియమించబడిన లేదా అధికారమివ్వబడిన ఇతర మనిషి యొక్క విధానకర్తత్వము యుండవలెను.

కుడి మరమ్మత్తుపని ఉపేక్ష చేయబడినయెడల గ్రామ నాయకుడు రిపోర్ట్ చేయవలెను

79. అట్టి పని ఉపేక్షించబడినయెడల గ్రామనాయకుడుగాని, లేదా అట్లు నియమించబడిన లేదా అధికారమివ్వబడిన ఇతర మనిషిగాని ఆ విషయమును నీటిపారుదల అఫీసరుకు రిపోర్ట్ చేయవలెను; నీటిపారుదల అఫీసరు ఆ పనిని చేయుటకు బద్ధులయిన మనుష్యులను ఒక నిర్ణయమున [లేదని గాని అంతకు పూర్వముగాని] ఆ పనిని చేయవలసినట్లుగా [నిర్ణయించబడినవిధమున] కొరవలెను. ఆ యాజ్ఞప్రకారము చేయబడినయెడల నీటిపారుదల అఫీసరు కూలిపనిచూలముగా ఆ పనిని చేయించి, [అట్టిమనుష్యులందఱుండి వారికి ఉన్నట్టియు అట్టి వర్కుచే ఉపచరింపబడినట్టియు భూమి మేరయొక్క దామాషాప్రకారము రాబట్టుకొనవచ్చును.]

[అట్టి ఇరిగేషన్ లేదా డ్రైయనేజీ వర్కుచే ఉపచరించబడినభూములలో అధికభాగముయొక్క భామందులు కోరిన నటుకూడ ఇరిగేషన్ అఫీసరు వర్కును జరిగించి, ఖర్చును యావత్తు భూముల భామందులవద్దనుండి దామాషాప్రకారము రాబట్టుకొనవచ్చును.]

పనిని చేయుటకు నిరాకరించు అనుభవదారుని పక్షమున కూలియిచ్చి పనిచేయంపవచ్చును.

80. కుడి మరమ్మత్తు పనిని చేయునపుడు అట్టి పనికి శ్రమపడవలసిన యే మనుష్యుడయినను అట్లు చేయుటకు ఉపేక్షించినయెడల లేదా నిరాకరించినయెడల గ్రామ నాయకుడు లేదా అధికార మివ్వబడిన మనిషి అట్టి అనుష్యుడు చేయవలసిన పనిని చేయుటకు కూలికి పనినాండ్రును నియమించవచ్చును.

ఇవ్వబడవలసిన రివాజు పరిశ్రమభాగముయొక్క నిర్ణయము.

81. కుడి మరమ్మత్తుపని చేయుటకు గాను భూమియొక్క ప్రతి ఆక్రమణదారుడును గవీయును చేయుటకు బద్ధుడయి యుండు పనియును, ఒక నీటిపారుదల లేక మురికినీటి పని ఒకటికంటె ఎక్కువ గ్రామములకు ఉపచరించునపుడు ప్రతి గ్రామమునకు పని తాలూకు దామాషాపంతును విధింపబడిన విధమున నిర్ణయించబడవలెను.

పరిశ్రమ నిచ్చుటకు నిరాకరించు మనిషియొక్క బాధ్యత.

82. కుడి మరమ్మత్తు పని జరుగుటకు గాను పని నిచ్చుటకు బద్ధుడగు ఏ మనుష్యుడయినను చాలినంత న్యాయమైన కారణము లేకుండ అట్లు నిచ్చుటకు ఉపేక్షించునపుడైతే లేదా నిరాకరించినపుడైతే అట్టి మనుష్యునివద్దనుండి, అట్టి మనుష్యుడు ఇచ్చుటకు బద్ధుడయి యున్న పని కిమ్మకుకు [రెండు] రెట్లు మించని ప్రైవేటును ఇరిగేషన్ అఫీసరు వసూలు చేయవచ్చును.

నీటిపారుదల అఫీసరుయొక్క ఉత్తరువుమీద కలెక్టరు యొక్క తీర్పు కడపటిదిగా నుండవలెను.

రివాజు పరిశ్రమకు బదులుగా పన్నును విధించుట కధికారము.

83. (1) ఏ నీటిపారుదల లేదా మురుగునీటి పని విషయమునైన, రివాజు పనిని బలవంతముగా చేయించుటకు బదులుగా, అట్టిపని నిచ్చుటకు బద్ధులయినవారివద్దనుండి, [అట్టి పద్ధతులన ఉపచరింపబడిన భూములలో అధిక భాగముయొక్క భామందులు] ఆ ప్రకారము కోరినపుడైతే, ఒక సంవత్సరం వారీపన్నును లోకలు గవర్న మెంటువారు వసూలు చేయవచ్చును. విధింపబడిన విధమున ఆ పన్ను నిర్ణయించబడి పరిపాలించబడవలెను.

(2) లోకలు గవర్న మెంటువారు ఎప్పుడైనను పన్ను విధింపును కొట్టివేయవచ్చును; అట్లు కొట్టివేయబడినయెడల రివాజుగా చేయబడు పరిశ్రమను నిచ్చు బాధ్యత తిరిగి అనుభూలోనికి రావలెను.

పిలుకొర్రుల విచారణాధికారము లేకుండ చేయబడినది.

84. [77 వ సెక్షన్ చే నిబంధించబడినట్లు తప్ప] ఈ అధ్యాయములో వివరింపబడిన యే విషయమునకు గాని సంబంధించి దాఖలు చేయబడిన వ్యాజ్యమును దేనినైనను ఏ సివిల్ కోర్టును విచారించకూడదు.

వసూలు చేయబడినట్టియు, ఖర్చు చేయబడినట్టియు ప్రైవేటులెక్క.

[85. ఈ అధ్యాయముయొక్క కార్యము నిమిత్తము నియమించబడిన గ్రామనాయకుడు లేదా ఇతర మనిషి తనచే వసూలుచేయబడినట్టియు, ఖర్చుచేయబడినట్టియు ప్రైవేటులకు ఒక లెక్కను ఉంచవలెను. మరియు ఖర్చుచేయబడ వాని చేతిలో నిలువయున్న మొత్తములు అప్పడవచ్చును కుడి మరమ్మత్తు కార్యముల నిమిత్తము మాత్రమే వినియోగింపబడవలెను.

మదరాసు నిర్బంధపరిశ్రమ ఆర్డుయొక్క ప్రయోగము.

86. 9-వ, 10-వ అధ్యాయముల నిబంధనలు యావత్తు ఇరిగేషన్ వమ్ములను వర్తించవలెను. మరియు 9-వ, 10-వ అధ్యాయముల నిబంధనలు వర్తించు చోటను, అవి వర్తించునంత మేరకును మదరాసు నిర్బంధ పరిశ్రమ ఆర్డు అనుగుణము కలిగియుండగూడదు.] (సశేషము.)

వెలింగులన్ సీనిమా 1565 25.10.24 లేదా శనివారమునుండి 31.10.24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటూ రాత్రి 9-10 గం. శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం. కూడగలదు. యూనివర్సల్ మెట్రోపాలిటన్ సీనియల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్ కడపటిభాగము. విల్లియం డన్ కన్, ఎడ్వీల్ జాన్సన్ లో భూ

మిత్ర పానోన్యము

త్రాగుడు దురభ్యాసము

నిన్న సాయంత్రము తిరువల్లికి కెల్లెలు భవనము నందు భారతీయ ప్రతిపానసంఘం యజమాన్యమున డి. బి. టి. రంగాచారిగారి (భా. కా. స) అధ్యక్షతక్రింద "మిత్ర పానసంఘోద్యమము" ను గురించి సభ జరిగినది.

అధ్యక్షులు ఇట్లు పర్యవేక్షించిరి:— "మదరాసునందలి భారతీయ ప్రతిపానసంఘము వారు గావించిన కృషిని ప్రశంసించుటకు నేటి సమావేశమే నారము. ఈ ఉద్యమమునకు ఈ సంఘకార్యదర్శియైన మాస్టర్ గారు కడుదీక్ష చే నొనర్చిన నిరంతరపరిశ్రమ సంప్రదించుము వారిట్టి సంఘముల నిర్మించి నేనజేయుచుండుట 13 సంవత్సరములనుండి నేనెరుగుదును. మనదేశమందలి సాంఘిక సంస్కరణ ప్రయత్నములందు, మన దేశీయుల అభివృద్ధియందు మనస్కోపంతి మహావిహులు పెక్కుండ్రు జనులకు విద్యగరపి సద్వర్తనమున కలనకు ప్రయత్నములు గావించియుండిరి.

త్రాగుడు దురభ్యాసము

మిక్కిలముగ పెరిగిపోవుచున్నది. దాని ననుసరించి త్రాగుడువైద్యు ప్రభుత్వదాయమును అపరిమితముగ వృద్ధియగుచున్నది.

20 సంవత్సరములక్రితము విద్యాధికులలో త్రాగుడొక నాగరకతావిశేషముగ నుండెడిది.

ప్రస్తుతము విద్యాధికులందఱు బాహ్యప్రాయము మారిపోయి బహిరంగముగ త్రాగుట చాలభాగము నిలచిపోయినది. రహస్యపానమును మిక్కిలి అరుదుగ జరుగుచున్నది.

పలువురు విద్యాధికులు ఉంపుడుకత్తెల నుమకొనుచుండిరి. అట్టికృత్యము అనమానకరముగ నెంచబడెడిదిగాదు. కాని క్రమముగ సంఘముందు మార్పుగలిగి అయ్యది చాల వరకు నశించినది. ఇటులే అతి తాల్పవినాహములను తగ్గిపోయినవి.

ఈ త్రాగుడు దురభ్యాసము అధికముగ మాలివారలు, బీజలయందే వ్యాపించియున్నది. వారు అన్న వస్త్రములును, నివసించుటకు సరియగు గృహములును లేనివారలు. అట్టి బీదలే కొట్లకొరికి రూపము లే త్రాగుడు మూలమున చెచ్చించుచున్నారు. అధనమునువారి తదితరకుటుంబ సౌకర్యములకొరకు నుపయోగించిన ఎంతయో వృధికిరాగలరు.

విద్యాధికులవిధి

అట్టి బీదలను సంస్కరించుభారము విద్యాధికులపైగలదు. సాంఘిక విషయములందు ప్రజలెట్లు మెలంగవలసినదియు పోరవిధుల నెట్లు క్రమముగ నిర్వహించవలసినదియు, జనులకు బోధింపవలయును, అట్టి విద్యయే ఈ దురలవాటునకు తగిన చికిత్స.

బ్రిటిషు దేశముందు యవజన విద్యకొరకు అనేక సంఘములుగలవు. ప్రతి దేశమందును ఇట్టి సంఘములు గలవు. అన్నిటికిని సంబంధించిన ముఖ్యమైన ప్రపంచసంఘమున్ను గలదు. అనుభవకారులు విద్యాధికుల పలువురిసంఘములందు జేరియున్నారు.

పిదప ఉపన్యాసకులు బ్రిటిషు దేశమందు ఈ సంఘములెట్టి పూనికతో పనిచేయునదియు, అందు కార్మికతరగతివారెట్టి ఉత్సాహముతో పాల్గొను విషయమును విచులముగ వర్ణించిరి.

మనము ఇతర దేశీయపద్ధతులను అట్లే అనుసరింప నవసరము లేదు. మన దేశకాలానుగుణ్యముగ మార్పు చేసుకొనవచ్చును.

పల్లెటూరి జీవితము

గ్రామ జీవితము పునరుద్ధరింపబడవలెను. మత, వైతిక, సాంఘిక, పౌర ధర్మముల బోధించెడి పురాణోపాసములు బోధింపబడవలెను. ప్రస్తుత నూతన పరిస్థితుల కనుకూల మగునటుల యవజన విద్యాబోధనకొరకు సంఘములు నిర్మింపబడవలెను. మన దేశమందలి మతములన్నియు ఈ సురాపానమును తీవ్రముగ ఖండించును. లక్షలకొలది జనులే త్రాగుడు నిరసించెదరు. విద్యాగంధములేని సామాన్యజనులే దీనికలవడియున్నారు. కావున మనదేశమందు దీనిని రూపుమాపుట ముఖ్యమగుపని.

ప్రభుత్వమువారి తోడ్పాటు

ఈయద్యమము విజయమునకు శాసనాధికారము, విద్య కావలసియున్నది. అధికసమస్య అడ్డువచ్చుట వలన ప్రభుత్వము ప్రజలు ఈ విషయములో వికీర్ణించ జాలరు.

ప్రభుత్వాధికారులు ఆదాయమును వృద్ధిపరుపప్రయత్నించుచుండురు. సంస్కరణాభిలాషులు దానిని తగ్గింప జూతురు. కాన ప్రభుత్వాధికారులతో సంస్కారకులు డీకొనక తప్పదు. ప్రభుత్వ మీ విషయమందు మనకు సహకారియగునని ఎన్నడును తలంచజనకు. మనమే పాటుబడవలెను. అట్లు పనిజేయు నారెల్లరు శ్రజాపానుభూతి, సహకారమునకు పాత్రులయ్యెదరు.

పిదప గౌ.జి.ఎన్.వే.కే.సే. (భా.కా.స) గారు పర్యవేక్షించుచు త్రాగుడుదురభ్యాసము పాశ్చాత్యులనుండి ప్రాచ్యదేశములకు వ్యాపించినదనియు దీనివలనవచ్చు ఆదాయమంతయు ముఖ్యముగ బీదజనులపైనే వచ్చుచున్నదనియు, ప్రభుత్వ దాయములతో నిది ముఖ్యమైనదిగావున ప్రభుత్వమువారు తాము త్రాగుడు తగ్గించు ప్రయత్నములు జేయుచున్నామని ప్రకటించినను కల్లు సారాదుకాముల సంఖ్య పెరుగుచున్నదిగాని తగ్గింపబడలేదు. ఒక ఫలమునుంచి దుకాణములు మరియొక ఫలము నకు స్థానిక మార్పులేగాని మరింతటి అభివృద్ధి జరుపబడుట లేదు.

పంచములు, మాలివారలందఱు ఇయ్యది మిక్కిలముగ విస్తరించియున్నది. వీరలను సంస్కరించ వలయున్న కర్మాగారాధికారులచే ఎక్కువపనిజరుగ గలదు. తమపరిశ్రమలయములందు కార్మికులకు త్రాగుడు వ్యామోహమును పోషించుటకు ఇతరవిధములైన నునోరంజకముగ గొప్పని గలిగింపవచ్చును. ఇట్టి వ్యాసంగములవలన చాలభాగము తగ్గింపనగును. మీమిగ్గుహములందును నేవకులను త్రాగుడునట్లు బోధించవలయును. ఈసంస్కరణ ప్రయత్నములందు అనేక మారులు విఫలమనోరథులు గావచ్చును. గాని ని స్పృహజెందరాదు.

భారతీయులు విందులయందు యూరోపు దేశీయులకు సాతాయము నొసంగుట అవమానకరమగు విషయము. గాంధీ మహాత్ముని యనుచరులమని చెప్పవారు కొందరి అభ్యాసమునకు అలవడుటను గురించి తీవ్రముగ నాక్షేపించిరి.

అధ్యక్షులు సభనుముగించుచు భారతీయ ప్రతిపానసంఘక్రేయస్సును ఎల్లరు అభిలషించుచున్నారనియు, సిగరెట్లు బీడిలు త్రాగుదురభ్యాసమును ముఖ్యముగ విద్యార్థు లెల్లరు మానవలెనని నుడిచిరి.

అధ్యక్షులకు ఉపన్యాసకులను వందనములతో సభముగి సెన.

నెల్లూరుతాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ సంఘము

వైసంఘముయొక్క ద్వితీయసమావేశము జరుపునవిషయమునుగురించి యోచించుటకుగాను 2.11.24 తేదీ ఆదివారము పగలు 1 గంటకు ఇందుకూరుపేట బామపాళాలలో కార్యనిర్వాహకసంఘము నడవసంఘాధ్యక్షులగు మ-రా-శ్రీ గునుపాటి యనాదిరెడ్డిగారి అధిపత్యముక్రింద కూడనున్నది. నెల్లూరుతాలూకాలోని ప్రాథమికోపాథ్యాయ సంఘకార్యదర్శులెల్లరును విచ్చేయ ప్రార్థించుచున్నాము.

బి. సుబ్బరాయుడు,

జి. యస్ రామయ్య,

కార్యదర్శులు.

బ్యాడ్ మింటను పోటీ ఆటలు. వేటపాలెం

శ్రీ వేటపాలెము సారస్వతనిశితముయొక్క యజమాన్యమున యేజేట జరుగుచున్న బ్యాడ్ మింటను పోటీ ఆటలు 1924 సంవత్సరము నవంబరునెలలో జరుపబడును. వరుసగా మూడుపంచములలో గెలుపొందిన వారికి వెండిగొప్ప ఖాయముగా నీ యుబడును. క్రిందటి సంవత్సర పంచములలో బెజవాడ ఆమెయ్యార్లు సంఘమువారు గెలుపొందియున్నారు గుంటూరు, కృష్ణా, నెల్లూరుజిల్లాలలోని అన్నిరకముల మధ్యను, ఉన్నతపాతకాల విద్యార్థులు కళాశాల విద్యార్థులు నిశితముచే అంగీకరింపబడిన సంఘములవారును పోటీచేయవచ్చును. దరఖాస్తులు 31 రుసుముతోను ఆరుగురు ఆటవారు కేర్లతోను 15.11.1924 తేదీనగాని అంతకు లోపలగాని కార్యస్థానము చేరవలెను.

ఉ. వెం. శ్రేష్ఠి.

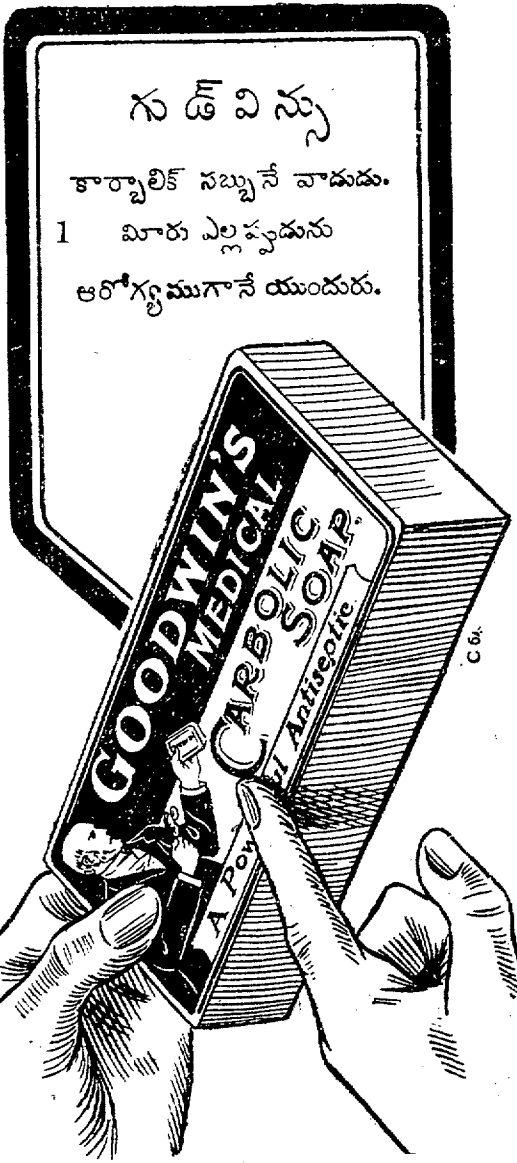
సారస్వతనిశితము - వేటపాలెము.

ప్రెసిడెంటు.

బర్మాలలోని న్యాయపరిపాలనని వేదిక

రంగూను, అక్టోబరు 30:— బర్మాలలోని న్యాయపరిపాలననివేదిక నెలువడినది. 1922 సం॥ డిశంబరునెలలో న్యాయపరిపాలనవిధానమున గావించబడినమార్పులు నామమాత్రములుగావు. మార్పులఫలితమును నిశ్చయించుటకు ఒక సంవత్సరముయొక్క అనుభవము చాలదు. కార్యక్రమముందు స్వల్పమార్పులు దప్పరంగూనులో మనచీఫ్ జ్యుడ్జులలోగూడ ఉద్యోగముమార్పులు జరుగలేదు. చీఫ్ జ్యుడ్జులలోగూడ ఉద్యోగములయొక్క హోదాయందు చేర్చయందుమార్పులు సంభవించెను. చీఫ్ జ్యుడ్జులకు హైకోర్టునకధికారముమొందయ్యెను. కార్యనిర్వహణవర్షమువారి అధికారమునకును హైకోర్టులోబడినదికాదు చీఫ్ జ్యుడ్జువారి కట్టి స్వాతంత్ర్యములేదు. హైకోర్టు బర్మాదేశము నందన్నిచోట్లను అధికారమును గలిగియున్నది. అప్పరుబర్మామీద కూడ హైకోర్టున కధికారము విస్తరింపజేయబడెను. సకాలమున క్రిమినలు కోర్టుల మీదనుగూడ హైకోర్టు అధికారము స్థాపించుకొనుటకు బూర్య మీకోర్టులయందలికార్యములను నిర్వహించుటకు పరియోగితు నొందిన అధికారబల మనవరము. లోపరుబర్మాలలో దీనిజనలు జడ్జిలు పెక్కు న్యాయస్థానములపై నధికారము చలాయించుచునుండ అప్పరుబర్మాలలో పరిపాలనము దీనిజనలు కమీషనరులు చల్చుచుండెడివారు. ఇప్పుడిక్కడ జిల్లాజడ్జిలు అధికారము వహించియున్నారు. కొన్ని కార్యములందును అధికమునందును అధికారము మిక్కిలి కేంద్రీకృతమైనదని ప్రజలు చెప్పుచున్నారు. కొంతమందికధికమైన అధికారమీయవచ్చును. గాని కొంతమంది జిల్లాఅధికారులు కేంద్రప్రభుత్వ అధికారమును గోరుచున్నారు. అందరును క్రొత్తకేసులను నేరవేర్చనలసియున్నది. కనుక స్వల్పతప్పిదములు సంభవించిన సంభవించవచ్చును. కాని చాల క్రోధతోను అసంతోషము కలిగినవారి కుద్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చుచున్నారు. (ఆ.కే.)

రంగూను, అక్టోబరు 31:— ఇరువది దినముల క్రిందట జరిగినగాయముల మధుర్యుకొనుటకు ఆనుపత్రికి బోయిన గ్లేసన్నుగారును వారిసరియొ ఆనుపత్రించి వచ్చిరి. అసోసియేటెడ్డు ప్రతినిధివారిని సందర్శించి ఆరోగ్యము విషయమై అడుగగ, తాము వేగముగా నారోగ్యమును బొందుచున్నామనియు వారిభార్య యొకను కొంచెము అస్వస్థుగ నున్నదనియు గ్లేసన్నుగారు చెప్పిరి. [అ.కే.]

సృష్టాంతలేఖలు

రాజ్యోలు
(స్వకీయ విలేఖరి)
తాలూకా బోర్డు

అక్టోబరు 26:— రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు మీటింగు నిన్ను జరిగినది. సుమారు పందెండు గంటల పాటు సమావేశమైంది. అనేక విషయములు తీర్మానింపబడినవి. రాజమండ్రి పరిషత్తు, అమలాపురం, రాజ్యోలు తాలూకాలలోని గ్రామరొడ్డులు మరమ్మత్తుల గురించి పదివేల రూపాయలకు పైగా కాంక్షను చేయబడినవి. ఇందువలన యీ తాలూకాలో ప్రజలకు చాలా యిబ్బందిగానున్న రోడ్లు బాగుపడును. ప్రస్తుతపు తాలూకాబోర్డు మెంబర్లపదవి త్వరలో అంతమొందును. తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు సమీపించుచున్నవి. తాలూకాబోర్డు విభజన సమస్య యీసభలో దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు ఉపపాదించునని వదంతి ప్రబలుటచే, కొందరు కమ్యూనిస్టులు వచ్చిరి. కాని ఆసమావేశం లేబడలేదు.

శ్రీ పీఠానుభవమందిర సమాజమని పిలువబడు యీ పట్టణక్షబ్బయ్యగారు వాణికోత్సవము, కడచిన విజయదశమిలో సాన జయప్రథముగా జరిగినది. శ్రీయంత బొబ్బిలిపాటి నూర్య ప్రకాశరావుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. ఈ పట్టణ ప్రముఖులను వచ్చిరి. కార్యక్రమము చాలపెద్దదిగా నుండెను. కాలక్షేపములలో, శ్రీ శాస్త్రుల కోట సోదరులసంగీతము, ఒకసాహేబుగారి గారడవిసోదము ప్రాముఖ్యములు. ఇచ్చటి కోర్టుముసలు మరినేటి చిదంబరావుగారు యేలదిరాపాయిలు విరాళము క్షబ్బిన కిచ్చిరి.

డెల్టాగన్నవరం బోల్ ఏజన్సీ ఎమ్. అండు ఎస్. రైల్వేకంపెనీవారి బోల్ ఏజన్సీ యీ తాలూకాలో గన్నవరంపట్టణ వున్నది. గన్నవరమునకును యీ పట్టణమునకును సుమారు యేనిమిది మైళ్ల దూరము లోను ఉండుటచే రైల్వేబంగీలు తెప్పించుకొనువారికి, అందుముఖ్యముగా వర్తకులకు చాలా యిబ్బందిగా నున్నది. గన్నవరం, అంబాజీపేట మున్నగు అమలాపురంతాలూకా వర్తకస్థానములకు చేరువగానున్నది. కాని నగరంబెల్లలోని రాజ్యోలు, తాటిపాక, నగరం మున్నగు వర్తకస్థానములకు చాలాదూరముగా నున్నది. అమలాపురం తాలూకాకు అమలాపురంలో బోటుఏజన్సీ వున్నది. కాబట్టి తాలూకాముఖ్యస్థానముగానున్న రాజ్యోలుపట్టణముందు బోటుఏజన్సీపెట్టిన యెడల, ప్రజలకు పిలుగానుండుటయే గాక, రైలుకంపెనీవారికి చాలా ఆదాయము వచ్చును.

ది మద్రాసు అండు
నదరన్ మరాట్టా 1711
రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్
(ఇంగ్లాండులో ఇకాకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

నరకులను ప్యాకు చేయుట కొన్ని సరకులను కొన్ని నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకింగు చేయవలసినట్లు 1924 సం॥రం అక్టోబరునెల మొదటి తారీఖు నుండి ఏర్పాటు చేయబడినదని యిందుమూలముగా మద్రాసు అండు నదరన్ మరాట్టా రైల్వేమీదుగా సరకులను పంపునట్టి వర్తకులకును, ఇతరులకును తెలియజేయడమైనది. రైల్వే ఉద్యోగులు ప్యాకింగు సదు నిబంధనల ననుసరించి చేయబడిన నేగాని కన్వైనెస్ మెంట్లను అంగీకరించగూడదని స్పష్టముగాను, రిమార్క్స్ గాను ఉత్తరువు జారీచేయబడినది. సరకులను రవానా చేయువారు సదు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకుచేయుటకు అంగీకరించక పోయినచో ఏ.రి.స్కూ. నోటును (ఏ.గె.వె.క్లెయిమ్ షు) ప్రాసెసియచ్చిన అంగీకరించబడును. గాన సరకులను రవానా చేయువారు వారి స్వార్థము విమితైష్య ప్యాకింగు యే క్రొత్త నిబంధనల ననుసరించి చేయవలెనో స్టేషనుమాస్టరులను అడిగి లేక వారికి వ్రాసిన నోటులు ఉత్తరువును.

పార్సులను } ఎఫ్. బి. వాదన్
మదరాసు } జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

రాజ్యం

బోర్డుమిస్ట్రీలు వాణికోత్సవము 26 దిన ప్రాకారానానా వాణికోత్సవము తాడేపల్లి వెంటట నాయాయ్యగారి యాధిపత్యమున జరగవలసినది. వకకాలో నుజుమున బంతి, పసుగు, కుస్తీ మొదలగు పంపుటలు జరిగినవి. సాయంత్రము రమారమి పురజలంబల తోడను నిడివినభ గావింపబడినవి. మాయారి బోర్డులొకపాకకాల విద్యార్థినిలు అంగ్యరూపకమును ప్రదర్శించి వారి మృత్యుధురస్థులతోనభ్యుల నానందపరపకులజేసి. మిడిమూలుబాలురు కండ్లయమున శకుంతలానాకాశమును నాంధ్రమున లక్ష్మీనిలాస మను చిన్ననాటికలన ప్రదర్శించి సభ్యుల రంజితజేసిరి. శ్రీయంత రామచంద్ర రావుగారి రాంగ్లేయును ననగ్గక వ్యాధిని ప్రస్తుత విద్యావిధానలోపముల జూపుచు మాతృభాషలో శాస్త్రవిద్యల నేర్పవలసి యావశ్యకతల బెరిపి విద్యార్థుల తెలివైనదలను గుర్తించినవని గురి యించి ప్రాచీన గ్రంథదాయనసారముగ నాచ్యారగౌరవ ముంచలయు నని కోరుచు నుపన్యసించిరి. శ్రీయంత డి. ఎస్. వెంకటరావుగారు ముటప మోసినది. మొదలు దిగరకు ననేకాంశముల శ్రోతలు కడుపులుబు నవునట్లు హాస్యరహితముగ బ్రసంగించిరి. పిమ్మట భలహరములు పంచిపెట్టబడినవి. గత సంవత్సరాంత పరీక్షలో నుత్తీర్ణులగు నుత్తీర్ణులయిన బాలురకు, పంపెములో గెల్చిన బాలకును నటనను మెప్పువడసిన బాలికాబాలకులకును బహుమానుల బంచిపెట్టి సభాధ్యక్షులగు శ్రీ వెంకట నారాయణ్యగారు ప్రతివిద్యార్థికిని నిర్ణీత విద్యాభ్యాసముతో పాటుకీడైన నొకప్రశ్నికవృత్తి నేర్పింపవలయునని కోరుచు నుపన్యాసం నభినందించిరి. ఉపాధ్యాయులను సభాధ్యక్షునికీ వందనములతో సభ ముగిసెను. (ఒక విలేఖరి)

ఆత్మ పర్య

ఒక ఉపన్యాసము
(స్వకీయవిలేఖరి)

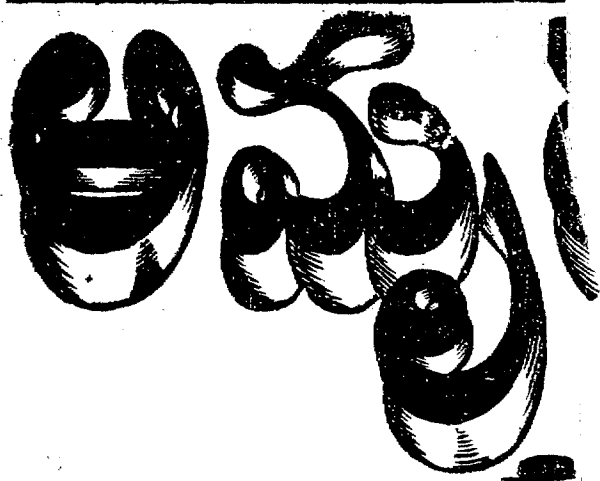
రాజమండ్రి, అక్టోబరు 24:—మా పురమున నున్న గవర్నమెంటు ట్రేయినింగు కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగారైన డబ్లియు. సి. డగ్లసుదొరగారు 'ఆత్మపర్య జీవితము'ను గురించి గన్న సాయంత్రము ఎ. యి. యల్. యమ్. రీడింగురూము ప్రవచనములో నొక చక్కని ఉపన్యాసము నొసంగిరి. చాలమంది సభకు హాజరైరి. కొలదిమంది స్త్రీలకుడ సభ నలంకరించిరి. ఆత్మపర్యము రాజమండ్రికిని చాల పోలిక యున్నది. రెంటి జనసంఖ్యయు వైశాల్యమును దాదాపుగ నొకటియే. రెండును నదియొద్దను నేఉన్నవి అని ఉపన్యాసకులు నుడిచిరి. ఆత్మపర్యమునున్న సౌందర్యమును వర్ణించి విద్యార్థుని శిలనిర్మాణమునందు సుందరముగ నావరణ మెంతయు తోడ్పడునని గారు నెలవిచ్చిరి. ఆత్మపర్యలో 21 కాలేజీలు గలవు. అందు పురాతనపు కళాశాల ఆరు శతాబ్దములక్రిందను అన్నిటికంటె క్రొత్తది గతశతాబ్దములోను కట్టబడినదని చెప్పిరి. ప్రతి కళాశాలనుగూర్చియు ముచ్చటిం చి యే మహాపురుషు లేకాలేజీలో విద్య నభ్యసించిలో చెప్పుచు డాక్టరు జాన్సు, షెల్లీ, గ్లాడ్ స్టను, ఆస్క్విత్తు మున్నగునా రేకాలేజీల విద్యార్థులలో నుడిచిరి. మొత్తము కాలేజీల విద్యార్థులసంఖ్య సుమారు 8500 ఉండు ననిరి. జట్టి పట్టుటను నిరుత్సాహపరచి స్వతంత్రతలోచవను పురికొల్పుదుననియు, ఆటలు, ఉత్సవములు కలసిమెలసి యుండుట (సోషల్ యింటర్ కోర్సు) మున్నగువి విద్యలో ముఖ్యభాగము లనియు నిత్యము చేపాపరిశ్రమ నవలంబింపని విద్యార్థిని యితరవిద్యార్థులు నిరసనభావముతో జూతురనియు నెలవిచ్చిరి. అచ్చటి విద్యావిధానమున కంతకు మూలపట్టు ట్యూటరనియు, నాతడు విద్యార్థికి సలహా నిచ్చిమార్గమును చూపుటయేకాని తన యభిప్రాయములను వానిపై చొప్పున నుండనియు చెప్పిరి. శిక్షణ కట్టుదిట్టముగా గట్టించుననియు, నిబంధనల నతిక్రమించినవారుదండింపబడుదురనియు నెలవిచ్చిరి. మొత్తము మిగత ఆత్మపర్య జీవితము విద్యార్థియొక్క శారీరక, మానసిక, నైతికాభివృద్ధికి మిగుల లాభకరముగ నుండునని వచించిరి. విద్యార్థి సంఘములగూర్చి యింక ముచ్చటించుచు సభాధ్యక్షుని పదవి చాల గౌరవనీయ మనియు, ఉత్తమవిద్యా వంతుడును మేధావియగు విద్యార్థి కావడయెసంగబడుననియు, కేంబ్రిడ్జిలో నీయుత్తమపదవి కట్టకుంచి రామలింగాచెడ్డిగారికి లభించినదనియు నుడిచిరి. ఆత్మపర్యలోని హైదవ విద్యార్థులు సాధారణముగ గ్రంథపఠనముచే నిమగ్నులై, పరీక్షయందు తీర్థులగుటకే ప్రయత్నింతు రనియు, ఏకొలదిమందియొక్క యూరోపియను విద్యార్థులలో కలసిమెలసియుండరనియు చెప్పిరి. అంతట సభ ముగిసెను. గుంటూరుజిల్లా విద్యార్థి సంఘ వ్యాయామ పోటీలు ఈ దినవపోటీలు గుంటూరు గ్రామమున 1924 సం॥ త్వరము నవంబరు 14, 15 తేదీలయందు జరుపబడును. (వ్యాయామములవివరములు)

(1) కుస్తీ (2) వందెము, బస్కి (3) చెడుగుడు. మొదటిరెండు వ్యాయామములు ప్రాతవిద్యార్థులకును, ప్రస్తుత విద్యార్థులకును గూడ విడివిడిగా జరుపబడును. చెడుగుడు ప్రస్తుత విద్యార్థులకు మాత్రమే జరుపబడును. నెలపొందిన వారికి నువ్వరజతపారిలోపకములు బహుమతిగా నీయబడును. ప్రవేశ రుసుములు దరఖాస్తులతో నవంబరు 8 వ తారీఖులోపలనే యీక్రింది చిరునామాదాగునికి పంపించ కోరుచున్నాము.

(1) కుస్తీ ప్రవేశరుసుము రు. 1.0.0
(2) వందెము, బస్కి రు. 1.0.0
(3) చెడుగుడుదరఖాస్తుప్రవేశరుసుము రు. 2.0.0

ఎన్. బి.—వివరములు తెలియగోరువారు ఈక్రిందిచిరునామాదారునికి ౧ అజాచీజీ పంపినయెడల విరళముగా తెలుపబడును. ప్రతివ్యాయామమునందును అయిదు దరఖాస్తులకు తక్కువ యున్నయెడల ఆయా వ్యాయామములు జరుపబడవు.

పి. బి. హెచ్. శ్రీనివాసాచారి
అగ్రహారం, గుంటూరు.

జ్వరహరి

సేనా 1-కి నెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరిని అంబులను నేరంపిన వుత్తర దిశ వుత్తరములు.
చలి వుత్తరములు నేరంపిన వుత్తరములు మారున.

Now Ready for Sale:

Published for the mutual Benefit

Forei

THE BUSINESS of India, Burma

A Comprehensive Directory of the vari
Firms, Factorie, Merchants, Manufacture
Cities, Ports and Towns of India, Burma an
Price Rs. 10 per copy.

AS FEW TES

The British Export Gazette, 1

interested in Far Eastern markets to the excellent
published by the Business Directory Co., Kanara Press
pal towns of the countries concerned, business names
are additional sections particularising firms in certain
Not the least helpful part of the volume is that devote

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume
in stout covers, suitably arranged for reference.
The Kanara Press has certainly shown very strong
enterprise in the production of the Directory. The
lists must be of the greatest use to business people
in the enormous districts covered, as also to export
houses in this country. The volume is well suppor-
ted by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business
houses in India, Burma and Ceylon. It affords a
useful reference book, and the manner in which the
index of products is compiled makes it simple to
place a finger on the right place for the goods.
The printing is clear and distinct, and the volume
serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of
reference useful for businessmen of every descrip-
tion, including traders and merchants. It is a
directory of Banks, Firms, Associations and Busi-
ness houses in all important towns and cities of
India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabe-
tical order. The description of these cities is brief
and interesting. The names of Foreign Banks and
Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers
on this very useful publication. Every business
firm will encourage this first Indian enterprise of
the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a com-
prehensive list of the different trades, not only in
the principal cities of the Indian Empire but also in
various mofussil centres. The publication should
prove of great use to merchants and tradesmen on
the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

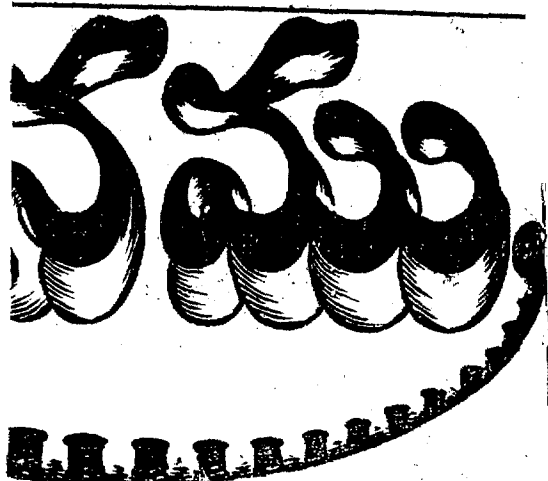
This is a very handy volume containing a
mine of information. It not only gives a detailed
list of business firms in order of subjects of almost
all the important towns of India, Burma and
Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed
with similar information. Every business man and
public institution should possess a copy.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY C.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, Andhrapatrika Power, Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, MADRAS.

నెల సేనా 1-కి వేలకు మందు రు. 0.4-0

ఈనూనెను కలకరాచిన వేలకు ఈపి నకించును. చర్మ
వనకు వెండ్రుకలకు వాని యందుక వెండ్రుకలు వెరుగును.
అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అలీబాబా అండ్ ఫాటీరాబర్న్ అవ్వ విజయము

మూడేమిటలు! అంధ్రదేశ వింతవర్తనము - డా
లంగని అపరాధపరిశోధన రూపక మిదియే; నవని శతనా
దుపుబ్బనన్నియును నాహాహా యనిపించునది యి
ములగు చక్కనిమాటల పాటలతో నిలసిలు నా...

వరసభరితము నెల రు 0.12-0

ధృవ విజయము (నాటకము) రు 1.0-0

కుచేల - కృష్ణ. ,, 1.0-0

చిత్రకేతు. ,, 0.14-0

జగన్మోహిని ,, 1.0-0

దివసామా: - పాను రి బుచ్చిరాజగారు,

708 గోదావరి జిల్లా, కాకినాడ

The Zandu Pharmaceutical
works Ltd. Bombay.

జాండువాడేషధశాల లిమిటెడ్
బొంబాయి 383

జాండువారి చవనపాళ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బసము మొదలయిన యెదురు
రోమ్యుకు సంబంధించిన సమస్త రోగములకును దివ్య
వేషధమేగాక కఠిమునందరి నెతురును శుభ్రపరచి చెడి
పోయిన జీర్ణకోశమును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధి
చేయుటయం దదివీటియ మైనది

ఎల్లప్పుడు జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచేసి
పీడింపబడుచు బక్కచిక్కిన శువులకు అమృతప్రాముము.

౧౪-౧౧-౨౪ (14-11-28) న బర్కారినుండి క.
కేశవరావు డి.వి. రి.యర్ గా రిట్టా వ్రాయుచున్నాడు.

“మీ వ్యవస పాశేషలన వాకధిక మైనగుణము కనిపించి
నది. దయచేసి రైల్వే పార్సులు ద్వారా మరి రెండుపీసా
లను పంపుడు.”

నెల 1 పాను రు 2-8 0. 1/2 పాను రు 1.5-0.

వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కోరువారికి
మూకావూటలగు యుచితముగా పంపబడును.

ఎల్లయును సేవింప రగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన
గుణము తెలియగలదు.

డా. మోదర్ అందు కంపెనీ,
43, చైనాబాబాయర్డ్డు, మద్రాసు.

కర్రశూలహరి

నెల సేనా 1-కి ల. 6 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ వ్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము
గిారు, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును
చిర్క జట్టను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము దీపో,
మదరాసు - బొంబాయి